B 373/32

A

LELTÁROZVA 1963

BUDAPESTI X. KERÜLETI TISZTVISELŐTELEPI M. KIR. ÁLL. FŐGIMNÁZIUM

1912—1913. ÉVI,

HATODIK

ÉRTESITŐJE.

A FENNÁLLÁS KILENCEDIK ÉVE.

1114

KÖZZÉTETTE:

GAAL MÓZES.
IGAZGATÓ.

BUDAPEST,
FRITZ ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJA
1913.

A

BUDAPESTI X. KERÜLETI TISZTVISELŐTELEPI M. KIR. ÁLL. FŐGIMNÁZIUM

1912—1913. ÉVI,

HATODIK

ÉRTESITŐJE.

A FENNÁLLÁS KILENCEDIK ÉVE.

KÖZZÉTETTE:

GAAL MÓZES.
IGAZGATÓ.

BUDAPEST,
FRITZ ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJA
1913.

1976
1985
2012
B 373/32
1406





ISKOLÁNK A NÉPLIGET FELŐL

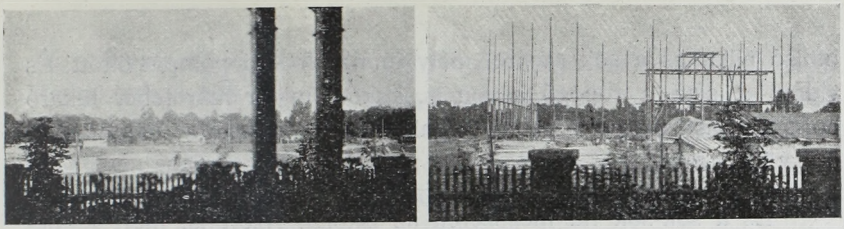

A telek az építés előtt s az építés kezdetén.

A mi hajlékunk.

Maholnap meglesz Nagy Budapest! Igazi, millión felüli magyar város! Csodája a nemzeti energiának. Ékköve a csillogó négy folyó, a tüzesen ragyogó hármas halom országának. — S a házak irdatlanában eleven főút lesz a Hungária-körút, amely ma még csaliton át, ringó takarmányföldek és beépítetlen telektömbök között, összeösszeszűkülve meg véglegessé kiszélesedve fut körül, óriási ívben, a jövő városrészein át.

És mi, akik a fejlődése elejét élő hatalmas körút mellé kerültünk, szabad levegőt, csendet kereső iskolánkkal, a mi hajlékunkkal, nem aggódunk. A mi hajlékunk mindig olyan lesz, amilyennek az első képen látod, olvasóm. A mi madárdalos csendünk, a mi illatos levegőnk meglesz félszázad év multán is. Mert előttünk a pompás népliget bólogató fáival, üde pázsittisztásaival, virágot kínáló bokraival. Köröttünk a sokkertű, hallgatag tisztviselőtelep.

Voltunk sokan olyanok, akik el-elgondolkoztunk azon, hogy milyen sivár is a nagyváros közepébe, bár csendes, de szűk utcájába épített iskolapalota. Némi irigységgel láttunk angol iskolaházakat (Eton, Harrow, St. Pauls School London, stbi) gyönyörű kertek közepén, vagy a németek iskoláit a városszéli halmokon, nagy parkok mellett. S elgondoltuk, mennyi jó származik egy nagy iskola városi, ifjú népességére abból, ha az iskolaház jó helyre kerül. Milyen gyönyörűség a gyermeket természetrajzi sétára vinni egy rövid óra keretén belűl is, olvasni, megbeszélni egy-egy olvasmányt nagy fák árnyékában, tornáztatni, játszatni téres pázsiton, levegőjárta közeli játszóhelyen! Megmutatni fogékony gyermekeknek a természet nagy átváltozásai nyujtotta szépséges képeket! Fakadó tavaszkor felfrissíteni a zsibbadó energiát a milliónyi rügy, nyiladozó virág csodálatán. Az évvégi terhes hónapokban a tikkasztó tanterem-levegőből liget hűsébe, szénaillat közé! Ősszel „Bucsú a természettől", egy

utolsó pillantás a sok szépre, mely immár halotti pompát öltött. És vidám a séta a ropogó havon is, akkor, mikor már fehér takaró borít tisztást és prémezi a faágakat, hajt hódolatra megmaradt, örökzöld lombot.

* * *

És a sok-sok fiú megszereti az iskolát. Azért is, mert jó helyen van. Mert a jó hely áldásait érzi. De azért is, mert a mi hajlékunk nemcsak kivülről napsugaras és szép és vonzó, napsugaras és vonzó az belül is. Megszeretik a fiúk az ott való derűlt és munkás



Az első VIII. o. tanulói az osztályban.

életet. Hogy ez így van, annak tanui ezek a fiúk. Az első raj, amelyet az életbe bocsátottunk. Az első raj sok dolgos és — sokat dongó népe sokszor, szinte nap-nap után visszatér a kasba, a mi hajlékunkba, melyhez visszahozza a szeretet.

Milyen is hát a mi hajlékunk? Milyen a külső megjelenése és mit rejt az? Miért ilyen? Ezt fogom elmondani. Építtető szándékát, az építőművész gondját, gondolatai testet öltését és a sok munka eredményét megmagyarázni azoknak, akik nem szokták meg azt, hogy sorra vegyék és kibogozzák egy nagy épület csomóját. Mert az, úgye, nem a legkönnyebb feladat. Hogy is látna bele az ember az építőművész gondolatmenetébe, a mikor — már a kapu föliratba is belébotlik?

* * *

A tervező építőművész nem bocsáthatja szabadjára fantáziáját. Megköti őt a hely, melyre az épületet emelheti. A tömérdek kívánság, kikötés, melyet az épület rendeltetése von maga után. Bizonyos kikötések, melyeket a hatóság a közbiztonság, a közegészség biztosítására „szabályzat"-okba foglalt. Köti a tervezőt a pénzösszeg, melyet az épületre szántak s melynek túllépése sok kellemetlen huzavonával jár. Evvel a pénzösszeggel szoros összefüggésben áll az épület anyaga, az anyag megmunkáltatása. A kor ízlése is hat rá és mindezek mellett nem tagadja, nem tagadhatja meg a tervező, ha művész, a saját művészi hitvallását. A magyar építőművészek, a mi iskolaházunk tervezői is (Kőrösy Albert és Kis Béla), érvényesíteni akarják a magyar formanyelvet. Azt akarják, hogy a mi épületeinkben megnyilatkozzék az eredeti, szívós életű, nemes lendületű magyar szellem, melyet elnyomnia, kiirtania nem sikerült a nagyobb műveltségű nyugati szomszédságnak.

Képzeljük magunkat a magyar építész irodájába.

A sok kecskelábú asztalon heverő papirosok egyikén a mi hajlékunk telke rajzban. Az a telek, melyet a Hungária-körút, Elnök-u., Villam-u. és a Kendeffy-utca határolnak. Budapest székesfőváros bőkezűségének maradandó emléke. 2100 □-öl nagyságú. Tizszer akkora telek, mint amekkora átlag egy tisztviselőtelepi, vagy belvárosi lakóház telke udvarostól-kertestől. (I. alaprajz).

A telek alakja valamelyest torzított derékszögű négyszög. A telek hossza a homlokzaton 0·8 m híjján 96 m. Az Elnök-u. oldalán 0·3 m-el több, mint 80 m. A Villam-u. felől 0·14 m híjján 96 m, a Kendeffy-u. felé néhány tized híjján 78 m. Négyzetméterekben kifejezve kerekszám *7600* □ *m*. Tehát a papirra kisebbitett térségen vázolgat, töröl, át- meg átalakit a tervező, miután igazgatónkkal való sokszoros tárgyalás után már tisztában van azzal, hogy mily helyiségekre van szükségünk és mik a kellékei más és más tudományág művelésére szolgáló teremnek. Igazgatónk külön, több ízben is tanulmányozta ezt a kérdést külföldi útjain. (Gaal M.: Huszonöt év. 89. o.) Az építész meg gyúrja az alaprajz tervét. Hol ezt, hol azt a helyiséget helyezi át, új meg új beosztást kisérelve meg, hogy minden térség elhelyezés, nagyság, megvilágitottság dolgában megfelelő legyen. Hány és hány vázlat, kisebb-nagyobb módosítás, újra kezdés, — amíg végre megfelel a lépcsőház, a nagy középcsarnok, a diszterem alatt levő helyiségek, a földszint megoldása az építész művészi lelkiismerete szabta törvényeknek és a terveket éber figyelemmel át meg átnéző tantestületnek.

Mert nem kis dolog ám egy-egy szárnyban ügyesen csoportosítani szertárat, előadó és előkészítő szobát, tágas kisérletezőt (laboratorium), mikor más és más méretet kiván mindenik és megfelelő összeköttetést. E mellett a főfalak, a folyosó már megvan. Ez megköti a tervezőt. A főfalakat ki-be tolni nem lehet, bár rajzban könnyű volna.

A ki kisebb lakóházat tervezett magának, az már érezhette, mennyire bonyolult csak egy modern, ügyesen kigondolt kis lakás tömör elrendezése! Hát még egy száztermű palotáé! — A ki rajzban tervezett, az tudja, hogy egy-egy vonal megváltoztatásával utána dől, mozdul a rajzon minden.

Futkos hát az írón, de a nagy törlőgummi is. Időnként összebúvik a művész és társa. Egy-egy csomót közösen próbálnak megoldani. Olykor bizony fejcsóválva válnak szét; nem ment! Várni kell, míg megjön a mentő ötlet. És megjön! S akkor könnyen, szinte magától megy a négyszögek elhelyezése.

Arról nem is jó beszélni, hogy meg-megszeret az ember egy megoldást! Már a kifelé alakítást is elképzelte, fel is jegyezte magának. Hogy milyen eredeti, magyaros is lesz ez kifelé, a homlokzaton! Elkészül hamarosan a részlet látszati képe csinos mellékrajzban. És egy órával később, több mentési kisérlet után, le kell mondani a szép tervről. „Pedig, de jó megoldás volt" sóhajtja művészünk! Igen. Jó volt, egész volt mint *részlet*, de nem volt szervesen beleilleszthető a nagy egészbe! És ez folyton gyötrő feladat! A *nagy, összhangzatos egészbe megfelelő részleteket beleilleszteni.* A tervezés mindannyiszor megleckéztet, valahányszor külön tervezett részleteket akarunk nagy egységekké összegyúrni és nem fordítva: nagy egységeket osztunk kisebbekké.

De végül is, kész a terv. Nemcsak az alaprajz, hanem a homlokzattervek is látszati (egyelőre képzeleti) képekkel egyetemben. A teleknek egész hosszán (96 m.) végig áll a főépület. Igen széthuzott nyomtatott H betű az épület alaprajza. Az északi és déli (38—38 m. h.) épületszárnyat összekötő épülettörzs (72 m. h.) közepén többszörös derékszögű négyszög kombinálásából alkotott csomóponttal. Ez az alaprajz eldönti az épület belső térelosztását s a térelosztásnak kifelé való érvényesülését. Az épület 3000 □ m-t foglal el, szabad térségnek, udvarnak 3800 □ m marad. A kis kertünk elől 800 □ m-es.

A hungária-uti keleti homlokzat közepén 20·6 m. hosszú, gazdagon tagolt középponti épületrész, a fennebb említett alaprajzi

csomópont. Itt látom a főbejáratot (C. 5.), a fölött összefoglalva a nyilt erkélyes első emeleti termeket s a másodemeleti dísztermet. Az udvar (nyugat) felől a nagy lépcsőházat hatalmas két — egymás fölött elhelyezett — erkély mélyedésével. Tehát a legtágasabb (20·6 × × 25 m.) alaprajz-négyszög fölé emelt épülettömb foglalja magában a legtágasabb, legfontosabb helyiségeket — az előbb említetteken kívül a tágas gyülekező csarnokokat is (C. a. C. 1. C. I.) a földszinten és mindkét emeleten.

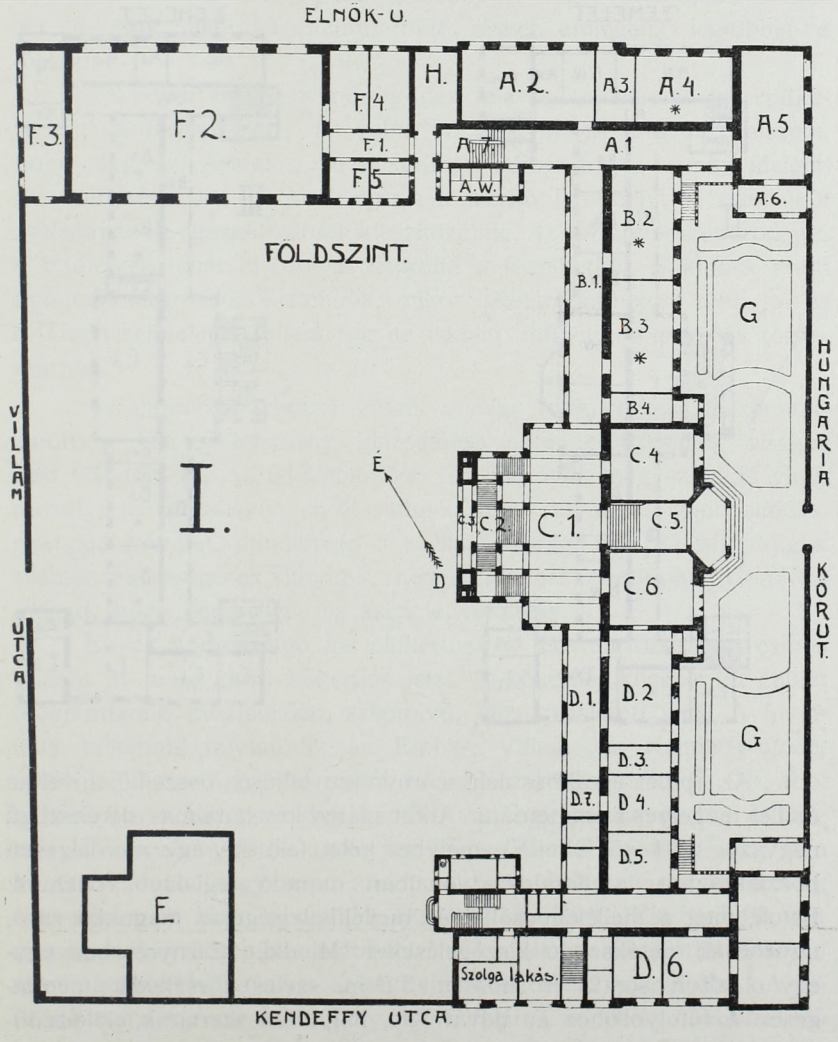

Az épület alaprajza.

A középponti csomót átszeli a 0·66 m. híjján 80 m. hosszú és 3·5 m. széles folyosót a nyugati udvar felől való oldalon magába záró épülettörzs, a mely szerényebben tagolt. Tantermek sorát osztotta ebbe az építő.

Az épülettörzs keskenyebb szalagjának az alaprajzi csomóponttal való metszésével négyszögalapú, fenn körkúpos toronyban záródó átmeneti terek vannak. Ez átmeneti terek belül fülkék, karzatok. Kívül tetszetős, árnyékvető kiszögellések.

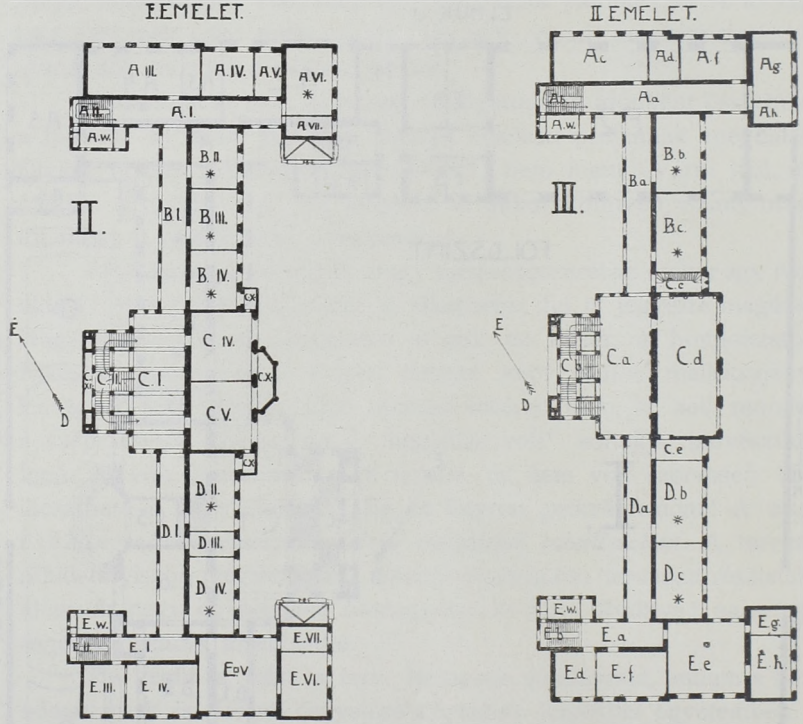

Az épület északi és déli szárnyrésze teljesen összeillő, mivel az épület tengelyes szimmetriájú. A két szárny két hatalmas derékszögű négyszög (A 1 – 5, E I—V), melyhez kelet felé egy-egy merőlegesen hozzáillesztett, a homlokzatvonalban maradó téglalapot találunk. Befelé meg a melléklépcsőket és mellékhelyiségeket magukba záró, ugyancsak derékszögű kiszögeléseket. Mindkét szárnyrészben egy-egy oldalfolyosó (21 m. hosszú, 3·5 m. széles) illeszkedik merőlegesen a főfolyosóhoz az udvar felé, míg kifelé szertárak, előkészítő- és előadó-termek, tanulócsoportok kisérletező termei találtak helyet.

A mi hajlékunkhoz, annak befejezéséhez tartozik még a tornaterem. Alaprajzát ott látjuk az épület bal szárnya folytatásaképp. Az Elnök-utca mentén. Méretei (16 × 40 m) elárulják, hogy egész külön kis palota lesz. (F. 1—5). Az ország pénzügyi viszonyai nem voltak a legkedvezőbbek a közeli múltban, viszont az épületnél költségátlépések merültek fel. Igy a tornacsarnok építése késik, de sürgetjük is állandóan. Hisz nyolc esztendeje van ifjúságunk megfelelő tornahely nélkül. Türhetetlen állapot volna, ha a Népliget nem ellensúlyozná valamelyest. De annyi bizonyos, hogy iskolahajlékunknak ezt a csak alaprajzban mutatható részét emlegetik legtöbbet a diákjaink.

Az udvar másik, Kendeffy-utca felé eső részére is jut épületterv. A *műhelyek* háza (E) volna ez. Még nincs meg, de hiszem, hogy meglesz. Asztalos, lakatosműhelyünkben folyik a munka ideiglenes helyiségekben. A jövő évre a könyvkötő műhelyt is sikerült a családapának, igazgatónknak kieszközölnie. Az osztályok szaporodnak, a műhelyek tehát ki fognak szorulni a főépületből. S jönnek majd nyugodalmas, békés esztendők, mikor iskolára-műhelyre több jut és a Tisztviselőtelepen állani fog az iskolai műhely, a pompás tornacsarnok.

Az alaprajzhoz hozzátartozik a nagy telek kerítése. A homlokzaton, a két épületszárny kiszögelése adta teret csinos, virágos kert (G) tölti ki. Az iskolába jövő fiú felé száz meg száz kis virág mosolyg a pázsitszőnyegről, súgva felé: itt atyai gondoskodás, gyengéd szeretet, mindennap a tudás új virága vár rád. Mi, virágok szépek, egészségesek vagyunk, mert gondoznak bennünket. Gondozd magad, hogy egészséges és szép legyél te is.

Ennek a mosolygó kis előkertnek a hovatartozóságát csinos vonalu át- meg áttört kőkerítés jelzi. A kőkerítés közepén az épület főbejáratának megfelelően, szépmivű, tágas vaskapú van. A hatalmas kőkerítés folytatódik az Elnök-, Villam- és Kendeffy-utcán, újból kiindulva a bal szárnyból és jobb szárnyba torkolva. Ott, ahol a kőkerítés a bal szárnyból kiindul, van egy kis kapú (H), a házban lakó szolga-, fűtő-személyzet és családjaik számára, meg arra az esetre, ha a nagy kapu zárva van. Az épület tengelyében még egy elég szük kapu a szállító szekerek számára. Ezt a bejárót a szenes kocsik koptatják leginkább. A kerítés-fal mindenütt érdekes rajzú, áttört, kivéve azon a két helyen, ahol házfallá alakúl. A jövendő tornacsarnok és műhely egyik falának a telek határába eső része tehát immár megvan. Említésre méltó még a kerítésnek egy

szép sarokrészlete. Ez a részlet — mint a későbbi kerítésnek egyetlen sarka — érdekesen mutatja, mint tudja egy találékony építész érdekessé tenni még a kerítést is.

Az alaprajzról még annyit, hogy rendkívül egyszerű. Minden terem, helyiség, tágas és szellős. Az ügyesen elhelyezett, tágas folyosó télen is, nyáron is kiegyenlítő főere az épületnek. Hogy mily hosszú, téres és áttekinthető ez a folyosó és látványnak mily érdekes, azt mutatja az alagsor (pincerész) folyosójának képe

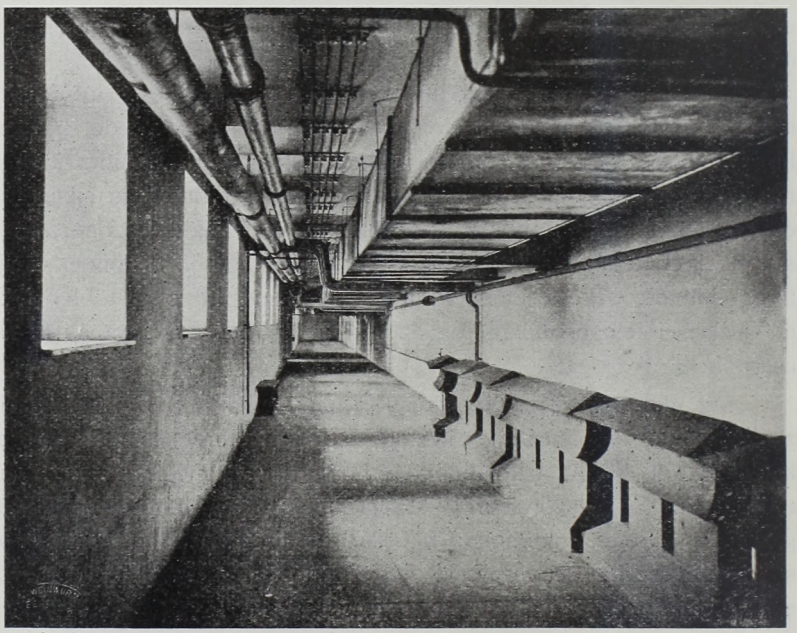

Az alagsor folyosója.

A főfolyósóra merőleges két szárnyfolyosó udvar felé eső részén 2 melléklépcső van. Mindkettő az udvarra nyílik, tágas és világos. Tűzveszedelem esetén a három lépcsőn át könnyen a szabadba jutna mindenki. Megemlíteni való itt még, hogy a jobbszárny (Kendeffy-utca felé) két emeleti folyosója rövidebb. Annak egy részét elvágja és magába olvasztja a két kisérletező terem, melyek így tágasabbakká váltak. Minden helyiség megfelel céljának és elég tág. A díszterem (10·6 × 8·5 m.) a karzattal együtt tele volt már közönséggel, de be tudja fogadni az iskolánk iránt érdeklődőket. Az emeleti rajzterem azonban máris szűk. 35—40—50 tanulót már n[illegible]

ilyen méretű teremben a megfelelő bútorral (bakok, állványok), modelekkel és megfelelő világítás kihasználásával elhelyezni.

Külön kell megemlékeznünk e helytt az elsőemeleti lépcsőcsarnokról, vagy folyosótérségről (II. C. I.). A főfolyosó ugyanis kiszélesedik a főlépcsőház felé úgy, hogy 142 □ m nagyságú, mindenfelől könnyen megközelíthető gyülekező helyet képez. Itt szokott iskolánk családja időnként összegyülekezni igazgatónk hívó szavára.



Együtt a család.

Az év elején és végén, félévek bezártakor bizonyítványosztás előtt mindig kap egy-egy buzdító, az időponthoz illő szép szót *az iskolacsalád a családfőtől*. Hisz így van ez a kis családokban is, úgy-e? De hány helytt tekintik *család*-nak az iskola népét? Hány helytt érzi és érezteti a nagy iskolacsalád feje az iskola népének munkában, szeretetben és fájdalomban való összetartozandóságát? Mert vannak ilyen alkalmak is nálunk. Eltávozik egy tanár, aki munkás és megbecsült tagja volt a tanítótestületnek, tanítványai rajongtak érte. Összegyűl a család (ilyenformán, mint a kép mutatja) s a családfő szépséges, közvetlen hangon búcsuzik a család távozó tagjától. És előlép egy tanít-

vány. És mond egyszerű, de őszinte érzésből fakadó szavakat. És az egész család szivében, sok száz szívben megrezdül egy húr, amelynek hangja nem hal el sokáig. Talán soha. Ennek a húrnak a zendülése de hányszor közénk hozta már a távozót! És nem maradandó, nevelő hatása van-e az ilyen, közvetlenségben lefolyt jelenetnek a gyermekre, aki meglátja és kitörülhetetlenül emlékezetébe vési azt, hogy a munkát megbecsülik, a derék munkást ragaszkodással, szeretettel fizetik?

Eltávozik egy gyermek. Kiderül, hogy önkezével oltotta ki életét. Egy tizennégyéves gyermek! És nem is rossz bizonyítvány miatt; hanem fáradt volt, unta az életét. Ez tény! És ezt az ujságokból megtudják a társai. A mai gyermek nagyon sokat megtud! A megtudás ilyen fanyar gyümölcsét, mint a szegény, megtévedt fiú eltünése társai közül, nem tudja megemészteni a többi gyermek. Nem érti, különfélekép bírálja, olyik még tán valami hősi tettet lát benne. Ilyen alkalomkor is a család vezetője, apja az, aki összegyűjti a népét és elbúcsuztatja a kis halottat. A szerető szív, a szélesen látó ember, a finom érzésű tanítómester, a gyermekét féltő gonddal nevelő apa mind egyesül benne, amikor tapintattal ismerteti a megtévedt családtag esetét és szűr le belőle okulást. Hogyan szeressék egymást a család tagjai, hogyan legyenek őszinték egymáshoz, hogyan keressenek vigasztalást, támaszt kétség vagy fájdalom esetén egymásban és tanitóikban?

És jön egy jóságos öreg úr. Megnéz mindent. Osztályokban megjelenik az órákon, figyeli, hogy megy a munka. Sok diák közül a legtöbb aggodalommal adja tovább, hogy itt a főigazgató úr. A mi családunk tagjai mint egy idősebb vendég családtagra, mosolyogtak rá, minden elfogultság nélkül, szerető bizalommal. Igen. Mert amikor a kedves vendég — aki évente többször felkeres bennünket — befejezte a látogatását, az egybegyült családnak megint csak a családfő mondja el, mik voltak a kedves vendég észleletei, minek örülhet a család, min okuljon, hol van még hiányosság.

Év elején jön az új nép. Az első osztályok. Azoknak népét ugyancsak egy összejövetelen fogadja testvérévé az idősebb. Ott a szép zászlónk alatt. Az egész tanári kar jelenlétében. És nálunk kis és nagy fiú nemcsak beszélnek egymással, hanem tegezik egymást, sőt: ismerik egymást és barátkoznak! Még a vérbeli testvérek is! Olyan állandó, bizalomteljes az érintkezés kis és nagy fiúk közt,



AZ ELSŐEMELETI CSARNOK ÉS FOLYOSÓ

hogy — csodálatos — de inkább családias ennek a sok száz fiúnak az érintkezése, mint több testvéres családé.

Egy-egy rövid, de tartalmas és meleg érzésben együtt töltött ilyenféle összejövetel után minden osztály folytatja a munkáját.

Mintha az építőművész mélyen átérezte volna, örömmel tervezte volna ezeket a gyülekező csarnokokat. Mintha tervezőtársával, igazgatónkkal teljes együttérzésben készült volna ez az épületrész.

Ez a gyülekező csarnok különben egyszerű. Az épület homlokzata felé eső oldalon két nyilás (ajtó) vezet két tágas, derült szobába. Egyik a tanulószoba (C. IV.), másik a zeneszoba (C. V.) A tanulószoba (9·8×8·5 m.) állandóan rendelkezésre áll azoknak a távollakó utazó fiúknak, akik a várás idejét nyugalmas helyen való tanulással akarják tölteni. Tanulás közben ki-kinézhetnek az első emelet nyitott erkélyére friss levegőt, napsugarat élvezni. Előttük állandóan a Népliget erdeje. Tábla, asztalok, könyvszekrények bőséggel vannak ebben a szobában, melyet az ifjúsági egyesületek is használhatnak. A szomszéd terem (9·8×8·5 m.) a zenétől hangos egész délután. Félháromtól estig ott húzzák sok kis és nagy hegedűn Gerber kollégánk szakavatott és erélyes vezetése alatt.

E két terem bejárója közt jókora, hat lapos pillérrel tagolt falfelület Ezt a falat is felhasználtuk arra, hogy otthonosabb jellege legyen a csarnoknak. A falon közepütt az első, kirepült raj arcképe. Körötte a fiúk önállóan készült rajzai, festményei lógnak, ösztönzőül. Ezt a gyűjteményt időnként cseréljük. Evvel a fallal szemközt a középen a felvivő, ettől kétoldalt a lefelé vivő kényelmes, széles (3 m.) lépcső. A falnak itt áttört tömege 6 hatalmas, négyzetalapú pilléren nyugszik. A pillérek között levő áttöretlen részek alacsony pihenővé alakított mellvédek, mely mellvéd vízszintes vonalát sokszögű kiemelkedések teszik érdekesebbé. A négy valódi és két, szélső álpilléren nyugszik egy lefelé ékalakúra tagolt, alúl rovásos magyar díszű gerenda, ez a gerenda (vasbeton) hordja a II. emelet pilléreit és a gyülekező csarnok keresztgerendáit, vagy mestergerendáit. Igy nevezem, mert elrendezésük, a menyezetből való kiemelkedésük, alsó szűkebb lapjuknak rovásos dísze faragásos tölgyfagerendához teszi azokat hasonlókká. A keresztgerendák két vége megfelelő (szemközti) pillérekre helyezett, míg a nagy tartógerenda mintegy bele van ékelve a valódi pillérekbe. A menyezet mestergerendái közt levő téglalap-mezőkön magyaros vonaldísz 2—2 négyzetes rózsával.

A pillérekről még néhány szót. Nincs azoknak lábazata,

oszlopfőhöz hasonló felső kiképzése. A pillérek lába a köröskörül húzódó alacsony, szürke műkő-falvédőből nő ki, mely falvédő a négy főpillér közt pihenővé alakul, de a pilléreken lábazat-szegély, mely aztán lépcsőzetes falvédőként tovafut a lépcsők mentén. A pillér koronája is lapos, áttört rajzú cinklemezből készült foglalat, mely foglalatból a pillér négy élén négy sarokvédő lemez fut le. A pillér nem kőből való, hanem vakolt téglaépítmény, feje tehát nem mímel követ, hanem díszített és védett, mert cinklapokkal borított, melyeket szürkére festettek. A pilléreket érdekesen díszíti még négy, a fejhez közel elhelyezett, aranyozott sgrafittoszerű díszítmény.



Festett faldísz.

Világosság bőven özönlik a lépcsőcsarnoknak félemelettel feljebb elhelyezett óriási erkélyajtóin át, a csarnok két-két sarkában levő 3—3 ablakból s a két, sok ablaktól derült főfolyosó-részből. Ha még megemlítem azt, hogy az egész helyiségnek a szinezése fehér, alul különféle fokozatú szürkével és helyenként ragyogó aranydísszel és utalok a csinos, örökzöld folyondárokra, mik műhelyünkből került és magunk csinálta kis faállványokról bólogatnak lefelé, no és a sarkok háromszögű virágállványára, a miknek stilszerű és tartós volta ugyancsak asztalosaink buzgóságát dicséri, akkor elmondottam mindent erről a barátságos helyről. Mert kedves, barátságos hely ez. Mindenki így vélekedik, még akkor is, ha üresen látta. Pedig ritkán üres. A pihenőkön, padokon szívesen üldögél kicsi, nagy. Olykor bélyegbőrze is járja ott. A fényképészünknek ugyancsak résen kellett lennie, hogy hivatlan vendég ne zavarja ezt a felvételét, mely tisztán építészetinek készült.

A II-od emeleti meg a földszinti nagy lépcsőcsarnok teljesen ilyen. A különbség csak annyi, hogy a II. emeletinél a lépcsők végződnek s a csarnok is világosabb. A földszintiből meg a két lépcsőág néhány lépcsővel levisz az udvarra (2 ajtón át), a közbenső térben szolgafülkék és lejárat van az udvar felől a fűtőkészülékhez.

A földszinti csarnok tél idején népes és hangos. Az udvaron olyankor jégpálya van. Annak vendégei, fiúk, lányok a fűtött földszinti csarnokban kötnek korcsolyát, melegednek, nézegetik, mi minden van a pillérek közé helyezett szemléltető szekrényekben. A második emeleten olyankor van élet, mikor a díszterem megnyílik. A fiúk fekete díszbe öltöznek, kalauzolják a vendégeket ruhatárba, helyükre. Szülők, tanárok ott állnak meg, beszélnek a közös gyermekről. Rajzkiállításainkat ott rendezzük. A máv. munkásgimnázium, mely nálunk talált fényes hajlékot és igazán meleg érdeklődést, a második emelet csarnokában tartott nem egy lélekemelő ünnepélyt.

S most, hogy a középponton, a csarnokokban vagyunk, lássuk, hova nyithatunk azokból. Az első emeletet már elmondtam. A másodikra épen az imént értünk. Ott két díszes ajtó visz a díszterembe, két másik a ruhatárba meg a karzatra.

Dísztermünk nagysága 166·6 □ m. (19·6×8·5 m.). Magassága 6 m. Helyet talál benne 4—500 ember. A terem fényét emeli az a négy hatalmas (2·8 m. sz. 4·5 m. magas) ablak, melynek aljába kényelmes, bőrözött pihenőket (diván) helyezett el az építő. A két rövidebb fal egyike, a nézőkkel szemben, rovás-diszes kettős fejű pillérekkel három mezőre osztott. A középső széles mezőben fenn ötszögű nyilások sora. Az egész termet körülfutó, 1·85 m. magas szürke alapszinű és barna vonalakkal osztott falvédő burkolat fölött levő díszhelyen hármas díszítő festmény.

A festmények tárgya: Középütt Mátyás király tudósai, művészei körében. Balról: A gyermek II. Rákóczi Ferenc német környezetben, szemét eltakarja, sír, mert „difficile est tam cito oblivisci.“ (Nehéz oly hamar felejteni). A jobboldali mezőben a testőrírók csoportja, amint egyikük felolvas a német szóra Bécsbe csábított nemes úrfiaknak. Érdekes a festmény felfogása, mert nálunk szokatlan. Vannak művészek, a kik azt vallják, hogy a kép egy belső tér, egy falterület kiegészitője kell, hogy legyen, egy nagy síkfelület egy része. Eszerint a képet magát is síkdiszítményszerűen kell kezelni és nem domborítva, a végtelen tér mélységét, az alakok elölről hátra való kiterjedését utánozva. E hitvallás vallói a kép színezését is alárendelik a diszítendő terem színhatásának. — Ennek a síkdiszítmény felfogásnak hódolt a festmény készítője, egy német díszítőfestő, a ki felfogását még avval is hangsúlyozta, hogy a testszerűséget jelző árnyékolást csak a fejeken és kezeken alkalmazta, míg a sok öltöny síkdiszítmény mintákkal van teleszórva és lesz ezáltal még laposabbá. A képet festője temperával festette száraz vakolatra.

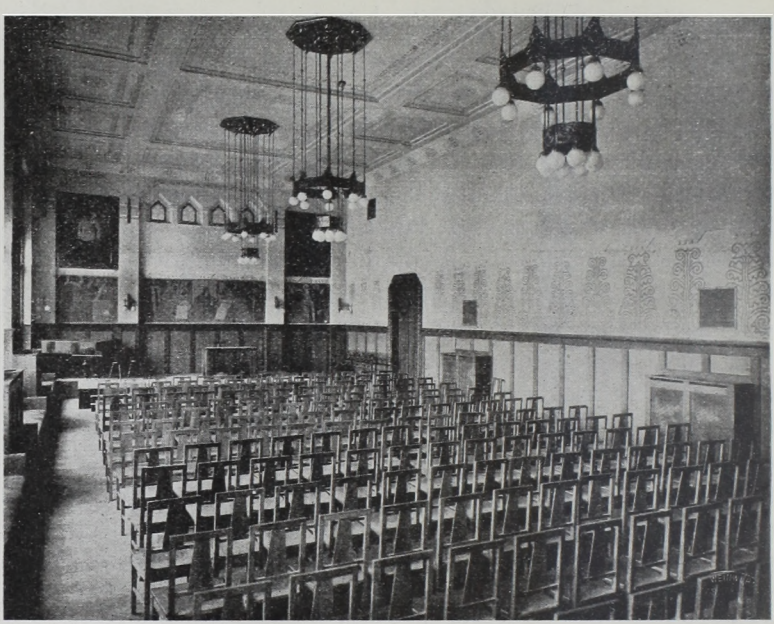

A díszterem.

Tempera tehát, nem freskó, mint a hogy a közönség a falképeket mind egy gyüjtőnévvel, tévesen nevezi.

E díszítőfestmény fölött két fülkében királyunk ő felségének és a legnagyobb magyarnak, Széchenyi Istvánnak az olajfestésű képe, mind kettő Kis Rezső, kiváló fiatal festőnk műve. Széchenyi István példaképe kell, hogy legyen minden magyar ifjunak. Erős hittel, vaseréllyel kell *dolgoznia* a magyar ifjunak, hogy nemzetünk haladása, jövője biztos legyen. A munka a mi iskolánk ideálja, örömmel és hittel dolgozó magyarokat akarunk nevelni. Ezért neveztük el önképzőkörünket is a tettekben, akarásban legnagyobb Széchenyiről, ezért függ az ő képe a falunkon. Ő Felsége, jó öreg királyunk arcképe a középre kerül idővel s a balmezőt a haza bölcsének, Deák Ferencnek arcképe fogja rövidesen elfoglalni.

A díszes főfallal szemközt van az egynyilásu karzat. Kerete egyszerű, geometriai vonalu. A karzat alatt bőrpihenők az őt pillér között. A nagy, jobboldali falon szürkeszinű magyaros vonaldíszítmény indái kúsznak fel. A rovásos díszű rézsűvel keretelt menyezetről, melynek dísze szürke, kék és arany szinű, három szép, modern, 48 égőjű díszlámpa függ alá. A pilléreken 5—5 karos lámpa. E sárgaréz dísz-

lámpák, melyek összesen 1550 gyertyafényt adnak, a két szépen faragott lapos díszű tölgyfaajtó, a nagy (7·5×3 m.) dobogón levő rovásos díszű előadó asztal meg egy kitünő, rövid zongora, izlésessé, széppé teszik a mi egyszerűen tagolt dísztermünket. A szelid szürke fehér festés, a rovásos tölgyfarészletek és székek pompás összefoglalói a fekete és sokszinű öltönyű vendégseregnek, mely egy-egy ünnepélyünk alkalmával eljön. A termünk mindig megtelik olyan szülőkkel, a kik szeretik, megbecsülik iskolánkat. Ezek a szülők meg más intézetek vendégdiákjai, akikkel összeköttetést, barátságot keresünk, s a kik el is szoktak jönni, a legfőbb díszei a mi ünnepi gyülekező helyünknek.



A díszterem faldísze.

Az épület e központi részének földszintjén van a bejárástól jobbra a téres, kertre nyiló ifjusági könyvtári helyiség. (C. 4.) Balra meg a tanári könyvtár, mely inkább a tanári szoba felé van nyitva. (C. 6.)



A tanári könyvtár.

VÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

A tanári könyvtárunk igazi olvasószoba. Az asztalokon szanaszét a folyton forgatott folyóiratok. Az asztalok képezte sarokban jó pihenőhely a kis kerekasztal körül. Minden aktualis irodalmi, művészeti eseményt itt hányunk-vetünk meg. A helyiséget legjobban az dicséri, hogy mindig időz benne egy-két csoport és — a könyvek nagy része forog. A könyvespolcok ennélfogva folyton változtatják ábrázatukat. Épen csak a könyv oszlopok maradnak. Egy-egy oszlop a maga 12—20 polcával egy-egy szakot képvisel. És iparkodik kiki a maga szakmájával, úgy hogy ez a fiatal, alig nyolc esztendős olvasószoba a folyóiratokon kivül 4500 kötetet tartalmaz. A könyvespolcok igen célszerűek, Erdélyi Pálnak rendszere szerint készültek. A takaritás könnyű, mert egy-egy polcot egy ember kiemelhet és visszarakhat könyvestől. Vendégszerető és hangya szorgalmu könyvtáros kollegánk, Várdai Béla, épen most rendezi át a könyvtárunkat és ő a tanuja, hogy a könyv-magánál-felejtés magyar betegsége kiveszőben van.



A tanári szoba.

A könyvtár mellett balra a tanári szoba, a tanácskozások színhelye. (D. 2.) Az elengedhetetlen hosszu asztalon kivül több iróasztal, a dolgozatok s a kézi könyvtár szekrényei teszik a butorzatát. A terem végén levő fülke meg barátságos kis sarok. Az ilyen kis

benyílók teszik némileg érdekessé, ezáltal vonzóvá a különben egyhangu hivatalos szobákat. Az angol építőművészet teljes mértékben felhasználja a benyílók, fülkék, kiszögellések nyujtotta belső tér kiképzést, a barátságos tagok nem is hiányzanak az ő középületeikben.

A tanári szoba mellett egy szűkebb (D. 3.) és egy tágasabb fogadószoba áll a tanárral érintkező szülők rendelkezésére. (D. 4.)



Fogadószoba részlet.

Bizony szükséges helyiségek. Szülőnek és tanárnak, nevelőtársaknak, gyakran kell érintkezniök, hogy gondolataikat kicserélhessék, egymás nevelési munkáját kiegészíthessék. Sok szülő jár is ma már az iskolába és ők tudják, hogy sokszor vigasztalódva, reménnyel távoznak még olyanok is, a kik kedvetlenül jöttek egy-egy meghivásra. A fogadószobák tehát nem hiába állanak és a be nem vált szülői értekezletek helyett, úgy látszik, a közvetlen érintkezés fog beválni mindjobban.

A tágasabb fogadószobából az udvar felé az irattár (D. 7.) nyílik, a homlokzat folytatásában az igazgató irodája (D. 5.). Azon túl az igazgatói lakás van, mely a jobbszárnyat, a délit foglalja el. (D. 6.) És hogy a jobbszárnyhoz értünk, vegyük sorra, mi nyert helyet ebben a szárnyban.

Az alagsoron szolgalakás van, mosókonyha, nagy, 32 zuhanyra berendezett fürdőhelyiség jókora öltözővel. A fürdőhelyiséget még nem használhattuk, mert berendezése még nem teljes. Az öltözőből, míg a külön műhelyépület el nem készül, asztalosműhely lett.

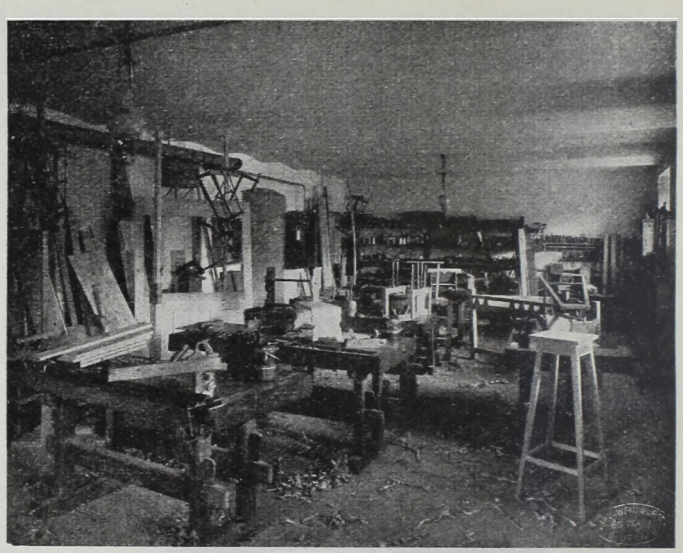

Az asztalosműhely.

A nyolc gyalupadon ugyancsak folyik a munka. Mindennap délután más tanulót látunk ugyanazon gyalupad mellett, s miután az asztaloskodó felsőbb osztályos mellé inasnak kisebb jó fiukat osztunk be, hát szinte segédi méltóság ragyog le olyik gyaluló ábrázatáról. A munkavezető Benkő mester, tanult műasztalos, hivatalára nézve főgimnáziumi pedellus. A mi tanulónk megszokta azt, hogy a mesterlegényt nem nézi le, hisz az is *tud* olyant, a mit ő nehezen tanul. A szolgabácsit is megbecsüli (és nem fél tőle) — hisz az meg hasznos munkában útmutatója. Úgy véljük, hogy iskolánk a műhelyeivel is közremunkál a nagy Széchenyi szellemében való nevelésben. „Vidám munka" az egyik jelszavunk, rá is hímezték a szülők a zászlónkra! És a tisztes munkát megbecsüljük, erre a megbecsülésre szoktatjuk a fiainkat.

Azt mondtam, *műhelyek*. Mert van még egy és lesz jövőre még egy (a könyvkötő műhely). Az első emeleten, a fizikai traktus előkészitő szobája egyúttal lakatosműhely. (E. III.) Vagy dehogy is lakatosműhely. Ilyenféle műhelyeik csak a régi, mesterségükbe szerelmes öreg mestereknek voltak. Mert ebben a műhelyben kopácsolnak, reszelnek, formálnak nemcsak ablakvédő rácsot, kapukulcsot meg mi egyebet, de biciklit javítanak, dinamókat készítenek, fát-vasat esztergályoznak. A zászlónk magyaros rézvégző-

dését is itt vágták és domborították. Szóval mindenféle munkával, a mi nem határozottan asztalos vagy könyvkötőmunka például, odamegyünk. Tormásy Károly, a gépészünk a művezető és Kronberger kartársam a műhelyfőnök. Mikor Kronberger nincs itt, Széky, Simon, Dienes Pál vezetik a sokféle munkát. Ők a fizikusok. És nem egy ügyes, sőt csinos, de mindig kifogástalanul működő fizikai eszköz dicséri ezt a műhelyt, melyben délelőtt-délután dolgozik nehány felsőbb osztályos (VII., VIII. oszt.-beliek). És visszajárnak oda a végzett fiúk is, a műegyetem hallgatói. Hisszük, hogy nehány derék magyar mérnök gyakorlati kiválóságának csiráját a mi iskolaműhelyünkben kell majd keresnünk.

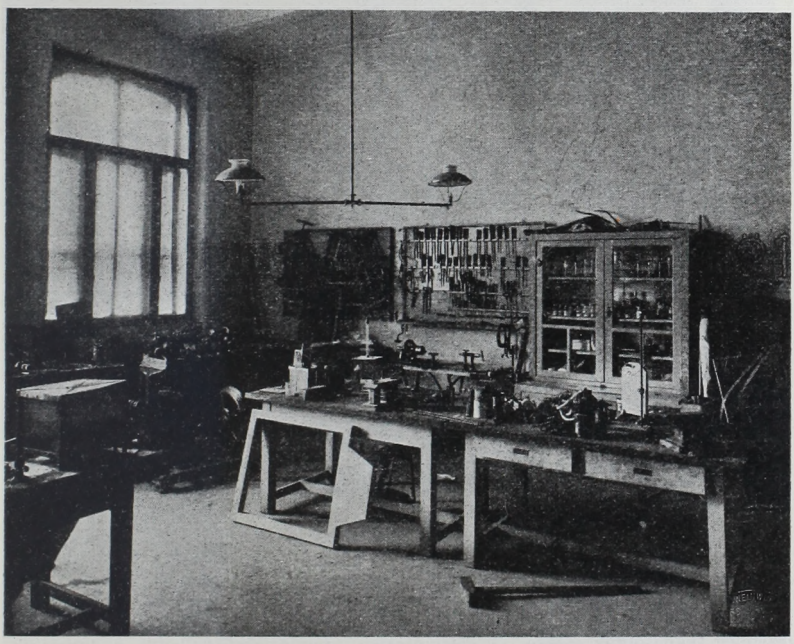

A fizikai előkészítő.

Amellett ez a műhely az előkészítő, ajtó és átadónyílás köti össze a fizikai, emelkedő padlatú előadóteremmel (E. IV.), mely 64 hallgatóra készült. Méretei $10{\cdot}15 \times 7{\cdot}00$ m. Főbb berendezési tárgyai az előadóasztal és az elektromos kapcsolótábla*). A szárny

*) Az iskolaépület a világítási és mótorikus célokra szolgáló elektromos áramot a városi hálózatból kapja. A 190 voltos háromfázisu áramot világítás céljára három vezetékes rendszerrel 110 voltossá alakítjuk át, úgy, hogy egy fázist és egy föld-

homlokzati kiszélesedésében van a fizikai kisérletező (laboratorium, E. V.), 4 db. szétszórt fényű s egyenként 320 gyertyaerejű villanylámpával és külön sötétkamrával. Ez a kisérletező tágas (10.6 × 10·95 m.), a folyosó és egy terem egyesítéséből keletkezett úgy, hogy a kivett választófal helyébe egy hatalmas gerenda s az azt alátámasztó vasoszlop került. A kisérletező végében az utca felé van a fizikai gyűjtemény (E. VI.) és a tanár kis dolgozószobája (E. VII.).



A természetrajzi kísérletező terem.

---

vezetéket kapcsolunk össze. A háromfázisu árammal közvetlenül hajtathatjuk a meleg-légfűtés mótorát és az egyenáram termelésére szolgáló áramátalakító mótor-dinamó mótorát. A fizikai előadóteremben három kapcsolótábla van. Az egyik táblából 110 voltos váltakozó áramot kaphatunk, a melyet divizorral szükség szerint 66, illetve 33 voltra fokozhatunk le. Egy másik tábla a mótordinamo megindítására, szabályozására és a dinamóból kapott egyenáram feszültségének változtatására használható. A harmadik kapcsolótáblából *vehetjük ki* a dinamó egyenáramát, szabályozhatjuk erősségét, azonkivül mellékáramkörrel tetszés szerint változtathatjuk eszültségét is 120 voltig. Az indító tábla útján külön háromfázisu áramot is kaphatunk. Mind a három tábla felszerelve a szükséges mérőkészülékekkel, egy-egy amper és voltméterrel. A kapcsolótáblákból konnektorok segitségével váltakozó vagy egyenáramot vezethetünk az előadóasztalba, az előkészitő szobába és a laboratoriumba.

A második emeletnek ez a szárnya teljesen azonos elosztású. A természetrajzi szak birodalma. Ott az előkészítőben (E. d) kémiai szerek sorakoznak a szekrényekben. Az előadóban (E. f) biologiai képek a falon, készítmények az előadó asztalon.

A kisérletezőben (E. e) az V—VI. osztály tanulói végzik délutánonként gyakorlataikat, vegyi és biologiai kisérleteiket Gaál István dr. tanár vezetése alatt, aki a Balázs István dr. összeállította szertárat (E. h) nagy szakértelemmel és kedvvel bővíti. Emellett a kirándulásokat szervezi, vezeti és beleoltja a fiúinkba a geologia, saját kedvenc, külön tudományága iránt való szeretetet. Ha délután bevetődöl ebbe a laboratoriumba, a fehér munkaköpenyes laboránsok, a sok sterilizálás alatt álló kés, borotva, — növénytenyészetekbe merülő s azokban merítgető, mikroskopon át vizsgálódó, komoly nagy fiúk láttán azt kell gondolnod, hogy ezeknek latin vagy — football nem is kell. Pedig dehogy nem, — főleg az utóbbi!

A természetrajzi gyüjtemény mellett egy kis tanári irószoba, ép úgy, mint az első emeleten. (E. g.)

Az épületnek a bal (északi) szárnyán a művészeti rajzterem,



A művészeti rajzterem.

a művészeti szertár s a rajztanár műterme van a második emeleten. Ezeknek a helyiségeknek állandó világításra van szükségük, azért kell, hogy észak felé nyíljanak.

A művészeti rajz terme látszólag tágas (13·1 × 6·9), de már ma is alig férünk benne (A c). A csoportos és egyénenként való tanításhoz sok hely kell, hogy mintától (model) a rajzoló kellő távolságra legyen és kellő világítás jusson mindkettőre. Bizony 30—35 tanuló tanul már rajzot a felsőbb osztályok mindenikében — ami csak örvendetes —, de a tanulók megfelelő elhelyezése rendkívül nehéz ekkora helyen. A világítás szabályozásához 4 fülkeelválasztó függönyünk van és a megfelelő ablakfüggönyök. Fényforrás, vagy fénybebocsátó nyílás is kevesebb és tágabb kellene, mert öt aránylag szűk (1·67 × 2·6m.) és széles fakeretekkel megosztott ablak mellett elég világosságot s amellett egységes és határozott árnyékot alig lehet elérni. Kívánatos volna, hogy végre a „homlokzatképzés" kerülne másodsorba, elsősorba *a belső terek jó megoldása*, akár a homlokzat rovására is. A művészeti rajzhoz való butorzat nem helyhez kötött. Bakok, kis asztalok, magasabb és súlyosabb állványok vannak bőven. Különösen használhatók a tábori székeink (Kassai után) s a hordozható festőállványaink, amiknek mintája Londonból való. A szabadban való rajzolásnál mindenki magával viszi a székét, vagy az állványát.



Festett ajtórészlet.

Rajztábláikat a fiúk nem vihetik haza évközben. Igy a szemeink előtt folyik minden munka, ami nem másért fontos, csak azért, hogy mindig meglássuk, hol van segíteni való és mennyi? Fiaink megitélése alapjául csak az iskolában, előttünk és velünk végzett munka szolgál. De ki mit rajzol, fest otthon, azt mint önálló munkát közszemlére tesszük ki az első emeleti gyülekező csarnokban (C. 1.). Ott aztán el is bírálja a köz. S a köz, a társak meg is itélik azt, aki nem igaz fegyverekkel indul küzdelembe. A rajztáblák tartószekrénye a folyóson van. Egy-egy öblös elzár-

ható félszekrény 44—44 rajztáblának ad helyet, úgy hogy a táblák vizszintesen feküsznek. Kisebb rajzszertartó-szekrények benn a terem falán futnak körül, a tetejük igen alkalmas polc a sok érdekes model számára.

A rajzteremből a szertár nyilik (A. d), onnan a tanár tágas műterme (A. E.). A rajzterem-sor végén pedig még egy osztályhelyiség van (másvallásúak hittanterme), amellett egy kis tanári szoba (A. g és h).

Az első emeleten teljesen azonos sorrendben van a geometriai rajzterem (A. III.) súlyos, nagy asztalaival, a szertár (A. IV.) egyben alkalmas műterme a másik rajztanárnak. A szertárból nyílik még a kis tanári szoba (A. V.). Tovább a Hungária útra nyíló osztályhelyiség. (A. VI.) E mellett az iskola-orvos szobája, a mérésekhez, orvosi vizsgálathoz, első segélynyújtáshoz szükséges szerszámokkal. (A. VII.)

A téres (16·04×6·95 m) geometriai terem a szóbeli érettségi vizsgálat szinhelye, ott folynak le tehát a diákélet legemlékezetesebb órái. A mi nagy családunk tagjai azonban erre a fontos eseményre is derült nyugalommal gondolhatnak vissza, hisz itt is, utoljára még azt tapasztalhatták, hogy a tanár a munkában támogató barát, a megértő idősebb, az igazságos itéletű biró.

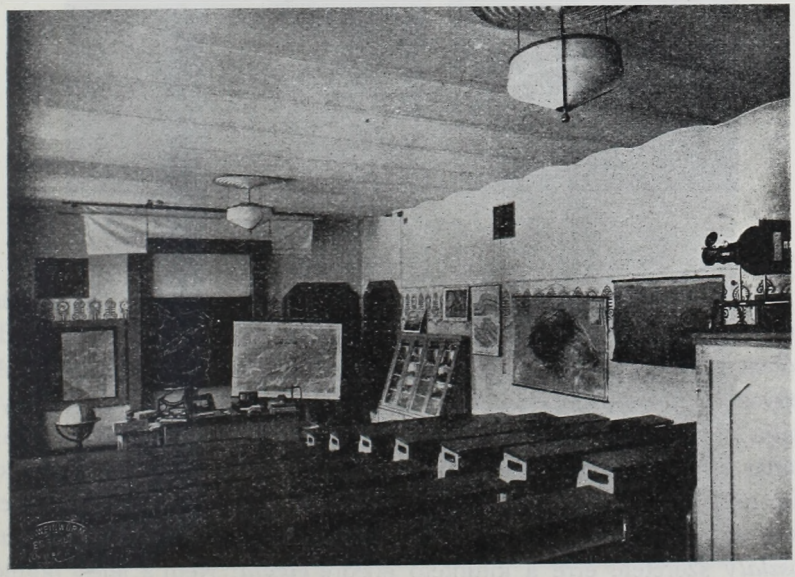

Földrajzi előadóterem.

Lenn a földszinten az emelkedő padlózatú földrajzi előadó és szertár (A. 2. és 3.) Híre jár, hogy a legdusabban felszerelt földrajzi szertárak egyike a mienk. Ez a hír Vargha kollegánkat dicséri. Mióta a villanykábel a tisztviselőtelepre is eljutott (1912 őszén) azóta munkában van a pompás vetítő-gép és a földrajzi ismeretek megerősödnek a szép néprajzi és látképek kapcsán. A diapozitiv gyüjteményünk 1800 drb képre rúg. E képanyag egy részét a művészeti oktatásnál is felhasználjuk.



Az ebédlő.

A termek sorát egy osztály helyisége folytatja itt (A. 4.) és az ebédlő (A. V.), meg a tálaló szoba (A. 6.) zárja be. Az ebédlőben részben utazó diákok, részben szegénysorsú tanulók kapnak egyszerű, de tápláló ebédet. És az iskola, a család feje itt is folytatja nevelő munkáját. Nem azt értem ezalatt, hogy mindennap más tanár *ebédel* a fiukkal és hogy az ő felügyelőjük egy nagyobb diák. Ez csak természetes. De vannak nálunk *családi ebédek*, melyeken az egész tanári kar együtt ül azokkal a *fiukkal, a kiket az osztály* szeretete erre a kitüntető ebédre *kiküld*. Nem a jeles tanuló hivatalos ilyenkor, hanem az, a kit az osztály társaival szemben ta-

nusított magaviseleteért, önként elismert kiválóságáért mintegy *kiemel* sorából. Az ilyen fiu azon lesz, hogy ne játssza el osztálytársai szeretetét. És látja tanárát közel magához, látja benne a barátot, az embertársat és nem a rettegett inquizitort.

De nemcsak a belső diákjainkkal ülünk együtt a fehér asztal mellett. Az egyszerű lelkek magunk mellé emelését, azt a szociális munkát, melyet a magyar intelligenciának folytatnia kell, megindítottuk más nyomokon is. A nemesen érző családfő a legnagyobb előzékenységgel engedte át az ebédlőt akkor, a mikor a munkásgimnázium derék hallgatói utolsó vizsgálatuk után a tanáraikkal együtt akartak tölteni egy estét. Az a tisztes, valóban emelkedett hangulat, amely akkor uralkodott ebben az ebédlőben a mikor magas állásu főnökök, művelt magyar munkások és tanítóik ülték körül a „menza" asztalait s hallgatták a házigazda mélyen járó beszédét, az mindig emlékezetes lesz a jelenvoltak előtt. És megfelelt az egész ünnepi estebéd annak a szellemnek, mely a *munka gimnáziumának* megadja sajátos jellegét.

Menzához jó konyha kell és jó gazdasszony. Megvan mindkettő, egy emelettel lejebb az alagsoron, Tormásy Károlynénál. Az ő jóizű főztje kerül az asztalra minden alkalommal, miután megtette az utját a kis kézi emelőgépen át a tálalóba. A tálaló világos kis fülke, mely az előkertre nyílik.



Tanterem üresen.

Az osztálytermeket utóljára hagytam, mert azok az épületszárnyakat összekötő folyosóról nyilnak, ablakaik keletnek, a Népligetre. A földszinten kettő, az első emeleten öt, a másodikon négy osztályterem van az épülettörzsben. Valamennyi *-gal jelölve a három tervrajzon. Az északi szárnyon levő két osztályteremmel ez tizenhármat tesz. Az osztálytermek nem egyenlő nagyok, de hisz a tanulószám sem egyenlő. Ha nem is egyenlők e termek területre, de egyenlők világosság és berendezés dolgában. Hatalmas ablakok ontják a világosságot, és ha kell, a friss levegőt. Szellőztető készülék mindegyik teremben van a falban s egy ablakon. A padló rőtvörös színű műkő (doloment). A padok különféle nagyságú tanulók számára igazíthatók (Pizinger-féle szab.) és nincs panaszunk rájuk. A tanári asztal tekintélyes tömegű, egyszerű, szürkeszínű, sötétebbre festett magyaros dísszel. Kettős tábla tolható le-fel a nagy táblakeretben. Szemléltető eszközök számára kis szekrény a homlokfalon. Fűtőcsövek (gőzfűtéshez valók) bőségben.



Festett dísz az osztályokban.

A falakon váltogatjuk a különféle gyüjtemények szebbnélszebb képeit. Azoknak a keretei ismét az asztalos műhelyünkből kerültek. A tantermek fehérek, a fal alján 2 m. magasságig szürke védőszín, mely felül magyaros, kissé nyugtalan díszítéssel szegett. E díszitmény kerek mezőiben stilizált mókus, madár, hal, sündisznó váltakoznak. Derült szinű, barátságos minden! És tiszta.

És barátságosak, derültek a sokablakú folyosók is. A fal mellett sok-sok egyenlő ruhaszekrény. Mindenikben 4—4 kabátnak meg kalapnak van helye. Olykor egy-egy huncut kis diáknak, aki elbújt. (De „máskor nem teszi"). A szekrények tetején mindig akad nehány cserép virág, ezeket a legközelebbi osztály gondozza. A faltérségeken szép szemléltető képek, térképek, miket váltogatunk.

Érdekes, hogyan megbecsüli a sok kisebb-nagyobb családtag a fehérben és szürkében ragyogó egész belső térséget. Két éve mult, hogy az új hajlékba bevonultunk, de még ma is mintha új volna minden! Karcolás, firkálás nem akadt egyetlen falon sem ily hosszú idő alatt. Lám, az épület, annak csinja, tisztasága *is nevel.*

Mert hatszáz fiú közt akadna ám olyan, akinek pingálhatnékja van a nagy falak láttára. De oly *szép* tisztának látja a falakat, hogy meggondolja magát. De mégis. Van egy-két veszélyeztetett sarok! Látom magam előtt a bújócskát, kergetősdit játszó apróbb népet. Egy-egy folyosóvégen. A sarkon ép most dugja ki az egyik a fejét, tágranyilt szemmel kémlelve, hogy jön-e a pajtás? Hát ezeknek a kis megbúvóknak, az udvarról feltörtetőknek a kezenyoma látszik egy-két sarkon. Ez se rosszindulatból lett. Hanem hát, bizony, piszkos olykor a kéz! Az a sok ceruza, ténta! Oszt a labda a földön is volt . . . Hát csak megbocsátunk nekik

Vízvezetéki medencénk, mellékhelyiségek bőven vannak a szárnyépületek lépcsőházában. Egyben azonban, mosdómedencékben, nem bővelkedünk, azokból minden mellékhelyiség előterébe kellene egy sor. Az idők jele, hogy a fiúk szeretnek kezet mosni. És hogy erre az egészséges műveletre minél több medence legyen, az fontos.

Nyáron sokat vagyunk a Népligetben. Meg is látszik a fiainkon. Egy idősebb tanférfiú látogatónknak fel is tünt az, hogy: „mintha falusi gyerekek volnának, olyan egészséges szinük van a fiúknak". Télen azonban jó a meleg osztályterem s a fűtött folyosó*). Dolgozik is a gépész, fűtő lenn az alagsor mélyített részében, (a középrész alatt) a kazánházban. Két kazánt fűt állandóan és bizony alig lehet a házrészekbe vezető csövek közül bármelyiket is elzárnia, mert — különösen az északi szárnyat — csak épen hogy át tudja melegíteni. Sok nagy igáskocsi fordul be ősszel az udvarba. A tömérdek szenet a párolgó lovak mellől elnyeli a pinceablak.

---

*) Intézetünk fűtése központi, kombinált alacsony nyomású gőzfűtés és meleg levegő fűtésrendszerrel. A meleg levegő fűtést a gőzfűtés mellett alkalmazni azért célszerű, mert sikerrel oldja meg a termek téli szellőztetésének problémáját azáltal, hogy tiszta, meleg levegőt bocsáthatunk a termekbe. Az iskolaépület alagsorának egyik nagy helyiségében van a gőzfűtés három kazánja, a melyekből a 0·2 atm. túlnyomásu gőzt a gőzelosztóba vezetjük. Ebből bocsáthatjuk a gőzt tetszés szerint az épület szárnyaiba, az igazgatói lakásba, és majdan tornatermünkbe. Az elosztón keresztül a gőz csővezetékeken át a termek és a folyósók radiátoros és csöves fűtőtesteibe jut, ott lecsapódik, lecsapódási melegét átadva a fűtőtesteknek. A lecsapódott gőz víz alakjában folyik vissza a kazánba, ahol ismét gőzé válik és folytatja körútját. Az elosztóból gőzt bocsáthatunk a levegőmelegítő készülékbe is, a melyen keresztül a szabad levegő — a mely egy aknán át jut az épületbe — egy 5 lóerős, háromfazisu elektromotorral hajtott szívó-nyomó szivattyú segítségével a meleg levegő tág vezető csőveibe, majd a termekbe jut. A központi fűtőszerkezetet oly bőven méretezték, hogy hideg miatt nem panaszkodhattunk, legfeljebb néhány légtelenítő szorúl egy kis átalakításra.

A pincéből fortélyos, menyezeti vágányon lógó vödörben, vargabetűs úton kerül a szén a kazán etetőnyílása fölé s hirtelen be a kazánba.

Bizony, a „fütő-bácsinak“ még éjjel hozzá kell fognia, hogy a fázó fiatalságot barátságos meleg várja félnyolcra.

* * *

És most, hogy belül megtekintettük, meg hánytunk-vetettünk mindent, járjuk körül a hajlékunkat még egyszer.

Szép szinű, rőtvörössel és zölddel élénkített szelid szürke tömege hatalmas és többszörösen tagolt. E mellett szép és méltósággal teljes. Valóságos palota. Akár a Népliget fái közül nézzük, akár a Rezső-tér déli végéről. E tömeg foltját (silhouette), melyet kétoldalt csak egy helytt — rézsűvel — megszakított függőlegesek határolnak, tetszetőssé teszi a folt felső, az égre rajzolódó záróvonala, mely érdekes és magyaros. A két szárny és a középrész sátortetői a nyugalmasan hosszú, csipkézett főtetőgerinc fölé nyulnak. A tetővonalat még elevenebbé teszik a főbb épületrészeket még a tető fölött is elválasztó tűzfalaknak hangsulyozott orma, a középső sátortető kis tornya, az épület sarkait hangsulyozó érdekes cölöp végződések, e monumentális — műkőből való — kopjafák. Ha ezenkivül észrevesszük a tetőzetcentrum gerincére rakott, magyarosan faragott, két állatfejben végződő, zöld-arany szinű erőteljes karéjos díszt, meg az összes gerinceket finom csipkézettel szegő félcsillagos gerinccserepeket, végül a tetőcsúcsok, toronysüvegek hatalmas, geometrikus keresztes gombjait, akkor nem csak élvezzük majd a mi hajlékunkmegnyerő tömegét, de meg is értettük, miért újszerű, meglepő és emlékezetes a folt megjelenése?

De a nagy folt érdekes volta csak messziről tűnik fel. Például a tüzoltók gyakorlóhelye felől a reggel vagy este páráin át. Az ilyen nagy épületet, terjedelmes falfelületeket, a miket utcáról, szemtől-szembe nézünk, tagolni, díszíteni szokta az épitőművész.

A tagolást az alaprajzi ki és beszögelléseken kivül rendszerint erőteljes párkányok (renesszánsz), oszlop rendszerek és pillérek (renesszánsz és barokk), jellegzetes alakú nyílások (román, csúcsives, barokk), esetleg szinfoltok*) képezik (olasz renesszánsz, angol épí-

* Néhány év előtt kimutattam (Pozsonyi kir. kat. főgymnasium 1909/10. évi értesitője), hogy a magyaros épitészetnek több érdekes alkotásán — a magyar épitőstilusnak ma még esetleg átmeneti állapotában — hatásosan érvényesül *a szinfoltagoltság*. (Magyar iparmüv. muzeum, Kőbányai templom, Pozsonyi Szt.-Erzsébet-



HAJLÉKUNK A HUNGÁRIA-ÚT FELŐL

tészet, magyar stil). Mindezek logikusan képezett és harmonikusan összeillesztett részleteit alakítják ki egy nagy egésznek s e mellett a művészi díszítés elemei és hordozói.

Ami hajlékunk falfelületei egyszerűek. Lehető takarékosság mellett lehetőleg tartós és komoly díszt adni, ez lehetett a tervezőnek a vezető gondolata. Kőre, finomfelületű u. n. nyerstégla felületekre, zománcozott szines téglára bizonyára nem telt, de még műkőre sem bőven. A vakolat maradt hát reprezentáló felületnek.

Nos, vakolatból (habarcsból) oszlopot, pillért, támasztó elemet, előreszökő párkánydíszt nem tervezhet építő, akinek művész-lelkiismerete van. A jó anyagú (cementes) habarcs ellenben elbir *csekély* felület különbségeket, rovátkolást. Innen van az, hogy ami iskolaházunkon sekélyen kiugró szegélyezések, összefoglalások vannak csupán.

Igy igen érdekes *az egész földszintet összefoglaló*, a földszinti ablakok szemöldje fölött lécesen csipkézett, a főfal síkjából alig kiemelkedő *szegély*. Ez a hatalmas területű, mert köröskörül futó szegély az ablakok közt téglalapok alakjában ki van vagdosva, s az igy mintegy csupaszon maradt főfalmezők rőtvörös sgraffitoszerű magyaros vonaldíszítménnyel ékesítettek. Ennek a nagy, eléggé változatos szegélynek az alját, mely a gyalogjáróval érintkezik, ismét újabb, csinosan felszínezett (texturázott) műkő szegély védi. Ez a műkő lábazat az alagsor ablakait is beszegi csinos sokszögletű oromzatokká alakulva helyenként.

Csekélyen kiugró, *párkányszerű keret* vonul végig *az ereszek helyén*. Műkőből való. Ez a keret felkuszik a pártákra is és a két kerektorony lábjára. A főfal síkja és a keret között való átmenet ismét a habarcs ellenállóképességének megfelelő lefelé csipkézett szegély. Ezekhez a vízszintes tagoló vonalakhoz kell számítanom meg az ablaknyilások műkőből való, rézsűs könyöklő párkányait, melyek különösen formásak a díszterem nagy ablakainak alján.

A vakolt fal kivánta, diktálta azt is, hogy hosszú *függőleges befelé* rézsutosan *képzett ablakkeretek* adják az épület díszének számottevő részét. A befelé képzett, víznek, romboló szélnek ke-

templom és Kir. kat. főgimnázium, Földtani muzeum. Valamennyi Lechner Ödön alkotása.) Színfolt-tagoltság azért lett, mert szerkezeti eredetiség inkább csak fában sajátunk (Erdély), és a magyaros törekvések megindulása idejében a drágább, nemes építőanyag, a kő helyett az olcsóbb anyagok és gazdaságos építtetés kérdése nyomul előtérbe, mivel ma általában a belső terekre fordítunk nagyobb költséget, semmint homlokzatokra.

vésbe kitett keret jobban megfelel a vakolt fal természetének, mint a falsíkjából kifelé képzés. Igy csinos, a két emelet egymás fölött levő egy-egy ablakát összefoglaló keretek emelik ki, gazdagítják a csomópontot (díszterem), a két szárny-homlokzatot és a szárnyak kissé kiugró zárórészletét. A díszterem ablakok vörössel díszített rézsűkerete kellemes hatású és tartós. A kisebb (szárny) ablakoké ismét aranyozott göbeivel hat érdekesen.

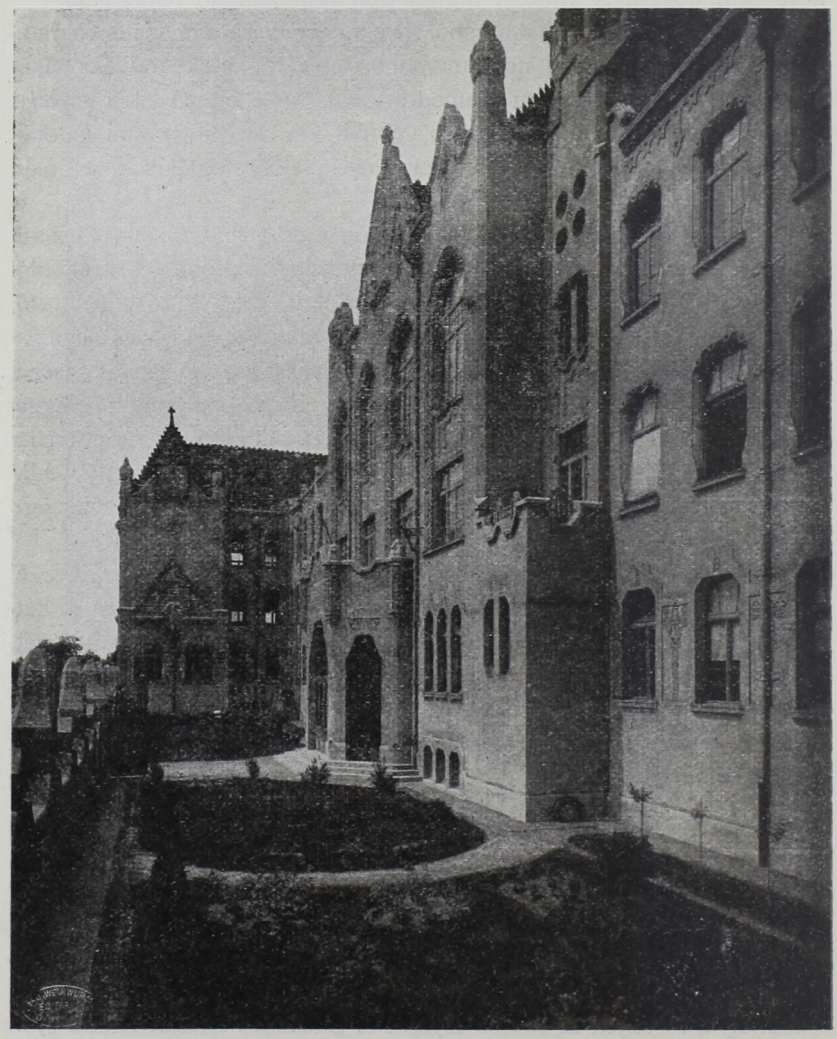

Homlokzatrészlet és a kis kertünk.

A függőleges vonalakkal való tagolás szolgálatába állította a tervező a gazdagon kiképzett *esővíz levezető csatornákat*. Nemde, különös gondolat? De talpraesett. A vakolatos fal kevés díszítést ad ki, levezető csatorna meg kell. Ez a csatorna lett szinével, nagy és díszes zöld-arany vízgyüjtő fejével, erőteljes lefogó pántjaival a tagolás egyik szerkezeti eleme. Pillér helyett foglal össze és oszt el falfelületeket, nyiláscsoportokat. Két-két ablakot és nagykaput fog össze a középen. Kettős-négyes-kettős ablaku falmezőkre osztja a különben úgyszólván dísztelen épülettörzset, viszont egy-négy-egy nyilású mezőket rajzol a szárnyak dísszel kiemelt oldalhomlokzatára. De a szárnyhomlokzaton, és a szárnyak belsőfalához ragasztott kis előkerti fülkén meg középvonalként díszeleg a fontos szerepet betöltő csatorna. Vízszintes eresz-csatornát nem látunk.

A magyaros ház egyik jellemző vonása ugyanis *a falaknak pártás befejezése*. Ami hajlékunkon szögletes vonalú, műkő szegésű kisebb párták és két-két ilyen pártát összefoglaló, csaknem oromfallá képzett, vörös rajzos mezőkkel díszített *főpárták* adnak a falaknak változatos vonalú záródást, jeleznek tetőszerkezetet, mint a díszterem fölött, vízgyüjtőhelyeket, esetleg tetőmetszéseknek lefutó szögletét. A koronázó, záró eresz vonalt élénkítik — megszakítást képezve — a középrész mellé lapuló pártákra emelt *kerektornyok* s a szárnyak homloképületének oldalfalát koronázó *erkélyes párták*.

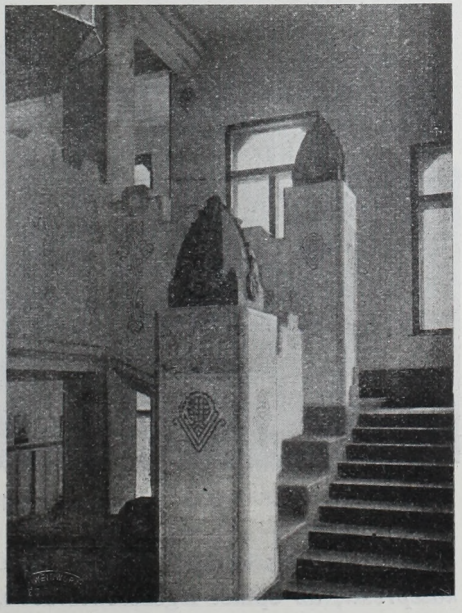

A lépcsőház díszei.

Az épület sarkokat mindenhol egy-egy csinosan alakított, faragott gombban (műkő) végződő, hogy úgy mondjam *sarokcölöp* hangsúlyozza. Legjobban az udvar felől érvényesül ez a szerkezeti dísz a középen, ahol az erkélyes középtag két sarkán van magasba nyuló cölöp — kéménye a fütőháznak. Ritkán látni *épülettel* szervesen összefüggő, *egységes kéményt*, olyat amilyen a mienk. Szerencsésen eddig

csak az angolok tudtak kéményeket építeni — a lakóháznak hangsulyozott, a falsíkon öntudatosan megjelenő részletként. A cölöp, vagy pillérbefejezésnek, érdekes, süvegszerű megoldását, a csinosan fogazott mellvédeket s modern-, magyaros vonaldíszt szemléltesse itt a lépcsőház egyik részlete.

A nyílások, ajtó-ablak, erősen hozzátartoznak egy épület ábrázatához. Jellemzik a stílusát. Ami hajlékunk nyílásai számosak és tágasak. Rámutatnak a modern ember kívánságaira: levegőt és világosságot! Érdekes e nyílásoknak páros számban való alkalmazása. Négy-négy ablak a homlokzat három előreszökő falán. Kettő-kettő sok helytt. A nyílások nagy része felül vágott sarkú téglaalak, de gyakori a merészebben alakított szemöldök (díszterem, ékelt kis ablakok az udvar felé s a főbejárat mellett.) Külön is felhívom k. olvasóim figyelmét a nyitott erkéllyel koronázott (és pártázott) főajtónak újszerű, érdekes és határozattan vonzó nyílásaira, a hatszögekkel áttört rovásdíszes bálványú, csinos, geometriás hullámzású kerítésre és széprajzú vaskapunkra.

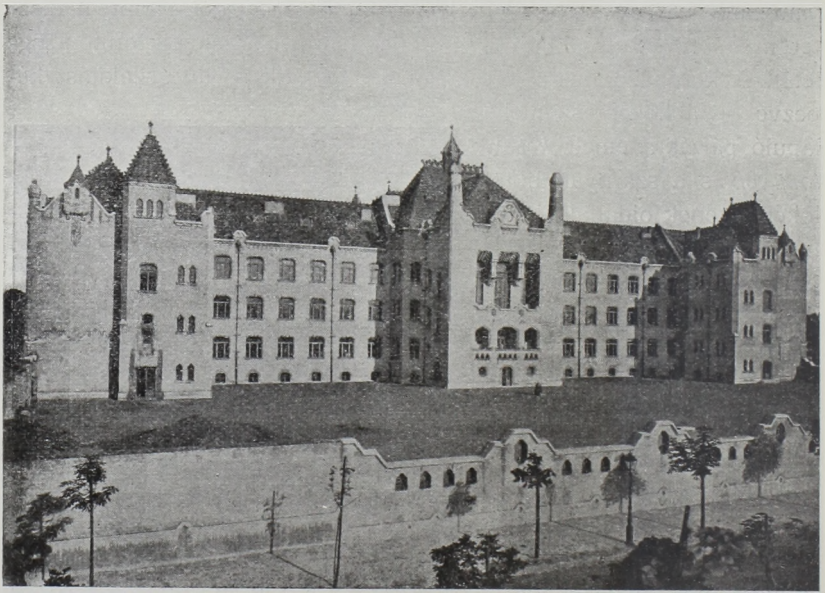

Az udvari homlokzat.

És mielőtt befejeznők a szemlélődést, tekintsük meg *az udvari középrészt*, az épület legszerencsésebb, legeredetibb részét! Abban van, mint tudjuk, a főlépcső. Ezt a főlépcsőt, annak tágas csar-

nokát óriási ablakok világítják meg. De az udvari homlokzatcentrum ezen áttörései nemcsak gigantikus méretűek (1·6×5·4, 2·4×6·8, 1·6×5·4 m), hanem mélyek is, mert az áttört falban vannak kétoldalt a fütőház kéményei — amit ismét a cölöpös sarkok mutatnak kifelé. Ez az áttört, vastag fal kettős erkélyt sugallt az építőművésznek. Az áttörés talpa erre kinálkozik. Erkély meg nagyon elkel egy iskolaudvar fölött, amelyen száz meg száz eleven legényke épségére, illendő magaviseletére kell ügyelnie egy-egy soros apahelyettesnek. Két erkély van tehát. Egyik a földszint és I. emelet között levő lépcső-pihenőrol nyilik. Ez szűkebb és alacsonyszemöldű. A felső erkély az I. és II. emelet közé iktatott pihenőről nyílik, ez tágabb, nagyméretű és szemöldzáradéka a mesteri.

Másfélméter-kétméter vastag faltömeg az erkély menyezete. Ezt kellett megoldania a tervezőnek, kő vagy vasgyámok (konzolok) nélkül. De meg kőmegoldás szinte lehetetlen lett volna oszlopok vagy pillérek nélkül.

És lám, ott a merész, modern vasbeton megoldás! Ötletesen kiképezi a művész az erkély záró szemöldrészét úgy, hogy követelően irányítja figyelmünket az épület e középpontjára. Vasbeton gyámokkal (konzol) támasztja alá a vastag faltömeg rézsutosan átvágott falát, melynek nagy felülete ezt valóban megkívánja, a lépcsőzetes rézsűt érdekes ékalakú fogazattal díszítve — és kialakul az érdekes árnyékfoltú, pompás, *meglepően nagyhatású erkélyrészlet.*

Ez az erkélyes, udvari rész és a felejthetetlen hatású csarnokos, derült folyosók a mi magyar stilű hajlékunknak azok a részletei, melyekre méltán büszkék lehetünk.

* * *

Azt véled talán, kedves olvasóm, hogy sokat is fárasztottalak az építészeti részletek leirásával? Én azt vélem, hogy nem.

Mert te vagy az, aki vállvonogatva mondod, hogy magyar stilus nincs. Te vagy az, aki igen könnyen mondod azt, hogy: nem is lesz. Te vagy az, aki a már időszerűtlen, elerőtlenedett építési hagyományokhoz erőtlenül ragaszkodó építőmesternek a kijelentéseit — amik bizony sokszor még durvák is a nemzeti törekvésekkel szemben — kárörömmel hallgatod és egyszerűen lemosolygod a póstatakarékpénztár szokatlan alakú épületét. És te vagy az *(de ne legyél az)*, aki építtetni fogsz tán egykor kedves családi fészket s annak megtervezését tucat építőmesterre bízod, ahelyett, hogy a nemzeti stilus kialakításán munkáló ifjabb művészek (Koós és Zrumeczky, Meggyaszay, Vágóék. Györgyi, Kotál és

Hikisch, Kaszab, Kőrösy, megannyi Lechner tanítvány) törekvéseit támogatnád avval, hogy munkát adsz nekik, ezáltal kivéve köteles részed egy nagy, nemzeteket fenntartó, népeket örök életűvé tevő kultura jellegzetessé alakításából! Te vagy az, k. olvasóm, aki még ma is „imádod" a gipszpárkányokat, a habarcs rusztikát, a cifra, de stíltelen ablakkeretet, a szobrok elrettentő alkalmazását, végül rikító olajfesték kendőzést kövön, vakolaton!

Azért fogtalak ez egyszer komoly kitartó szemlélődésre, hogy felhívjam a figyelmedet a mi izléses, modern hajlékunk leirásának ötletéből nem csak arra a szellemre, mely egy iskolacsaládot fog össze és melegít, hanem arra a szellemre is, mely át kell hogy hasson minden magyar embert. A nagy, örökké létjogos és örök életet adó nemzeti munkából ki kell végre vennünk a részünket.

Nevelünk tiszta erkölcsű, egymás iránt testvérien érző, a munkában kitartó és vidám, a hazát forrón szerető nemzedéket és ennek a most növő nemzedéknek szerető gondjába ajánljuk a magyar művészetek zsenge, ma még minden idegen szélre hajladozó palántáit.

Mindenünk megvan arra, hogy világhíressé tegyük a magyar művészetet, mely akkor is hirdesse ennek az elszigetelt, küzdelmes életű népnek a sajátos, maga képére formált műveltségét, amikor már talán összeroppantott bennünket a szomszédos, idegen — ma még ismeretlen, mozdulatlan — tömegek súlya.

Munkáljunk tehát a magyar művészetért és bízva-bízzunk annak fényes jövőjében.

Baranski E. László.



Fiaink dolgoznak a zászlón.

E helytt köszönjük meg Szaitz László dr. és tanulóink: Jób J., Kubik M., Déri Gy., Perlaki, Hornung I., Schuller és Grünwald István szívességét. Szaitz dr. úrtól és Jóbtól fényképeket kaptunk, a nevezett tanulók másolták az alaprajzokat.

II.

Az év története.

Intézetünk fennállásának kilencedik, önállóságának hatodik évét fejeztük be. A tovább fejlődés munkája ebben az évben is folyt, s midőn az I-ső osztálynak harmadik párhuzamosát kellett megnyitnunk, már előre vetette árnyékát az is, hogy a következő iskolaév meghozza a II. osztály harmadik párhuzamosát. Nem örvendettünk, mert a sok osztályú és nagy népességű középiskolának nem vagyunk barátai. Ámde a szükség parancsolt. Százötven I-ső osztályos tanulót két osztályban elhelyezni nem lehet. Igy tehát a tavalyi 12 osztály helyett 13 osztályban folyt munkánk, s meglévén az osztályszaporulat, új tanító erők váltak szükségessé. A VKM. a budapesti III. ker. állami főgimnáziumból, ahol egy párhuzamos osztály megszünt, *Vass Árpád* és *Ágner Lajos* dr. r. tanárokat helyezte át, kiket azonban néhány hónapi szolgálat után ismét visszahelyezett előbbi intézetükhöz, s helyüket *Babits Mihály* r. tanárral és *Kovalik Antal* h. tanárral töltötte be. Továbbá áthelyezte *Simon László* r. tanárt a fehértemplomi áll. főgimnáziumból s az év folyamán szolgálattételre ide rendelte *Várdai Béla* dr. r. tanárt a III. ker. állami főgimnáziumból.

Az intézetnek két tanára: *Kőszegi László* és *Kronberger Ede* egész évre szabadságot kaptak, hogy államsegéllyel külföldön tanulmányokat folytassanak.

Megvált az intézettől *Balázs István* dr. r. tanár, kit a VKM. a Tanárképző Intézet gyakorló főgimnáziumához nevezett ki; helyébe *Gaál István* dr. r. tanár, egyet. m. tanár került a dévai áll. főreáliskolából. Nyugalomba vonult *Simon József* dr. rendes tanár, aki 34 és fél évet töltött a középiskola szolgálatában.

Balázs István dr. öt évig működött intézetünknél, saját kívánságára helyezték át hozzánk ezelőtt hat évvel a bpesti III. ker. áll. főgimnáziumtól. Az itt töltött évek alatt lelkes alapvetője volt a természetrajzi szertárnak, bevezette a természetrajzi gyakorlatokat, rendezte a tanulmányi kirándulásokat. Szaktárgyait s kiváltképen a

természetrajzot nagy lelkiismeretességgel, kedvvel és lelkesedéssel tanította, s e tárgy iránt való buzgalma abban is megnyilatkozott, hogy lapot indított a természettudomány népszerüsítése céljából, még pedig tetemes anyagi áldozattal. Az intézet jó emlékét őrzi a buzgó tanárnak. Az a meleg búcsú, melyet az intézet növendékeitől az iskolacsalád előtt vett, szépen példázta a viszonyt, mely ebben az intézetben tanár és tanítvány között van. És nekem szivesen teljesített erkölcsi kötelességem, hogy e helyen megköszönjem fáradozását, ügybuzgalmát és lelkiismeretes munkálkodását. Kívánom neki munkatársaim nevében, hogy új állomáshelyén is hasonló lelkesedéssel dolgozzék.

Simon József S. dr. r. tanár, aki nagyszabású tudományos munkásságot fejtett ki, hét esztendeig tartozott intézetünk kötelékéhez. Friss testi és szellemi erőben érte meg a nyugalomba vonulást, ami nála nem nyugalmat, hanem speciális tudományágában kényelmesebb továbbmunkálkodást jelent. Valóban kívánatos volna, hogy az állami szolgálatukat betöltő tanárokat mind ilyen élet- és munkakedv kisérné el a nyugodtabb éveknek még termelő mezejére.

Külföldi tanulmányútjáról visszatért, s munkásságát tovább folytatta intézetünknél *Dienes Pál dr.*, akit ebben az iskolaévben az a kitüntetés ért, hogy tudományos munkásságát méltányolva a kolozsvári egyetem egyik mathematikai tanszékére meghivta. A tanári személyváltozások rovatába igtatom még azt is, hogy az ág. h. ev. tanulók vallás-tanára az összes osztályokban *Martony Elek* lett, aki az intézetben tanította a vallástant, s hogy *Böszörményi Jenő* ref. vallástanár, akit a szentesi egyik ref. gyülekezet papjául választott meg, május 1-ig tanított intézetünkben, ettől az időtől kezdve az év végéig *Marjay Károly* helyettesítette. Böszörményi Jenőt, a melegszívű, lelkes vallástanárt új hivatása küszöbén az intézet igazgatója őszinte szívvel üdvözölte Szentesen felavatása alkalmával, s kifejezésre juttatta, hogy tanári munkájába szeretetet és nemes lendületet öntött, tanítványaival lelki kapcsolatban volt, s emberségesen betöltötte a katedrán is hivatását.

Végül megemlékezünk arról is, hogy a r. kath. tanulók egyházi énektanítását novembertől kezdve *Kimnach Ödön* r. tanár vette kezébe és lelkiismeretes buzgósággal, nagy szakértelemmel végezte. A többi rendkívüli tárgy — a franciát nem számítva — a régi kezekben marad, a francia tanítást az intézet igazgatója ismét a visszatért Dienes Pál dr. r. tanár gondjaira bizta.

Próbaéves tanárnak *Grünwald Fülöp*öt osztotta be intéze-

tünhöz a VKM. ösztöndíjas minőségben *Vargha György dr.* r. tanár mellé.

A természetrajzi laboratórium munkájának vezetése *Gaál István* dr. r. tanár és egyetemi m. tanárra jutott örökségül Balázs István dr. távozásával; a VII. oszt. fizikai kisérleti munkálatait *Dienes Pál* dr. r. t. vezette, akit ebben buzgón támogatott *Simon László* r. tanár; a VIII. oszt. tanulóival *Széky István* r. tanár dolgozott. Mindenik osztályra heti 2—2 óra jutott ebből a munkából.

Munkatársaink száma az idén megszaporodott az *asztalos műhely* művezetőjével: *Benkő Imrével*, aki 50 asztalos-tanítványával derekas munkát végezett, melyről az értesítő más helyén behatóan megemlékezünk.

Ez volt a munkamegosztás az intézet tanulmányi tevékenységében.

Iskolánk ez évi munkájának képe.

Szeptember 5-dikén a róm. kath, tanulók a tanárok jelenlétében megjelentek a kápolnában „Veni Sancte"-ra. Innen az intézet első emeleti csarnokába vonultunk az évmegnyitó családi ünnepre. A szülők nagy számban jöttek el, tudván azt, hogy ez a nap nemcsak az iskola-család, hanem az ő ünnepük is, amelyet jelentőssé az a komoly szándék tesz, mellyel gyermekeiket újra elkötelezik az iskola dolgozó családjának tagjául. És eljöttek erre az ünnepre az intézett tavaly végzett tanulói közül is sokan, mintegy érezve magukban, s éreztetve volt társaikkal, hogy az a kapcsolat, amely őket ehhez a családhoz fűzte, nem szakadt el, s nem is fog egyhamar elszakadni.

Ott állottak a család feje előtt az új családtagok: az új növendékek. Ezúttal 200-nál többen, akik a felavatásra vártak. A VIII. osztály zászlósai megjelentek az iskola-család gyönyörű zászlójával s oda állottak a család feje mellé szemben az ifjúsággal. Lelkes, meleg, őszinte „éljen" fogadta ezt a mi kedves zászlónkat, az édes anyák nemes ajándékát, a hűséges művészi szimbolumot, amely kifejezi, hogy minő szellemnek kell intézetünkben minden szívet átvonnia:

Tiszta erkölcs. Hazaszeretet. Vidám munka. Testvéri érzés.

Ezt hirdeti a családi zászló s ennek a jegyében, mintegy megszólaltatva magát a szimbolumot, beszélt a család feje a szülőkhöz és beszélt a családhoz. Értésére adta az új növendékeknek, hogy ezen a napon fognak család-tagokká avatódni. Egy VIII. osztályos tanulónak adta át a szót, hogy mondja el: minő kötelességek várnak az

iskola új növendékeire. Egyszerű, őszinte beszéd volt az idősebb testvér beszéde, s éppen ezért meggyőző erejű. Diák szólott a diákhoz, diák nyújtotta kezét a diáknak, hogy üdvözölje „isten hozott"-tal az új társakat. A közösség érzésének kifejezése volt ez mindjárt a munka kezdetén. És kötelező igéret-számba ment a felavatott új családtagok válasza, melyet az igazgató komoly kérdéseire adtak. Kötelességek intő szózatának megértése.

A felavató ünnep a szülőknek is szólott. A kölcsönös nevelő munka szóbeli szerződése ez, amelyet híven megtartani a szülői háznak a gyermekek jóvoltára, erkölcsi szent kötelessége.

A felavató ünnep után másnap reggel 8 órakor megkezdődött a munka. Nem simán és nem zavartalanul, mert a tanárváltozások — ez évnek szomorú szimptomái — már az első hetekben sok nehézséget okoztak, s némely osztályban éppen e miatt folytonos zökkenők voltak. Jóformán csak november közepére jöhettünk rendbe, s egyes osztályokban sok hiányt kellett pótolnunk.

Az egyik tanárt a mozgósítás elszólította az iskolából, s három hónapnál hosszabb ideig tartotta fegyverben. A tanártestület tagjai közül is a tavalyinál többen betegeskedtek, s néha két hétig kellett helyettesítenünk. Mindez káros hatással volt a tanítás folytonosságára és egyöntetűségére, s korántsem kívánatos egy iskolára nézve sem, hogy ilyen hátráltató mozzanatok sűrűen forduljanak elő.

Épületünk célszerű berendezése, szertáraink gyarapodó gazdagsága, — melyért a tanügyi kormánynak őszinte, hálás köszönetemet fejezem ki az értesítőben is — lehetővé tették, hogy a szemléltetést most már teljes mértékben életbeléptessük. A villamvilágítás is ebben az évben állott először rendelkezésünkre, s így a földrajzi előadó-teremben sűrűn használtuk vetítésre, és dúsan felszerelt diapositív képeink sok tanulságot és gyönyörűséget szereztek fiainknak, sőt Vargha György dr. szaktanár az intézet igazgatójának készséges hozzájárulásával a tisztviselőtelepi elemi iskola növendékeinek is többször tartott kedves és vonzó előadásokat földrajzi termünkben. Igy van az helyén. A kultura munkásait ne válassza el egymástól semmi.

Ebben az évben még sűrűbb volt azoknak az óráknak a száma, melyeket egy-egy osztály tanulóival a Népliget árnyas fái alatt töltöttünk el az őszi és tavaszi hónapokban. A lehetőség szerint naponta minden osztály egy-egy órát a szabadban tölt, — ezt mondottuk ki elvül, s igyekeztünk az elvet meg is valósítani. A szabadkézi rajzórák egy részét is — ha alkalmas volt reá az idő

— vázlatkészítésre szabad ég alatt töltötték tanítványaink. Keresni a kapcsolatot a természettel, megtanítani a fiúkat arra, hogy észrevegyék azt, ami szép a környezetben: mindenkor nagy gondunk lesz.

A szemléltető oktatásnak egy másik módját: képtárak, muzeumok, állatkert stb. látogatását megalapozott módszerünkhöz híven nemcsak folytattuk, hanem tovább is fejlesztettük. És e helyen hálás szívvel emlékezem meg azokról a derék, buzgó munkatársakról, akik szíves készséggel vállalkoztak e munka teljesítésére. Egy-egy osztály tanulóit kisebb csoportokra osztva elmentek tanítványaikkal a délutáni órákban, vasárnap délutánonkint is, hogy láttassák velök okos irányítással azt, amit látni célszerű és hasznos. És megtanították arra őket, hogy miképpen kell valamit megnézni. Ezek a gyakori együttlétek hozzák közelebb a nevelőt az ő neveltjeihez, fokozzák a tiszteletet, s változtatják át hálás szeretetté. Ebből a bánásmódból magyarázható meg tanítványainknak iskolánkhoz való megható, s gyakran bebizonyított szeretete. Ez a nevelő munka első feltétele.

Ámde egyéb szempontból is nagyfontosságú. A tanáraikkal ki-kiránduló kisebb diák-csoportok hozzászoknak a maguk fegyelmezéséhez is. A tisztességes modor második természetükké válik, tudnak egymással és tanáraikkal egy-egy fölmerülő kérdésről okosan beszélni.

Voltak ebben az évben is többen tanártársaim közül, akik osztályaikkal a karácsonyi, meg a husvéti szünidőben külön órákban foglalkoztak. Köszönöm a magam és tanítványaink nevében. Minden ilyen munka, ami a kiszabott kötelességen felül a tanulók lelki gyarapításához járul hozzá, és olyan spontán, mint ezek voltak: jótétemény számba megy, amelynek erkölcsi kamatai a tanulók szeretetében megtérülnek.

A szemléltetés ügyét szolgálták hathatósan azok a képek is, melyeket folyosóink, termeink falára kifüggesztettünk, s időről-időre ujakkal cseréltünk ki. Ebből a munkából a szaktanárok mellett diákjaink is bőven kivették a részüket, s még fokozottabb mértékben kifogják venni a következő években.

Az erkölcsi nevelés, jellemképzés. Az erkölcsi nevelés intézetünkben nem szorítkozik csupán a vallástanításra, aminthogy az természetes is. A vallástanítás heti két órája ebből a szempontból nem nyujthat elég alkalmat az erkölcs nevelésére. Benne kell foglaltatnia a nevelő mozzanatnak az iskola világának egész teljességében.

Tanítványaink az egyes vallásfelekezetek szerint tanáraik közvetlen vezetése és felügyelete alatt elvégezték vallásos kötelességeiket. Vasárnapokon s az ünnepeken részt vettek az istentiszteletben. A róm. kath. tanulók Pál Mózes hittanár szép és tartalmas intelmeit hallgatták meg a vasárnapi exhortációkon, az ő egyszerű, nemes és emberszerető lényének nevelő hatása alatt társaik iránt türelmet, jóindulatot igyekeztek tanúsítani; intézetünk családi jellemének melegségét tovább plántálták. E tekintetben nagyon jótékony hatásúnak bizonyult az is, hogy a róm. kath., ref., ág. h. ev. és izr. tanulók mind az intézetben s egyazon órában részesültek vallásoktatásban. Megszünt a délutáni vallástanítás, melynek más intézet tanulóival együtt más intézetben voltak eddig ág. h. ev. tanulóink a részesei.

Az erkölcsi nevelés érdekében látogatták meg az intézet igazgatója s a tanárok a súlyosabb betegségben sinylődő tanulókat s ez adott példa nyomán vált szokássá, hogy a tanulók — egy-egy osztálycsalád tagjai — szintén meglátogatták beteg társaikat s erről az osztályfőnöknek s az intézet igazgatójának időről-időre beszámoltak. Számos eset volt arra, hogy a tanulók szegényebb sorsú társaikon a maguk elhatározásából segítettek, részvéttel és érdeklődéssel voltak egymás iránt.

A nyiltság és őszinteség megalapozásán is fáradoztunk. A szerető viszony, amely évek óta kifejlődött s megerősödött az intézet tanárai és növendékei között, megteremtette azt az erkölcsi tiszta levegőt, melynek elismerését tankerületünk főigazgatójának ajkáról is hallottuk, midőn ezt nevelő munkánk elismeréseül hangoztatta, sőt éppen erre hivatkozva figyelmünkbe ajánlotta egy olyan tanulónak más intézetből való átvételét az év közepén, akinek ilyen erkölcsi hatásra volt szüksége. Mindezt velünk nem a buzgólkodás, hanem a tárgyilagos igazságszeretet mondatja el. Akarjuk és megvalósítjuk, hogy intézetünknek emberszereteten felépülő, meleg családi érzéstől áthatott nemesítő levegője legyen. E célból létesítettük egyik legkedvesebb s hitünk szerint legáldásosabb intézményünket: *a családi jutalmazó ebédeket*, melyről külön is megemlékezünk ebben a beszámolóban speciális intézményeink között. Az a meggyőződésünk, hogy az erkölcsi principiumok nem parancsoló vagy fenyítő szólamokból vernek mélyebb gyökeret az emberi szívben, hanem biztató elismeréstől, cselekvésben megnyilatkozó és jutalmazni is tudó szeretetből.

Az év folyamán még többször gyült össze az egész iskola-

család az első emelet szép csarnokában, mint a mult évben. Karácsony előtt, újévkor, a félévi munkafolytatás küszöbén, husvét előtt s midőn egy-egy csoportot ebédre meghivtunk, mindig volt az iskola-család fejének egy-két meleg, igaz szava minden fiához. Egy-egy egészséges magvat hintett el a fogékonyabb gyermekszivekben, majdan kikelendőket.

A jellemképzésnek szolgálatába szegődött az *osztály-tanács* új intézménye egyelőre a maga kisebb keretében s az osztályok családi szervezkedése bizonyos fokú autonomiával, végül az asztalos műhely munka, amelyben a közért, az iskoláért való dolgozás elve a megvalósulásra alkalmas lett. Mindezek együttvéve készítették elő s terelték helyes irányba a tanulók önmunkásságát.

A tanulók önmunkássága. Egy-egy iskolának a délutáni képe mutatja, hogy minő arányban dolgoznak a tanulók a maguk jószántából önként választott studiumok körében. Intézetünk a hétnek csaknem minden délutánján igen sok tanulónak volt a találkozóhelye. Háromtól hétig folyt Gerber Jenő zenetanár vezetése mellett a hegedű-tanítás, közben zenekari és énekpróba, hetenkint egyszer gyülekeztek a gyorsirást, a francia nyelvet tanulók, azok *Lehr Andor*, ezek *Dienes Pál dr.* tanár vezetése alatt; jöttek a IV—VIII. osztály tanulóinak csoportjai természetrajzi és fizikai gyakorlatokra; népes volt a hét minden napján az asztalos műhely, a Széchenyi-kör gyűlésein 100 felsőbb osztályú tanulónál több jelent meg, sőt eljöttek volt tanítványaink is, nemcsak a gyülésekre, hanem neki gyürkőztek a fizikai szertár mellett levő lakatos műhelyben s dolgoztak. Gyakran egész osztályok jelentek meg közös tanulásra tanáraik vezetése mellett; az udvaron pedig naponta más meg más csoport játszott.

Ez a pezsgő élet, sok irányú munka mind arról tanuskodott, hogy a tanulók önmunkássága teret, célt keres és talál az iskola keretében, de tanuskodik arról is, hogy tanítványainknak az iskola kedves hely, ahova szivesen jönnek. Az iskolai szünetek alatt is (karácsonykor, husvétkor, ünnepnapok délelőttjén) tele volt dolgozó tanulóval a műhely, mert megkezdett munkájukkal a szülőket, testvérüket meg akarták lepni s jól tudták, hogy ebben az épületben minden dolgozni akaró tanuló a napnak minden órájában szivesen látott vendég. Télen-nyáron reggel 7 órakor nyitva áll a kapu s már jönnek a tanulók, a buzgóbbak s a szép, világos, télen fütött folyosókon, csarnokokban nyüzsgő, eleven az élet.

Vajha csak részben megvalósíthatnók abbeli szándékunkat,

hogy az iskolát a törekvő, derék tanulóknak valóságos otthonává tehetnők. Erre nézve is megtettük ebben az évben az első lépést a *diák-asztal* szervezésével, melyről külön is meg fogunk emlékezni.

A tanulók önmunkásságának fokozódását, tovább fejlesztését és irányítását intézetünk a legnagyobb gonddal és szeretettel fogja a jövőben is tovább munkálni.

Ünnepeink. Ünnepszámba ment tulajdonképpen minden összegyülekezése az iskola-családnak, mert bizonyos lelki hatás közvetítése volt célja ezeknek a gyülekezéseknek. Az évmegnyitó, az évzáró, a március 15-diki ifjusági hazafias ünnep, továbbá a márciusi hangverseny, az érettségi vizsgálatot tett tanulók búcsuzó ünnepe emelkedtek ki az iskolai év munkás napjai közül. A szülők nagy számban jelentek meg, amint ez már szokás nálunk; ének- és zenekarunk derekas közreműködése kedvessé tette ezeket az ünnepeket, melyeknek rendezését egyszer s mindenkorra a „Széchenyi-kör" kötelességévé tettük. Hangversenyünkre meghivtuk a budapesti összes középiskolák ifjusági köreinek vezetőségét, hogy e téren is megtegyük a kezdeményezés első lépését: érintkezést teremteni a felsőbb osztályok tanulói között nem vetélkedés, hanem ismerkedés céljából. Örömmel tapasztaltuk, kogy a budapesti középiskolák közül tíz akadt olyan, amely a hivó szót megértette. Reméljük, hogy a jövő iskolai évben a megkezdett úton sikeresen tovább haladhatunk s talán idővel elérjük azt, hogy a budapesti középiskolák ifjusága között szorosabb kapcsolat, bizonyos érdeklődés, kivánatos társasviszony fejlődik ki.

Ünnepeinket ugyanaz a családias szellem hatotta át, amely intézményeinknek közös sajátja. Nem pompázó, idegen segítségre reá utalt produkciók kellenek nekünk iskolai hangversenyeinken, amely nagy igényt óhajt kielégíteni, hanem bensőséges érzést ápol s közelebb hozza az iskolánk iránt érdeklődők szivét ifjuságunkhoz.

Azt, hogy tavaly végzett tanítványaink tömegesen jelentek meg iskolánk minden ünnepén, nagy örömmel és megnyugvással iktatom be krónikánkba. Ez a legkevesebb, amit intézetünk neveltjeitől elvárhat.

Fegyelmi állapot. E helyütt az *osztálytanács* új intézményét kell mindenekelőtt szóvá tennünk. Próbakáppen létesítettük ezt az intézményt az egyes osztályokban, még pedig főként a négy felsőbb osztályban. A tanulók teljes autonomiával maguk választottak 5—5 olyan társat osztályonkint, akikben megbíznak, akiknek a szavára hallgatnak, akik az irántuk megnyilatkozó bizalom alapján

nagy és szép kötelességet vállalnak magukra. Valóban csak kötelességet és nem kiváltságot, nem jogot. Az osztály tisztességének munkás őrei, csüggedők bátorítói, hanyagok ösztökélői, tanácstalanok és ingadozók tanácsadói. Az osztály erkölcsének katonái ők, akik résen állanak, ha a közös becsületnek veszedelmét látják s igyekeznek a baráti érzés fegyverével leküzdeni, csirájában ártalmatlanná tenni. Nincs ítélő, birói szavuk, nincs megtorló hatalmuk, nem az e rendeltetésük, hogy a feljelentő szerepét játsszák. Tulajdonképpen nem egyebek ők, mint a lelkiismeret igaz szava szokott lenni, az osztály lelkiismeretének tolmácsolói.

Ebben a szellemben érttettük meg a felsőbb osztályok tanulóival az osztálytanács célját, s az osztályfők intézkedése alapján szerveződtek az V—VIII. osztályokban az első osztály-tanácsok.

Az első év tapasztalata arról tanuskodik, hogy az intézménynek mélyebb gyökérveréséhez egy esztendő nem elég. Jó hatását maguk az ifjak is tapasztalták, hogy azonban teljes mértékben hatékony lehessen: ahhoz nagyobb érettség és komolyság kell. Van reményünk rá, hogy ez is befog következni. Az osztályfők egyénisége, érdeklődése, nevelő-hatásuknak intenzitása fogja az osztálytanácsot hasznos és kedves intézménnyé tenni, ez pedig megteremti az egyes osztályokban azt az igazi társas szellemet, amely belső, lelki szükség szerint eggyé olvasztja a növendékek szivét, az osztálytársakat a jó és nemes szándékok megvalósításában is igazi barátokká teszi.

Iskolánk erkölcsi levegőjének eddig is láttuk nevelő hatását, s az osztálytanácsot éppen erre az erkölcsi levegőre gondolva tettük próbaképpen intézménnyé, de nem külső kereteinek szigorú megvonásával, hanem belső tartalmának megértetésével. Közös felbuzdulások, közös tanulások, jóakaró támogatások egyes jelenségei már most is mutatkoztak; derék, megbízható tanítványaink juttatták érvényre jó hatásukat.

Intézetünk növendékeinek viselete általában az egész év folyamán nem adott okot komolyabb panaszra s olynemű aggodalomra, amely súlyosabb elbírálást tett volna szükségessé. Ha tapasztaltuk, hogy egyik, vagy másik tanuló sehogysem tud a mi világunkba beleilleszkedni, találtunk rá módot, hogy eliminăljuk. Ámde minden felmerülő esetben arra törekedtünk, hogy a belátás alapján térítsük a megtévelyedetteket jobb, okosabb útra. Sikerült is. Volt rá eset, hogy más intézetek tanulóit minden aggodalom nélkül vettük át és iktattuk az év közben családunk tagjává, mert bíztunk abban, hogy

a tisztesség, melynek otthonává tettük iskolánkat, minden külső ridegség nélkül megteszi a maga javító hatását. Kísérleteink beváltak, s mindinkább meggyőztek minket arról, hogy az erkölcsi nevelésben legjobb munkatársaink maguk a növendékek. Nyilt, őszinte, szolgálatra kész, engedelmeskedni tudó és akaró ifjúság: a mi ideálunk. Értsenek meg minket, s ne rettegjenek tőlünk, homlokunkra nincsenek fegyelmi szabályok felvésve, de megtudjuk vonni szeretetünket azoktól, akik arra érdemetlennek bizonyultak — és tudunk jutalmazni is. A tankerületi főigazgató e szavakkal jellemezte tanítványainkat: „ragaszkodók, bizalmasok, de nem bizalmaskodók", — s egy vidéki intézet két tanárát meglepte az óra közben uralkodó békességes viselkedés a folyosón és a csarnokban. Tudjuk mi jól, hogy további tennivalóink bőven akadnak, de van reménységünk arra is, hogy a lerakott erkölcsi alapon a teljes siker reményével nézhetünk elébe a továbbépítésnek.

A szülői ház és az iskola. Ezt a fejezetet tulajdonképpen nem nekünk, hanem a szülőknek kellene megírniok. Nyilván sokan akadnának közülök, akik bőséges tapasztalatra támaszkodva mondhatnák el, hogy a szülőket fogadó szobát, amely a tanácskozóterem s az igazgató dolgozó szobája között van, ritkán láttak látogató szülő nélkül. Az évek folyamán a szülők is megszokták, hogy nekünk a szülői látogatás nem alkalmatlan, s bármely nap jönnek, rendelkezésére áll a keresett tanár. Folytak rövidebb-hosszabb megbeszélések, tanácskérés, tanácsadás, útbaigazítás, vigasztalás, komolyabb figyelmeztetés.

Egyszer az évben *szülői értekezletet* is tartottunk, melynek az volt a célja, hogy a sportolás túlzásaira, s főleg a labdarugó-játék szenvedélyes űzésére vonatkozólag az intézet megtegye a maga jóakaró megjegyzéseit. Az intézet igazgatója vezette be rövid előadásával az értekezletet, s a szülők közül többen szólaltak fel. Egységes volt a megállapodás: intézetünk nem barátja a labdarúgó játéknak, a maga hatáskörében nem engedi meg, ha még oly elharapódzó divat is a székesfővárosban. A szülők gondoskodjanak a családi élet körében arról, hogy gyermekeik az egészséges testedzésnek más eszközeit használtassák fel gyermekeikkel.

Ámde ennél az értekezletnél nyomósabb és célravezetőbb, ha az egyes szülők külön-külön beszélik meg gyermekeik ügyét-baját az igazgatóval s az egyes tanárokkal. Tulajdonképpen minden okos beszélgetés, melynek tárgya a tanuló: fölér egy-egy értekezlettel.

Nos hát, szülőtársaink, az iskola, melyben gyermeketek tanul,

a ti iskolátok is; ajtaja nyitva áll, s minden szülő úgy lépje át ennek az iskolának küszöbét, mint aki hazajön!

A test nevelése. Tornacsarnokunk ebben az évben sem épült fel, s így a tornatanítás nem terjeszkedhetett ki egyébre, mint játékra és szabadgyakorlatokra, mégpedig az őszi és tavaszi hónapokban az intézet tágas udvarán, a téli hat hosszú hónap alatt az előcsarnokokban. Az igazi célt egyik sem szolgálhatta. A játékokat hat csoportra osztva kettős tanári felügyelet és vezetés mellett tartottuk meg részint az intézet udvarán, részint a Népligetben. Gyakran küldöttük a tornaóra helyett télí időben is sétára az egyes osztályokat, hogy levegőn legyenek, s legalább ennyiben váljék egészségük javára a tornázásra szánt óra. A Népligetbe egyébként a többi tárgyak óráira is ki-kijártak az intézet növendékei, s a tanulmányi kirándulások szintén — főleg a természetrajziak — bizonyos tekintetben a test nevelését is szolgálták, mert jókora gyalogutakat tettek meg.

Az intézet igazgatója írásban és élőszóval sokszor sürgette, és sürgeti állandóan a tornacsarnoknak felépítését, annál is inkább, mert az intézeti tornaclub megalapításához tornacsarnokra égető szükség van. Reméljük, hogy mához egy esztendőre nem lesz ilyen felpanaszlás. Felépül a tornacsarnok, s a szaktanár buzgalommal és lelkesedéssel folytatja derék munkáját, melyet fejlődésünk első éveiben olyan szépen kezdett meg, s mióta az új palotában vagyunk, de tornacsarnok nélkül szűkölködünk, szárnyaszegetten érezi, hogy tétlenségre van kárhoztatva.

Az iskolai közösmunka szemmeltartása. A megkezdett alapon folytattuk azt az érdeklődést, mely a közösmunka állandó szemmeltartásában fejeződik ki a leghathatósabban. A párhuzamos osztályokban ugyanazt a tárgyat tanító tanárok nemcsak a módszeres tanácskozásokon vettek tudomást egymás munkájáról, hanem lehetőleg meg is látogatták egymást az osztályban, mikor a munka folyt. Az intézet igazgatója egyik legfontosabb tennivalójának azt tekintette, hogy ellátogasson az egyes osztályokba s minél gyakrabban legyen a tanulók között, akiket megismerni, szorgalmukat észrevenni, hanyagságukat szóvátenni, hol biztató szóval, hol feddővel soha el nem mulasztotta. Leggyakrabban az I-ső osztályokba látogatott el, hogy az új növendékeket az intézet szellemébe belenevelni segítse munkatársait. A hospitálást a gyakori helyettesítés is fokozta ebben az esztendőben. Nem lényegtelen az sem, hogy az óraközi szünetekben az igazgató és a tanárok sokat tartózkod-

tak a tanulók között, nemcsak a felügyeletek céljából, hanem azért is, hogy jobban megismerjék őket.

Vendégeink. A mult iskolai évben, s az idén is sűrűn látogattak el fővárosi és vidéki iskolák tanárai és igazgatói intézetünkbe, amint erről vendégkönyvünk tanuskodik. Eljöttek, hogy épületünket, berendezésünket, szertárainkat, műhelymunkánkat, egyes intézményeinket megnézzék, tanulmányozzák. Mindnyájan azzal az őszinte vallomással távoztak, hogy praktikus és hasznos dolgokat láttak, s főleg az építkező intézetek küldöttei egynémely tanulsággal gazdagodva kijelentették, hogy ők is hasonlóképpen fogják intézetüket berendezni.

Hivatalos látogatás. Fest Aladár, tankerületünk egyik főigazgatója, aki iskolánknak hivatalos látogatója, ez iskolaév folyamán többször behatóan szem- és fültanuja volt munkánknak. Örömmel vártuk őt, valahányszor eljött, mert nagy és meleg érdeklődést olvastunk ki minden szavából. Minden osztályban megjelent nehányszor, tanítványaink közül sokat nevéről szólított. Fiaink bátor és tisztességes viselkedése jól esett neki. Itt maradt diákasztalunk vendégeül az egyik alkalommal, s délután megnézte az asztalosműhely munkáit is, mikor kis asztalosaink javában dolgoztak. Nagy és nekünk igen jóleső érdeklődéssel beszélt intézményeinkről, s a március havában megtartott főigazgatói értekezleten jóakarattal mondotta el becses észrevételeit, utbaigazításait, melyek mind arról tanuskodtak, hogy intézetünknek helyes irányú fejlesztése nagyon a szivén fekszik, s bizalommal néz a jövőnek elébe. A megértés becses kincse reánk nézve csak buzdító hatású lehet.

Intézetünk igazgatója a főigazgatói értekezlet után összegyüjtötte az ifjúságot az emeleti csarnokban, s tudtokra adta, hogy a főigazgatónak róluk való megemlékezésében volt elismerés is. Igyekezzenek ezt továbbra is még fokozottabban kiérdemelni.

*

Az iskolacsalád gyásza. *Jermendy Géza*, aki mult esztendőben a IIIa. osztály tanulója volt, a szünidőben meghalt. Édes apja elhozta hozzánk a kis fiu takarékpénztári könyvecskéjét, s felajánlotta a megtakarított összegecskét egy jóviseletű, szorgalmas tanulónk számára jutalmul. Törekvő, szelid gyermek volt az elhunyt. Pihenjen békén.

Váratlan szerencsétlenségnek lett áldozata a nagy szünidőben *Tetlák Béla* volt IV. o. tanítványunk, aki csónakázás közben a

Dunába fulladt. A szép, erőteljes ifjúnak ez a gyászos vége mélyen megrendített minket.

Fájóan szomorú eset volt a *Bergmann Sándor* V. osztályos tanulóé, akit a nagyváros vészes forgataga, a környezet káros befolyása sodrott magával a kora pusztulásba. A korán élés mohó kívánsága szertelenné tette a szerencsétlen fiút, erkölcsi világa nem alakult, mert nem alakulhatott úgy ki, hogy megküzdhetett volna a romboló hatással. Eldobta magától az életet. A nagyváros sötét rejtelmeinek elriasztó képe tárult föl egy pillanatra előttünk, midőn a körülményeket megismervén magyarázatát kerestük és találtuk az ifjú élet tragikumának. Megdöbbentő bizonyossággal láttuk annak az igazságát, hogy a nevelés munkájában a szülői háznak oda kell állnia társul az iskola mellé, s hogy az *erkölcsi ember* kialakítása elsőbbrangú kötelességünk minden egyébnél.

*

Az évzáró vizsgálatokat a következő rendben tartottuk meg: a VIII. o. magánvizsgálata: május 2 és 3-ikán; az osztályvizsgálat május 5., 6., 7-dikén; az érettségi írásbeli vizsgálatok május 19., 20., 21. a szóbeliek junius 2—7-ig napján voltak. Az érettségi vizsgálatokról külön fejezetben emlékezünk meg.

A többi osztályok vizsgálatait — beleszámítva az ének és zenevizsgálatot is — junius 9—18. napján tartottuk meg, s 29-dikén a szokott meleg családi ünneppel bezártuk ez évi munkánkat, s kiosztottuk a bizonyítványokat. Elküldöttük fiainkat pihenőre és új erő-gyüjtésre.

A krónikairó úgy érzi, hogy ez az év egy-két új követ rakott az intézett alapjaihoz, az építő-munkának folytatását jelentette. Midőn tollát leteszi, kéri a Gondviselőt, hogy az intézet munkájára adja hathatós áldását.

III.

A tanártestület.

Gaal Mózes igazgató. Tanította a VI. osztályban a magyar nyelvet, heti 3 órában. Szolgálati éveinek száma 24.

Babits Mihály r. tanár. Az I. c) osztály főnöke. Tanította a magyar és latin nyelvet az I. c), a magyar nyelvet a IV. b) és a görögpótló irodalmat a VIII. osztályban, összesen heti 17 órában. Szolgálati éveinek száma 8. Lakik X., Szabóky-u. 54.

Baranski E. László r. tanár. A művészeti rajzszertár őre Tanította a görögpótló rajzot az V—VIII. osztályban, a rajzoló geometriát az I. b), II. a), III. b) osztályban; összesen heti 16 órában. Tanította rendkivüli tárgyul a művészeti rajzot és festést heti 2 órában és az ábrázoló geometriát heti 1 órában. Szolgálati éveinek száma 9. Lakása: X., Család-u. 31.

Boltizsár József r. tanár. A IV. a) oszt. főnöke. Tanította a számtant az I. b), II. b) s a IV. a) osztályban s a mennyiségtant a VI. osztályban, összesen heti 15 órában. Szolgálati éveinek száma 5. Lakik: VIII., Illés-u. 22.

Bőhm János r. tanár. A II. a) oszt. főnöke. Tanította a magyar és latin nyelvet a II. a) és a latin és német nyelvet a IV. a) osztályban, összesen heti 20 órában. Szolgálati éveinek száma 16. Lakik: X., Simor-u. 13.

Böszörményi Jenő ref. vallástanár. Tanította az I—VIII. oszt. ref. tanulóit, heti 8 órában ápr. 15-ig.

Cseley József r. tanár. A geometriai szertár őre. A III. a) oszt. főnöke. Tanította a r. geometriát az I. a), II. b), III. a) és IV. a) b) osztályban, számtant a III. a) és szépirást az I. a), II. b) osztályban, összesen heti 18 órában; rendkivüli tárgyul a szabadkézi rajzot. Játékvezető az I. a), b), c) és III. a), b) osztályokban. Szolgálati éveinek száma 20. Lakik: VIII., Üllői-út 70.

Dienes Pál dr. r. tanár, egyet. m. tanár. Tanította a természettant

és számtant a VII. osztályban és a filozófiát a VIII. osztályban, összesen heti 10 órában, vezette a fizikai gyakorlatokat a VII. osztályban heti 2 órában és rendkivüli tárgyúl tanította a franciát heti 2 órában. Szolgálati éveinek száma 9. Lakása: X., Szabóky-u. 59.

Fodor Árpád r. tanár. A III. b) osztály főnöke. Tanította a II. b) osztályban a magyar nyelvet, a III. b) osztályban a magyar és latin nyelvet és a II. a) osztályban a szépirást, összesen heti 16 órában. Szolgálati éveinek száma 19. Lakása: VIII., Orczy-út 40.

Gaál István r. tanár, egyetemi magántanár. A természetrajz-vegytani szertár őre. Tanította a természetrajzot az I. b), II. a), IV. a), IV. b), V., VI. osztályban. Vezette a laboratoriumi gyakorlatokat. Szolg. éveinek száma 11. Lakik: VIII., Szeszgyár-u. 5.

Gerber Jenő. Tanította a műéneket és a zenét. Vezette a zenekart, őrzi az ének és zeneszertárt. Intézetünknél működik 7 év óta.

Görög Imre dr. r. tanár, a történet-filologiai szertár őre. Tanította a történelmet a III. a), IV. a) IV. b), VI., VII. és VIII. osztályban, heti 18 órában. Szolgálati éveinek száma 5. Lakik: X., Szabóky-utca 53.

Grünvald Fülöp okl. gyakorló tanárjelölt.

Halka Lajos dr. iskola orvos és az egészségtan tanár. Tanította a VII. oszt.-ban az egészségtant heti 1 órában. Intézetünknél működik 6 év óta.

Hlavathy Imre r. tanár. A II. b) oszt. főnöke. Tanította a latin nyelvet a II. b) és IV. b), a történelmet a III. b) és V. osztályban, összesen heti 18 órában. A balkáni zavarok alkalmával 1912. évi december hó 20.-ától 1913. évi április hó 5.-ig tényleges katonai szolgálatot teljesített. Szolgálati éveinek száma 2. Lakik: I., Ráth György-utca 4.

Kallós Ede dr. r. tanár. Az Ifjusági Segitő Egyesület pénztárosa. Tanította a latin nyelvet az I. a), a görögpótló irodalmat az V., a görög nyelvet a VII. és VIII. osztályban, összesen heti 18 órában. Szolgálati éveinek száma 2. Lakik: VII., Lövölde-tér 1.

Kovalik Antal h. tanár. Az I. b) oszt. főnöke. Tanította a magyar és latin nyelvet az I. b), a görög nyelvet az V. osztályban, összesen heti 16 órában.

Kimnach Ödön r. tanár. Tanította a német nyelvet a III. b), IV. b), V., VII., VIII. osztályban, heti 16 órában. Szolgálati éveinek száma 19. Lakása: I., Alkotás-utca 23.

Kőszegi László r. tanár. Egész évben külföldi tanulmány céljából szabadságon volt. Szolgálati éveinek száma 16. Lakása: VIII., Illés-u. 22.

Kronberger Ede r. tanár. Egész évben külföldi tanulmányút céljából szabadságon volt. Szolgálati éveinek száma 6. Lakása: IX., Ernő-u. 5.

Lehr Andor r. tanár. A VII. oszt. főnöke. Tanította a magyar nyelvet az I. a) és VII., a latin nyelvet a VII. és a görögpótló irodalmat a VI. osztályban, heti 16 órában. Tanította a gyorsirást, mint rendkivüli tárgyat, kezdőknek és haladóknak, heti 3 órában. Szolgálati éveinek száma 9. Lakása: IX., Soroksári-út 42.

Lenkey Dezső óradijas tanár. Tanította a földrajzot az I. c) és II. a) osztályban, heti 6 órában. Lakása: VII., Dembinski-u. 16.

Liebermán Manó képesített rabbi, izr. vallástanár. Tanította az izr. hittant az I—VIII. osztályban, heti 16 órában. Szolgálati éveinek száma 7. Lakása: VIII., Orczy-út 38.

Marjay Károly bpesti (Kálvin-téri) ref. s. lelkész, ref. vallástanár. Tanította ápr. 15.-től a ref. vallástant az I—VIII. osztályban, heti 8 órában. Lakása: IX., Kálvin-tér 7.

Martony Elek evang. (ág. hitv.) vallástanár. Tanította az evang. vallástant az I—VIII. osztályban, heti 8 órában. Szolgálati éveinek száma 3 (ebből intézetünknél: 1). Lakása: I., Villányi-út 6.

Martos János r. tornatanár. A tornaszertár őre. Tanította az I—VIII. osztályban a tornát, heti 26 órában. Szolgálati éveinek száma 6.

Nógrádi László dr. r. tanár. A VIII. oszt. főnöke. A „Széchenyi-Kör" vezető tanára. Tanította a magyart és latint a VIII. és III. a) oszt.-ban, összesen heti 17 órában. Szolgálati éveinek száma 16. Lakása: X., Tisztviselőtelep, Delej-utca 1.

Pap Illés dr. Egész évben szabadságon volt és igazgatta a szolnoki felső kereskedelmi iskolát.

Pál Mózes róm. kath. hittanár. Tanította a róm. kath. vallástant az I—VIII. osztályban, heti 18 órában. Szolgálati éveinek száma 5. Lakása: X., Tisztviselőtelep. Főgimnázium.

Petényi István r. tanár, a VI. oszt. főnöke, az ifjusági könyvtár őre, tandíjkezelő. Tanította a VI. oszt.-ban a latin, német és görög nyelvet, a III. a)-ban a német nyelvet, összesen heti 16 órában. Szolgálati éveinek száma 21. Lakása: X., Simor-utca 9.

Széky István r. tanár. A fizikai szertár őre. A IV. b) osztály főnöke. Vezette a fizikai gyakorlatokat a VIII. osztályban. Tanította a mennyiségtant az I. a), II. a), IV. b) és VIII. osztályban, természettant a VIII.-ban, heti 17 órában. Szolgálati éveinek száma 21. Lakása: I., Szirtes-út 5. A.

Simon László r. tanár. Tanította a mennyiségtant az I. c), III. b) és az V. osztályban; a természetrajzot és rajzoló geometriát az I. c) osztályban; a szépirást az I. b) és I. c) osztályban, heti 17 órában. Vezette a fizikai gyakorlat második csoportját a VII. osztályban. Szolgálati éveinek száma 5. Lakása: X., Szabóky-u. 36.

Vargha György dr. r. tanár, a földrajzi szertár őre. Tanította az I. a) és I. b) oszt.-ban a földrajzot és I. a)-ban a természetrajzot, II. b) oszt.-ban a földrajzot és természetrajzot, a III. a), III. b) oszt.-ban a földrajzot, összesen heti 17 órában. Szolgálati éveinek száma 12. Lakása: IX., Üllői-út 121., V. 9.

Várdai Béla dr. r. tanár, a tanári könyvtár őre. Tanította a latint a IV. b) osztályban január végétől, heti 6 órában. Szolgálat éveinek száma 9. Lakása: IX., Ferenc-tér 1.

Vinkler József r. tanár. Az V. osztály főnöke. A tanári értekezletek jegyzője. Tanította a IV. a) oszt.-ban a magyart, az V. oszt.-ban a magyart és latint, a VII. oszt.-ban a görögpótló irodalmat, összesen heti 16 órában. Szolgálati éveinek száma 5. Lakása: IX., Telepy-u. 6.

Az intézeten kívül oktató vallástanárok.

Bikár Radivoj gör. kel. szerb plébános tanította a gör. keleti tanulókat.

Bogoevici Gy. Genád gör. kel. román plébános tanította a görög k. román vallású tanulókat.

Józan Miklós unitárius lelkész tanította az unitárius vallású tanulókat.

Ulicsák Béla g. kath. vallástanár. Tanította a g. kath. vallástant I—VIII. oszt.-ban.

* * *

Iskolaszolgák: Benkő Imre, Molnár Mihály, Nothnagel Ferenc, Tormássy Károly, Tót Antal.

Takarító asszonyok: Fa Józsefné, Engler Ödönné.

IV.

Tanárok irodalmi és társadalmi működése.

Babits Mihály. Dante Komédiája. I. A Pokol. — Több cikk és szépirodalmi dolgozat.

Baranski E. László. A Magyar Grafikusok Egyesületének, a Magyar Aquarell és Pastellfestők egyesületének választott tagja. Kiállított olajtfestményeket, vízfestményeket és rézkarcokat Budapesten a Műcsarnokban, Nemzeti Szalónban és Budán. Tanította a szabadkézi rajzot és az ábrázoló geometriát a Máv. munkásgimnáziumban, melynek igazgatója volt.

Boltizsár József. Tanította a M. Á. V. munkásgimnáziumában a mennyiségtant.

Cseley József. Kiállított a Nemzeti Szalonban Budapesten. Tanított a M. Á. V. munkásgimnáziumban.

Dienes Pál dr. Leçons sur les singularités des fonctions analitiques. Megjelent a Borel-féle Monográfia kollekcióban Párisban.

Fodor Árpád. A Madarak és Fák Napjáról szóló iskolai jelentések III. évkönyve. 1912. 12 állatvédelmi és 12 alkoholellenes előadást tartott Budapesten és másutt. Az „Állatvédelem" szerkesztője. Az Országos Állatvédő Egyesület főtitkára, a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének titkára, az Orsz. Magy. Alkoholellenes Egyesület előadója.

Gaál István dr. Madárvédelem a magyar középiskolában (Aquila). Kirándulás a Pojana-Ruszka keleti lejtőire, 9 képpel (Erdély). — Az első magyar fényképező turista, 1 képpel. (Erdély). — Néhány szó a tanulmányi kirándulások kérdéséhez (Erdély). — A turistaság és sport magyar műszavai (Erdély és Magyar Nyelvőr). — Kurze Antwort auf den Pávai'schen Artikel. (Sarmatischer Dacittuf etc). (Centralblatt für Miner. Geol.) — Az őslélettan alapvonalai (könyvismertetés az Állattani közleményekben.). — Az erdélyi metángáz kutatás kritikai megvilágitásban, 4 ábrával (Sajtó alatt). — Szász-Régen és Bátos környékének földtani viszonyai, 1 ábrával (Földt.

Int. Évi jelentése). — Ezeken kivül apróbb közlemények főként az Erdélyben.

Előadást tartott a Magyar Mérnök és Épitész Egyesület 1913 április 12-iki szakülésén „Az erdélyi gázterület geológiai viszonyairól" cimen. — A mult nyár folyamán a Magy. Tud. Akadémia megbizásából földtani kutatásokat végzett a Börzsönyi hegyekben. — A kolozsvári egyetemen a téli félévben „kövült protozoumok" és „Őslénytani gyakorlatok" címen előadásokat tartott, heti 4 órában.

Gaal Mózes. *Későn hulló könyek.* Ifjúsági elbeszélés. Sajtó alatt Singer—Wolfner kiadónál. — *Az élet muzsikája.* Regény. Megjelent a Magyar Lányokban. — Szerkeszti az „Érdekes Ujság" gyermeklapját. — Pedagogiai, társadalmi kérdésekről irt számos cikket. — Különböző kérdésekről a fővárosban és több vidéki városban tartott előadásokat. — Mesélt a gyermekeknek a főváros több iskolájában. — *„Mesék az Életről"* címen sajtó alatt van 10 kötet szociális meséje a gyermekek számára. Kiadója Singer—Wolfner.

Hlavathy Imre tanitott a Máv. munkásgimnáziumában.

Görög Imre dr. Előadásokat tartott a M. Á. V. munkásgimnáziumában a magyar alkotmányról. Ismertető cikkek a Történeti Szemlében.

Kallós Ede dr. A M. Tudom. Akadémia class. philol. bizottságának s.-tagja, a Budapesti Philologiai Társ. Szótárbizottságának, a Magy. Gyermektanulm. Társ. választmányának tagja. *Az irói kapcsolatok és az irodalmi folytonosság kérdéséhez* (felolv. a Bud. Phil. Társ. ápr. ülésén); bírálat, tárca Egyet. Phil. Közl. (Bud. Hirlap); görög és latin mitologiai cikkek (Révai Nagy Lexikona).

Kimnach Ödön. Missa Solemnis. — Missa in Festum Nominis B. M. Virginis. — Egyházi énekek. — Örkényi induló katonazenekarok számára. — Inchoatum opus comparativum linguae sumiricae cum lingua assyrica et babylonica (IV. befejező kötet.) — Szépirodalmi és tudományos közlemények helyi és vidéki lapokban.

Lehr Andor. A Közgazdasági Szemle munkatársa. — Hivatalos könyvbirálatot irt a V. K. M. megbizásából.

Lenkey Dezső. Tanitotta a földrajzot a M. Á. V. munkásgimnáziumban. Irt tudományos és ismertető cikkeket a Néptanitók Lapjába és a „Természet"-be.

Liebermán Manó. A zsidójog munkástörvényei (Mult és Jövő 1913. évi jan. és februári számában).

Nógrádi László dr. „A Gyermek és a Játék." Kiadta a Gyer-

mektanulmányi társaság. — Szerkesztette a Nagy László Emlékkönyvet. Kiadták munkatársai. Gyermekírók (Gyermek), Gyermekirodalom (N. L. Emlékkönyv), Az egyke-gyermek (a Gyermektanulmányi Társ. füz. váll. 8. f.) Előadásokat tartott a Gyermektanulm. Társaságban Budapesten, Szombathelyen, a Nemz. Ir. társaságban, A gyermektan. kongresszuson, a Máv. gépgyárban s a Főv. Pedag. Szemináriumban 4 előadást A mese pszichologiája és pedagogiája címen. Elnöke a Gyermekt. Társ. adatgyűjtő szakoszt. és Irodalmi bizottságának, szerkeszti a Gyermektanulmányi Könyvtárt, a Nemzeti Ir. társ. főtitkára. Irt gyermekpsich. szépirodalmi és kritikai cikkeket a különböző budapesti lapokba s folyóiratokba.

Széky István. A vegyi elemek szakaszos rendszere. (A „Természet" folyóirat 1912. 8. füzetében). A tanárok özvegyeit és árváit segítő országos egyesület igazgatósági tagja. A Magyar Turista-egyesület választmányi tagja.

Vargha György dr. A Magyar Földrajzi Társaság és a Barlangkutató szakosztály vál. tagja; sorozatos előadást tartott a polgári iskolai tanítók továbbképző kurzusán az anthropogeografiából; az Országos polgári iskolai tanítónő vizsgáló bizottság tagja; cikkei: Temesvár és a megye népmozgalma; Jelentés a földrajzi szakosztálynak; A földrajzi előadóterem és használata; Die ungarische Meeresküste und die Höhle von Novi.

V.

A végzett tananyag.

I. a), b), c) OSZTÁLY.

Vallástan.

Róm. kath. Heti órák száma: 2.

Hitágazatok. Parancsolatok. Szentségek. Szentelmények. Imádságok.

Tanár: a), b) és c) osztályban: Pál Mózes.

Református. Heti órák száma: 1.

Isteni kijelentés az Ó- és Újszövetségben. Zsoltárok és dicséretek.

Tanár: Marjay Károly.

Evangelikus. Heti órák száma: 1.

Ó-szövetségi élet- és jellemképek. A tízparancsolat. Egyházi énekek.

Tanár: Martony Elek.

Izraelita. Heti órák száma: 2.

Biblia történet a világ teremtésétől Mózes haláláig. Imádságok. Bibliafordítás: Szemelvények Mózes I., II. és III. könyvéből.

Tanár: a) és b) osztályban Liebermán Manó.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 5.

a) *Olvasmányok*: Magyar népmesék, népmondák. A magyar föld, a magyar népélet. Olvasmányok a hún és magyar mondakörből s a magyarok történetéből az Árpádházi királyok alatt. A görög hősmondákból Herakles hőstettei. Hazafias, leíró, erkölcsi tárgyú költemények. Ez utóbbiak könyv nélkül is.

b) *Nyelvtan:* A mondat, szó, szótag, hang. A mondatok fajai. Mondatrészek, beszédrészek. Az egyes beszédrészek szerepe a mondatban.

c) Havonkint két irásbeli dolgozat; tárgyuk: a helyesírás gyakorlása, kisebb mesék, történetek tartalmának reprodukálása.

Tanár:
- a) osztályban: Lehr Andor.
- b) „ Kovalik Antal.
- c) „ Babits Mihály.

Latin nyelv. Heti órák száma: 6.

a) *Olvasmányok*: Schola, Area, Hortus, Ager, Clivus, Agricola, Pueri in schola, Remmius, Interrogationes, Septicius intrat in scholam, inter arma silent Musae, Hoedus et lupus, Roma, Casus tristis, De regibus Romanis 3 fejezete, Arithmëtica, Carmen Tibulli poëtae, Saturnalia, Iter Ostiense, Portus Ostiensis, Tempestas.

b) *Nyelvtan:* A névragozás. Az igék cselekvő alakjának ragozása.

c) Havonkint két írásbeli dolgozat. A dolgozatok tárgya: A tanult fejezeteknek megfelelő magyar mondatok fordítása latinra az alaktan begyakorlása végett.

Tanár: a) osztályban: Kallós Ede.
b) „ Kovalik Antal.
c) „ Babits Mihály.

Földrajz. Heti órák száma: 3.

Földrajzi alapfogalmak. A térképen való tájékozódás. A magyar királyság részletes leírása. A Nagy-Alföld. Budapest főváros. A Kis-alföld. A Duna és Dráva köze. A Dráva és Száva köze. A magyar tengerpart. Fiume. Az északnyugati felföld. Az északkeleti felföld. A délkeleti felföld. (Erdély). A magyar királyság összefoglaló leírása. Térképvázlatok. Kirándulások.

Tanár: a) osztályban: Vargha György dr.
b) „ Vargha György dr.
c) „ Lenkey Dezső.

Természetrajz. Heti órák száma: 2.

Hazai gyümölcsök. Déli gyümölcsök. Házi emlős állatok. Fenyők. Az ember lakása közelében, a mezőn és az erdőn élő emlős állatok. Néhány tavasszal virító növény megismertetése. A növények részei. Házi szárnyasok. Növénygyűjtés. Kirándulások.

Tanár: a) osztályban: Vargha György dr.
b) „ Gaál István dr.
c) „ Simon László.

Számtan. Heti órák száma: 4.

A négy számolási művelet egész számokkal, tizedes és közönséges törtekkel. A hazai pénzrendszer, a hosszúság-, terület-, űr- és súlymérték ismertetése, időszámítás, gyakorlati példák kidolgozása. Iskolai dolgozatok.

Tanár: a) osztályban: Széky István.
b) „ Boltizsár József.
c) „ Simon László.

Rajzoló geometria. Heti órák száma: 3.

A geometriai elemek ismertetése. Az egyenesek kölcsönös helyzetei. A szögek mérése és felosztása. A sík idomok felosztása, kerületének és területének kiszámítása. Összeillőség és hasonlóság. A sikidomok symmetriája. Síkékitmények rajzolása.

Tanár: a) osztályban: Baranski E. László.
b) „ Cseley József.
c) „ Simon László.

Szépirás. Heti órák száma: 1.

A magyar kis- és nagybetűk helyes alakítása és összekapcsolása. Magyar folyóírás.

Tanár: a) osztályban: Cseley József.
b) „ Cseley József.
c) „ Simon László.

Torna. Heti órák száma: 2.

Rendgyakorlatok, szabadgyakorlatok, szertornázás különféle szereken az osztálytornázás elve szerint.

Játszás: futó és labda-, főleg füleslabda-játék 1 kg-os füleslabdával hetenkint egyszer két óra hosszat a játékdélutánokon.

Tanár: az a), b) és c) osztályban: Martos János.

II. a), b) OSZTÁLY.

Vallástan.

Róm. kath. Heti órák száma: 2.

A biblia fogalma. Ó-szövetségi szentírási könyvek. Az ős kinyilatkoztatás korszaka. Patriarkák. Mózes. Az Ó-szövetségi vallási intézmények. Birák kora, történetük. Királyok kora. Próféták. Fontosabb messiási jövendölések. Makkabeusok története. A kis katekizmus I. szakaszának ismétlése.

Tanár: Pál Mózes.

Református. Hetenként 1 óra.

Isteni kijelentés az Ó- és Ujszövetségben. Zsoltárok és dicséretek.

Tanár: Marjay Károly.

Evangelikus. Hetenként 1 óra.

Ó-szövetségi élet- és jellemképek. A tízparancsolat. Egyházi énekek.

Tanár: Martony Elek.

Izraelita. Heti órák száma: 2.

Bibliai történet Mózes halálától a babiloniai fogságig. Az erkölcsi szentség törvényei. Isten tulajdonságai.

Bibliai fordítás: Szemelvények Mózes II.—IV., könyveiből.

Tanár: Lieberman Manó.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 5.

a) *Olvasmányok:* Elbeszélések a magyar történelemből és a görög mondák köréből; leírások a magyar földre és népéletre vonatkozólag; költemények, melyeket könyv nélkül is megtanultak.

b) *Nyelvtan:* Szóképzés, szóösszetétel, az összetett mondat.

Kéthetenkint iskolai dolgozat; tárgyuk: kisebb olvasmányok tartalmának egyszerűbb alakban való reprodukálása.

Tanár: a) osztályban: Böhm János.

Tanár: b) osztályban: Fodor Árpád.

Latin nyelv. Heti órák száma 6.

a) *Olvasmányok:* Salutatio Toga virilis. Triclinium. Consecratio víllae. Panem et circenses. In peristylio. Africa. Iter Roma Baias factum. Vindemia. Mors et funus. Equus Troianus. Vigiliae. Expugnatio. Triumphus.

b) *Nyelvtan:* Az alaptan ismétlése és kiegészítése. Szenvedő, álszenvedő, rendhagyó és hiányos igék ragozása. Perfectum-képzés; praepositiók.

Kéthetenként írásbeli dolgozat a nyelvtani alakok begyakorlására; fordítás latinból magyarra és magyarból latinra.

Tanár: a) osztályban: Böhm János.
b) „ Hlavathy Imre.

Földrajz. Heti órák száma: 3.

Európa országai. Ázsia és Afrika ismertetése, különös tekintettel az európaiak ázsiai és afrikai gyarmataira. Térképvázlatok

Tanár: a) osztályban Lenkey Dezső.

Tanár: b) osztályban Vargha György dr.

Természetrajz. Heti órák száma: 2.

Egynéhány ősszel virító növény megismertetése. Majmok. Tengeri és erszényes emlősök. Mezei, erdei és vízi madarak. Csúszómászó állatok. Két-éltűek. Halak. A gerinces állatok áttekintése. Puhatestű állatok. Bogarak. Lepkék. Hártyás-, egyenes-, recés- és kétszárnyúak. Pókok. Százlábúak. Rákok. Férgek. Gyümölcsfák. Erdei fák és bokrok. Egynéhány tavaszi gazdasági növény. Rovar- és növénygyűjtés. Kirándulások.

Tanár: a) osztályban: Gaál István dr.
b) „ Vargha György. dr.

Számtan. Heti órák száma: 4.

Az arányosság fogalma s alkalmazása az egyszerű hármasszabályra; százalékszámítás.

Feladatok a földművelés, ipar- és kereskedelem, továbbá a hazai statisztika köréből.

Iskolai dolgozatok.

Tanár: a) osztályban: Széky István.
b) „ Boltizsár József.

Rajzoló geometria. Heti órák száma: 3.

A térbeli szemlélet bevezetése. A kocka, hasáb, gula, henger, kúp, gömb és a szabályos testek elemzése. Az egyenesek és síkok kölcsönös térbeli helyzete. Lapszög és testszög keletkezése, mérése. A testek felszínének és köbtartalmának kiszámítása, összeillősége és hasonlósága. A testek gyakorlati előállítása hálózatuk alapján. A testek síkmetszései. A testek symmetriája és hasonlósága. Térbeli alakok perspektivikus rajzolása.

Tanár: a) osztályban: Baranski E László.
b) „ Cseley József.

Szépírás. Heti órák száma: 1.

A német kis- és nagybetűk helyes alakítása és összekapcsolása. Német folyóírás.

Tanár: a) osztályban: Fodor Árpád.
Tanár: b) „ Cseley József.

Torna. Heti órák száma: 1.

Rendgyakorlatozás, szabadgyakorlatozás, szertornázás, játszás, mint az I. osztályban.

Tanár: Martos János.

III. a), b) OSZTÁLY.

Vallástan.

Róm. kath. Heti órák száma: 2.

Az új-szövetségi szent könyvek, Palesztina földrajzi és politikai viszonyai. Jézus gyermek- és ifjúkora. Jézus nyilvános működése. Jézus csodái, példabeszédei, tanítása. Jézus szenvedésének, halálának, feltámadásának és menybemenetelének története. A Szentlélek eljövetele. Az apostolok cselekedetei, különösen Péter és Pál apostol működése.

Tanár: Pál Mózes.

Református. Heti órák száma: 1.

Református keresztyén erkölcstan. Általános és különös erkölcstan. Zsoltárok és dícséretek.

Tanár: Marjay Károly.

Evangelikus. Heti órák száma: 1.

A keresztyéni egyház rövid története. Egyházi énekek.

Tanár: Martony Elek.

Izraelita. Heti órák száma: 2.

A zsidó nép története a babiloniai fogságtól szétszóródásáig. Szemelvények fordítása Mózes V. könyvéből. Szertartások.

Tanár: Liebermán Manó.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 4.

a) *Olvasmányok*: Leírások és elbeszélések a magyar történelemből és népéletből, a görögök és rómaiak életéből. A magyar nép életére és a magyar történelemre vonatkozó számos elbeszélő, leíró és hazafias költemény. Az utóbbiakat a tanulók könyv nélkül is megtanulták.

b) *Nyelvtan*: A rendszeres magyar nyelvtan ismertetése és összefoglalása.

Kéthetenkint írásbeli dolgozat. Tárgyuk: az olvasmányok alapján apróbb tételek kidolgozása.

Tanár: a) osztályban: Nógrádi László dr.
b) „ Fodor Árpád.

Latin nyelv. Heti órák száma: 6.

a) *Olvasmányok:* A Liber Sexti harmadik részéből Livius és Cornelius Nepos után készült olvasmányok és Phaedrus tiz meséje.

b) *Nyelvtan*: Az alaktan ismétlése. A mondatrészek. Nominativus, Genitivus, Dativus, Accusativus, Ablativus. Acc. c. inf. Abl. abs.

Kéthetenkint iskolai írásbeli dolgozat a mondattan begyakorlására. Fordítás magyarból latinra a feldolgozott olvasmányok s a mondattan illető szabályai után. Könnyebb szövegek fordítása latinból magyarra.

Tanár: a) osztályban: Nógrádi László dr.
b) „ Fodor Árpád.

Német nyelv. Heti órák száma: 4.

Olvasmányok: Unser Schulzimmer. Unser Spaziergang. Unser Garten. Herbstabend. Das Jahr und seine Theile. Von den vier Jah-

reszeiten. Die Haustiere. Unser Körper. Die Familie. Die Spinne und Biene. Der Löwe und der Hase. Vom Hunde im Wasser. Die junge Schwalbe. Das Geschenk der Feen. Die Gans. Die Natter. Die Pfauen und die Krähe. Der kriegerische Wolf. Die Wohltaten. Der Rangstreit der Tiere. Havonkint 2 írásb. dolg.

Költemények: Heidenröslein. Raetsel. Einkehr. Morgenlied. Abendlied. Dergute Kamerad. Gott weiss es. Die Kapelle. Der weisse Hirsch (memoriter mind.)

Tanár: a) és b) osztályban: KIMNACH ÖDÖN

Földrajz. Heti órák száma: 2.

Amerika és Ausztrália földrajza. A mathematikai és fizikai földrajz alapismeretei: 1. Világrészek és oceánok. Függőleges és vízszintes tagosulás. A folyó- és állóvizek. A levegő. A csapadékok, égiháború. Tűzhányó, földrengés. 2. A föld alakja, mozgásai. Évszakok. Naptár. Égitestek. Térképvázlatok. Egyszerűbb fizikai kísérletek bemutatása.

Tanár: III. a) és III. b) osztályban: VARGHA GYÖRGY DR.

Történelem. Heti órak száma: 3.

A magyar nemzet történelme hazánk legrégibb lakóitól a mohácsi vészig (1626), különös tekintettel a magyar alkotmány történetére és a művelődés fejlődésére.

Tanár: a) osztályban: GÖRÖG IMRE DR.
b) „ GÖRÖG IMRE DR.

Számtan. Heti órák száma: 3.

Összetett következtetések. Kamatszámítás. Értékpapirok. Váltó, discont. Valuta. Ötvények finomsága. Dolgozatok a végzett anyaggal kapcsolatban.

Tanár: a) osztályban: CSELEY JÓZSEF.
b) „ SIMON LÁSZLÓ.

Rajzoló geometria. Heti órák száma: 2.

Constructiv planimetria. Egyenes vonalú síkidomok, úgymint három-, négyszög, szabályos sokszögek szerkesztése, egybevágósága, hasonlósága, symmetriája és terület-transformációja. Arányosságok, arányos osztás. Magyar síkdiszítmények rajzolása táblarajz után.

Tanár: a) osztályban: CSELEY JÓZSEF.
b) „ BARANSKI E. LÁSZLÓ.

Torna. Heti órák száma 2.

Rendgyakorlatozás, mint az I. osztályban. Szabadgyakorlatozás: kéziszerekkel négy ütemüleg összetett szabadgyakorlatok. Szer-

tornázás: gyakorlatok különféle szerekben a csapattornázás alkalmazásával. Játszás, mint az I. osztályban.

Tanár: Martos János.

IV. OSZTÁLY.

Vallástan.

Róm. kath. Heti órák száma: 2.

A szent helyek és az egyházi készletek. Az istentisztelet szent cselekményei. A szentmise-áldozat. A szentségek. A szentelmények. Az ájtatosság gyakorlatai. Az egyházi év és ünnepkörök. Ministráció. A kis katekizmus III. szakaszának ismétlése.

Tanár: az a) és b) osztályban: Pál Mózes.

Református. Heti óraszám: 1.

Református ker. erkölcstan. Általános és különös erkölcstan. Zsoltáros dicséretek.

Tanár: Marjay Károly.

Evangelikus. Hetenként 1 óra.

A keresztyén egyház története. Egyházi énekek.

Tanár: Martony Elek.

Izraelita. Heti órák száma: 2.

A zsidó nép története szétszóródásától napjainkig.

Szemelvények fordítása Mózes V. könyvéből és a liturgiai zsoltár énekekből.

Tanár: az a) és b) osztályban: Liebermán Manó.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 4.

a) *Prózai és költői olvasmányok.* Köztük Arany Toldija, főtekintettel az újabb irodalomra. b) *Elméleti rész:* A stílus tulajdonságai az olvasott példák alapján. Verstan. c) *Irásbeli dolgozat* kéthetenkint. Tárgyai: A Toldi egyes részeinek feldolgozása. Könnyebb leírások, jellemzések, a tárgyalt költemények és egyéb olvasmányok tartalmi előadása. Dolgozatok élményekről. A gyakrabban előforduló polgári ügyiratok.

Tanár: a) osztályban: Vinkler József.
b) „ Babits Mihály.

Latin nyelv. Heti órák száma: 6.

a) *Olvasmányok:* Curtius Rufus: Nagy Sándor élete és Ovidius: Metamorphoses című munkájából szemelvények.

b) *A mondattanból:* Az egyszerű és összetett mondat syntaxisa.

c) Kéthetenként iskolai dolgozat, fordítás magyarból latinra és latinból magyarra.

Tanár: { a) osztályban: Böhm János.
b) „ Várdai Béla dr.

Német nyelv. Heti órák száma: 3.

a) *Olvasmányok*: Das Wasser. Seereise. Am Bahnhof. Auf der Strasse. Die Zeit. Die Feste. Peter und Andreas. Tischler. Maurer. Schmied. Von Kleidern. Der Kürbis und die Eichel. Das Tränenkrüglein. Schuhmacher und Schneider. Der Kaiser als Arzt. Kroisos auf dem Scheiterhaufen.

b) *Költemények*: Die Rache. Der Freund. Die wandelnde Glocke. Die Riesen (Memoriter mind). Schäffers Sonntagslied. Gefunden. Tätigkeit. Der Greis und der Tod. Friedr. Barbarossa.

Beszélgetések szemléltető képekkel kapcsolatban.

Tanár: { a) osztályban: Böhm János.
b) „ Kimnach Ödön.

Történelem. Heti órák száma: 3.

a) A magyar nemzet története a mohácsi vésztől (1526) a kiegyezésig (1867), kiváló tekintettel intézményeink és műveltségünk fejlődésére.

b) Magyarország és Ausztria politikai földrajza és a két állam közti kapcsolat.

Tanár: { a) osztályban: Görög Imre dr.
b) „ Hlavathy Imre.

Növénytan. Heti órák száma: 3.

Növénygyűjtés. Herbáriumkészítés. Egynéhány ősszel virító növény megismertetése. Növény-morfologia. A növények és a különböző növényszervek biologiai jelenségei. — Khemiai alapismeretek. — A loupe és s mikroszkopium. A növényi sejttan és szövettan alapvonalai. Növényélettan. A zöld és a nem zöld növények táplálkozása. Trágyázás. Asszimilació. Lélekzés. Élősködő és rovarevő növények. A növények mozgástüneményei. A növények ivaros és ivartalan szaporodása. A növényembriológia alapvonalai. A növények rendszertana. Mesterséges és természetes rendszerek. A növényrégiók. Myxomycetes. Bacteria. Algae. Penészek. Zuzmók. Mohák. Edényes virágtalanok. Meztelenmagvúak. Zártmagvúak. Egy- és kétszíkű növénycsaládok. Kirándulások.

Tanár: a) és b) osztályban: Gaál István dr.

Mennyiségtan. Heti órák száma. 3.

A negativ szám. A pozitiv és negativ számok összeadása, kivonása és szorzása. A hatvány. Kéttagúak négyzete és köbe. Számok négyzetének és köbének kiszámítása. Elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel. Mindez először számbeli példákon s az összefoglaláskor algebrailag.

Iskolai dolgozatok.

Tanár: a) osztályban: Boltizsár József.
b) „ Széky István.

Rajzoló geometria. Heti órák száma: 2.

Constructiv planimetria. A körre vonatkozó szerkesztések. Két kör relativ helyzete. Ellipszisre- hiperbolára- parabolára vonatkozó szerkesztések. Magyar díszítmény tervezések és egyszerűbb szemléleti látszattani rajzokat készítettek.

Tanár: a) és b) osztályban: Cseley József.

Torna. Heti órák száma: 2.

Rendgyakorlatozás, mint az I. osztályban. Szabadgyakorlatozás, mint a III. osztályban. Szertornázás: összetett gyakorlatok különféle szereken a csapattornázás alkalmazásával. Játszás, mint az I. osztályban.

Tanár: a) és b) osztályban: Martos János.

V. OSZTÁLY.

Vallástan.

Róm. kath. Heti órák száma: 2.

A róm. kath. vallás hitágazatainak rendszeres előadása. Kegyelemeszközök: szentségek, szentelmények, imádságok.

Tanár: Pál Mózes.

Református. Heti órák száma: 1.

A keresztyén egyház története az egyház megalapításától a legújabb korig. Zsoltárok és dicséretek.

Tanár: Marjay Károly.

Evangelikus. Heti órák száma: 1.

A keresztyén egyház története a vesztfáliai békéig.

Tanár: Martony Elek.

Izraelita. Heti órák száma: 2.

Vallástörténet. A prófétai hivatás. A prófétaság története és valláserkölcsi eszméi. A prófétai könyvek felosztása és szerepe a vallásgyakorlatban. Szemelvények Ámosz, Hósea, Micha és Jezsájás könyvéből.

Tanár: Liebermán Manó.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 3.

a) *Olvasmányok*: A levél, értekező próza, történetírás és szónoklat köréből vett válogatott olvasmányok, ezeket házi olvasmányokkal kiegészítettük, s a prózai írásművek, elméletének anyagává tettük.

b) *Elméleti rész:* A prózai írásművek elmélete.

c) Irásbeli dolgozat havonkint 1, összesen 8.

Tanár: VINKLER JÓZSEF.

Latin nyelv. Heti órák száma: 6.

Nagyobb szemelvény Ovidiusból; továbbá Cicero De Imperio Gn. Pompei és Pro Archia poëta című beszédei. Mondattani ismétlések. Régiségtani összefoglalások. Kéthetenkint egy-egy iskolai dolgozat.

Tanár: VINKLER JÓZSEF.

Görög nyelv. Heti órák száma: 5.

A nyelvtanból az egész alaktan a mi-végű igékig. Olvasmányok: az olvasókönyv összes görög olvasmányai s nagyobb szemelvények a magyar olvasmányokból is. Kéthetenkint egy-egy iskolai dolgozat, az elméletnek megfelelő mondatok fordítása. A gnómák könyv nélkül.

Tanár: KOVALIK ANTAL.

Görögpótló irodalom. Heti órák száma: 3.

A görög eposz. Az Ilias és Odysseia fejtegetése. A görög történetírás kezdetei. Szemelvények Herodotosból s a magyar történetírókból.

Tanár: KALLÓS EDE DR.

Német nyelv. Heti órák száma: 3.

Olvasmányok. A prózai olvasmányokat a következő tárgykörökből vettük: Der Lan des Hauses — die Wossung. — Das Gewerbe. — Verkehr und Handel. — Das Gesellige Leben des Menschen. — Beschreibungen aus der Natur. — Olvastunk költői olvasmányokat is, ezek közül megtanultuk memoriter: Fransige Geschichte dummen Hauschen. — Mein Vaterland. — Das Vatersaus. — Ratdes Vaters—Mistterliche. — Das Gewitter. Dolgozatok száma 14.

Tanár: KIMNACH ÖDÖN.

Történelem.

a) *Műveltségünk kezdetei:* Egyptom, Babylon és Assyria, Izrael, Phönicia.

b) *Görög történelem*: A homerosi görögség. A nemesi alkot-

mányok uralma; Spárta, Athén, Gyarmatosítás, tyrannis, demokratia. Perikles. A régi államok hanyatlása. Nagy Sándor birodalma és a hellenizmus.

c) *Római történelem:* A királyság kora. Serviusi alkotmány. A köztársaság. Rendi küzdelmek és Itália alávetése. A földközi tenger medencéjének meghódítása. Szociális küzdelmek. A császárság. A római jog és a görög-római műveltség uralma. (Jó császárok). A régi műveltség hanyatlása. A kereszténység és a népvándorlás.

Chronológiai jegyzetek és térképrajzolás összefoglalóul.

Tanár: Hlavathy Imre.

Állattan. Heti órák száma: 3.

Az állati sejttan, szövettan és embriologia alapfogalmai. Bőr, izom- és csontrendszer. Táplálkozó-, nyirok és vérrendszer. Lélekző és kiválasztó rendszer. Idegrendszer és érzékszervek. Ivaros és ivartalan szaporodás. Metamorfózis és metagenezis. Darwinizmus.

Állatkörök: Vertebrata, Arthropoda, Mollusca, Vermes, Echinodermata, Coelenterata, Spongia, Protozoa.

Rovargyűjtés. Rovargyűjtemény-készítés. Kirándulások.

Tanár: Gaál István dr.

Mennyiségtan. Heti órák száma: 3.

a) *Algebra:* Az elsőfokú egyenletrendszer teljes elmélete. Négyzetgyök. Vegyes négyzetes egyenlet. Köbgyök. Számolás gyökmennyiségekkel.

Mértan: A sík mértan elemei. A sokszögek egybevágósága, hasonlósága. Területszámítás. Körtan elemei.

Házi dolgozatok óráról-órára, iskolai dolgozatok a tananyag minden összefüggő nagyobb része után.

Tanár: Simon László.

Görögpótló rajz. Heti órák száma: 2.

Fa- és gipszmodellek után való rajzolás különböző technikai kivitelben. Használati tárgyak és építészeti részletek rajzolása tekintettel a távlattan főbb szabályaira. Hazai és exotikus lepkéket rajzoltak, festettek, stilizáltak. Szalagdíszt, térkitöltést terveztek. Kiváló egyptomi, görög és római műalkotások ismertetése.

Tanár: Baranski E. László.

Torna. Heti órák száma: 2.

Rendgyakorlatok; Szabadgyakorlatok; kézi szerrel és anélkül. Szergyakorlatok: az összes felsőbb osztályok tanulói számára előírt

szereken csapattornázással három (10-es) csapatban. Játék; Kötélhúzás: helyből és szaladással. A játékdélutánokon a már említett játékokon kívül a hosszú métát is játszották a tanulók.

Tanár: Martos János.

VI. OSZTÁLY.

Vallástan.

Róm. kath. Heti órák száma: 2.

Kath. erkölcstan. Erkölcsi jó alapja. Isteni és emberi törvény. Az ember képes Isten akaratát megismerni és végrehajtani. Kötelességeink Isten-, önmagunk és felebarátaink iránt. E három kötelességünkkel ellenkező bünök.

Tanár: Pál Mózes.

Református. Heti órák száma: 1.

A keresztyén egyház története az egyház megalapításától a legújabb korig. Zsoltárok és dícséretek.

Tanár: Marjay Károly.

Evangelikus. Heti órák száma: 1.

A ker. egyház története a vesztfáliai békéig.

Tanár: Martony Elek.

Izraelita. Heti órák száma: 2.

Vallástörténet Abarbanel Izsák korától napjainkig.

Szemelvények Jeremiás, Ezekiel és Jezsájás II. proféciáiból.

Tanár: Liebermán Manó.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 3.

a) *Olvasmányok:* A költői műfajok köréből: époszok, kisebb verses és prózai elbeszélések, regények; a líra köréből bőséges szemelvények a fejlődés fejtegetésének kapcsán: a dráma köréből: Antigone. A madarak. Coriolanus. Tudós nők. Bánkbán. Ember tragédiája.

b) *Elméleti rész:* A költői műfajok keletkezése és történeti fejlődése.

c) *Irásbeli dolgozat:* Havonkint egy, összesen 8. Ezek közül három az iskolában, a többi otthon készült.

Tanár: Gaal Mózes.

Latin nyelv. Heti órák száma: 5.

Tananyag: I. Livius XXI. és XXII. könyve bő szemelvényekben a megfelelő régiségtani részletekkel. P. Vergilius Maro Aeneis I-II. s IV. énekéből nagyobb szemelvények. A mondattan ismétlése.

Tanár: Peténvi István.

Görög nyelv. Heti órák száma: 5.

Tananyag. Olvasmányok: Szemelvények Xenophon Anabasisából. Gnómák. Szemelvények Sokrates Memorabiliáiból. Sokrates nézete az istenekről. Az önuralom. Nem a kincsben van a boldogság. A barátság becse. Szemelvények a görög lyrikusokból: Solon, Theognis, Alkaios.

Nyelvtanból: A mi-végű és rendhagyó igék. Szóképzéstan. Havonként két dolgozat (görögről magyarra).

Tanár: Petényi István.

Görögpótló irodalom. Heti órák száma: 3.

Szemelvények a görög lírai költészetből. A klasszikus versmértékű magyar lírai költészet fejlődése. A görög dráma története. Szinházi régiségek. Aischylos: A leláncolt Prometheus; Sophokles: Antigone; Oedipus király; Oedipus Kolonosban; Euripides: Iphigenia Aulisban c. drámák olvasása és fejtegetése.

Tanár: Lehr Andor.

Német nyelv. Heti órák száma: 3.

Olvasmányok: Siegfrieds Drachenkampf. Kriemhilde. Lohengrin. Die Schlacht vor Raben. Gelimer. Des Königs Grab. Doktor Faust. Rotbart. König Matthias. Heilige Elisabeth. Der Sänger. Die Grenadiere. Des Sängers Fluch. Das Gewitter. Der Zauberlehrling. Die Bürgschaft. Der Ring des Polykrates. Der Taucher. Das Grab im Busento. Der Pilgrim vor St. Just. Wandrers Nachtlied. Drei Lieder. Schilflied. (Memoriter is néhány). — Havonként 2 irásbeli dolgozat.

Tanár: Petényi István.

Történelem. Heti órák száma: 3.

Középkor: Az új népek megtelepedése; a középkori intézmények megalakulása; keresztes háborúk, a pápaság világhatalma, a városi élet kezdetei. A középkori intézmények felbomlása. Uj kor: A renaissance, felfedezések, reformáció és ellenreformáció.

Tanár: Görög Imre dr.

Ásványtan és khémia. Heti órák száma: 3.

Khémiai előismeretek. A khémiai elemek. A nevezetesebb anorganikus vegyületek: savak, lúgok, sók. A legnevezetesebb organikus vegyületek. A kristályrendszerek. Az ásványok rendszeres osztályozása. Terméselemek. Szulfidok, chloridok, oxidok, szulfátok, nitrátok, karbonátok, foszfátok, szulikátok stb. Az ásványok fizikai tulajdonságai. A legnevezetesebb egynemű és különnemű kőzetek. A geologiai korok rövid ismertetése. Az üledékes és vul-

kánikus kőzetek az egyes geologiai korokon belül. A zoo- és phytopalae-ontologia alapismeretei. Kirándulások.

Tanár: Gaál István dr.

Mennyiségtan. Heti órák száma: 4.

Algebrából: tört és negativ kitevők, ezek általános tulajdonságai alapján a logaritmus bevezetése, ezek tulajdonságai, kikeresése, felhasználása. Geometriából: a kör kerülete, területe. A trigonometrikus függvények s ezek segítségével az általános háromszög teljes tárgyalása. A függvény fogalma, ábrázolása.

Tanár: Boltizsar József.

Görögpótló rajz. Heti órák száma: 2.

Gipszmodelek, használati tárgyak rajzolása és festése aquarellben, pastellel. Rajzgyakorlatok a Népligetben természet után. Csigákat, kagylókat rajzoltak, festettek. Diszítő-elem keresés. Diszítmény tervezés. A középkor épitészetének, szobrászatának és festészetének ismertetése kiváló budapesti műalkotások és reprodukciók bemutatásával.

Tanár: Baranski E. László.

Torna. Heti órák száma: 2.

Rendgyakorlatok, szabadgyakorlatok, kézi szerrel és a nélkül. Szergyakorlatok: Az összes felsőbb osztályok tanulói számára előirt szergyakorlatok a csapattornázással (három csapatban). Játék: játékdélutánokon (heti két órában).

Tanár: Martos János.

VII. OSZTÁLY.

Vallástan.

Róm. kath. Heti órák száma: 2.

A római katholikus egyház története annak alapitásától napjainkig, különös tekintettel az általános emberi művelődésre és Magyarország vallásügyi viszonyaira.

Tanár: Pál Mózes.

Református. Heti órák száma: 1.

Keresztyén hit és erkölcstan. Zsoltárok és dicséretek.

Tanár: Marjay Károly.

Evangelikus. Heti órák száma: 1.

Keresztyén hit- és erkölcstan.

Tanár: Martony Elek.

Izraelita. Heti órák száma: 2.

Mózes öt könyvének részletes tárgyalása és az ünnepi prófétai szent leckék.

Tanár: Liebermán Manó.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 3.

A magyar irodalom története Kisfaludy Károlyig. A nevezetesebb irók műveit bő szemelvényben, a nagy írók művei közül a fontosabbakat egészen olvasták. Havonként egy irásbeli dolgozat.

Tanár: Lehr Andor.

Latin nyelv. Heti órák száma: 5.

P. Vergilius Maro Aeneis-ének VI. énekéből. C. Sallustius Crispus De bello Jugurthino c. művéből és Cicerónak Verres ellen irt De signis c. beszédéből nagyobb szemelvények. A régiségtan áttekintése. Havonként két irásbeli dolgozat.

Tanár: Lehr Andor.

Görög nyelv. Heti órák száma: 5.

Homeros Odysseiája I., VI., VII. és IX. é. Herodotos: A munka célja. Kroisos és Solon. A perzsák vallása és szokásai. A perzsa főurak tanácskozása. A marathoni csata. Athén dicsérete. Themistokles érdeme. Delphoi két jóslata. Havonkint dolgozat (görögből magyarra).

Tanár: Kallós Ede dr.

Görögpótló irodalom. Heti órák száma: 3.

Szemelvények Thukydides-ből. Demosthenes válogatott beszédei. A görög irodalomtörténet áttekintése. Magyar történetirók és szónokok.

Tanár: Vinkler József.

Német nyelv. Heti órák száma: 3.

Olvasmányok: Nibelungenlied, Parsival, Lessing, Fabeln, Epigramme, Aus „Laokoon", Aus der Hamburgischen Dramaturgie, Minna von Barnhelm. Goethe, Hermann und Dorothea. Havonkint irásbeli dolgozat.

Tanár: Kimnach Ödön.

Történelem. Heti órák száma: 3. Az abszolut királyság és az alkotmányos államhatalom kialakulása a 17-ik században: Franciaország, Anglia, Habsburgok monarchiája, északi hatalmak. A felvilágosodás politikai, szellemi, gazdasági mozgalmai: Anglia és Északamerika, Franciaország, Habsburg monarchia, Oroszország. A francia forradalom és császárság kora. A XX. század alkotmányos, nemzeti és társadalmi alakulásai.

Tanár: Görög Imre dr.

Természettan. Heti órák száma: 4.

Mechanika. Hangtan. Fénytan.

Tanár: Dienes Pál dr.

Mennyiségtan. Heti órák száma: 3.

A differenciál- és integrálszámítás alkalmazása a függvények szélső értékének meghatározására, a terület, köbtartalom és ívhosszúság számítása. Kamatos kamat, járadékszámítás. Testmértan. Házi és iskolai írásbeli dolgozatok.

Tanár: Dienes Pál dr.

Görögpótló rajz. Használati tárgyakat, edényeket, kisebb épületeket, kitömött állatot, fejet rajzoltak természet után. Egész emberi alakot, tájképet vázoltak kinn a szabadban. Renesszansz és barokk műalkotások bemutatása jó reprodukciókon s budapesti múzeumokban és épületeken.

Tanár: Baranski E. László.

Torna. Heti órák száma: 2.

Az osztálynak megfelelő rendgyakorlatok, szabad- és szergyakorlatok (utóbbi 4 csapatban). Játék.

Tanár: Martos János.

VIII. OSZTÁLY.

Vallástan.

Róm. kath. Heti órák száma: 2.

Apologetika. Isten létének egyenes és közvetett bizonyítékai. Az emberi lélek természete. Ember és állat különbözése. A kinyilatkoztatás történeti valósága. Az ó- és új szövetségi szent könyvek eredete és történeti hitelessége. A bibliával kapcsolatos tudományos kérdések. Jézus Krisztus egyénisége, tanítása. A kath. egyház alapítása és berendezése. A szentirás és szenthagyomány egymáshoz való viszonya.

Tanár: Pál Mózes.

Református. Heti órák száma: 1.

A magyar protestáns egyházak története. A magyar ref. egyház szervezete. Zsoltárok és dicséretek.

Tanár: Marjay Károly.

Evangelikus. Heti órák száma: 1.

Keresztyén hit- és erkölcstan.

Tanár: Martony Elek.

Izraelita. Heti órák száma: 2.

Isten egysége. A szentség fogalma. Az ember kötelességei

Isten, az emberi társadalom és önönmaga iránt. Az ünnepi bibliai szentleckék.

Tanár: Lieberman Manó.

Magyar nyelv. Heti órák száma: 3.

A magyar irodalom története Kisfaludy Károlytól napjainkig. A nevezetesebb irók műveit részint teljesen, részint bő szemelvényben olvasták. A kisebb jelentőségű irók műveiből az iskolában közösen olvastak.

Tanár: Nógrádi László dr.

Latin nyelv. Heti órák száma: 4.

Horatiusból: Carm. I 1, I 2, I 3, I 4, I 7, I 9, I 14, II 14, III 1, III 30, Sat. I 9 (cursive), Epist. ad Pisones (szemelvényekben). Tacitus Annales-eiből szemelvények. Az iskolában nem olvasott művekből bőséges rögtönzött fordítások. A római irodalom, az állami és társadalmi élet összefoglaló áttekintése. Havonkint írásbeli dolgozat (fordítás latinról magyarra).

Tanár: Nógrádi László dr.

Görög nyelv. Heti órák száma: 4.

Homerosból: Ilias I., II. éneke. a XXII. énekből szemelvények. Platonból: Phaidon. Havonként irásbeli dolgozat (fordítás görögről magyarra).

Tanár: Kallós Ede dr.

Görögpótló irodalom. Heti órák száma: 3.

A görög filozófia rövid története. Olvasmány: Plato Apologiája és Kritonja. Szemelvények a Gorgias-ból és a Politeiából. Szemelvények Aristoteles Ethikájából. A görög művészet kiválóbb alkotásainak ismertetése szemléltetés alapján.

Tanár: Babits Mihály.

Görögpótló rajz. Heti órák száma: 2.

Nagyobb, összetettebb használati tárgyakat, gipszfejet, állatot, élő fejet rajzoltak, festettek. Vázolási gyakorlatok a műteremben s a Népligetben. A magyar művészetek ismertetése műkiállításokon, sétákon és a beszélgetésekben.

Tanár: Baranski E. László.

Német nyelv. Heti órák száma: 3.

Die zweite literarische Blütezeit. Göttinger Hainbund. Herder, Goethe, Schiller. Die romantische Schule. Die Dichter der Befreiungskriege. Die schwabische Dichterschule Das junge Deutschland und Heinrich Heine. Die österreichischen Dichter. Mint nagyobb össze-

függő olvasmányt Wilhelm Tell-t tárgyaltuk. Havonként irásbeli dolgozat (fordítás magyarból németre).

Tanár: Kimnach Ödön.

Történelem. Heti órák száma: 3.

A magyar nemzet története, tekintettel az egyetemes történetre.

Tanár: Görög Imre dr.

Természettan. Heti órák száma: 4.

Hőtan, Mágnesség-elektromosság. Kozmografia elemei.

Tanár: Széky István.

Mennyiségtan. Heti órák száma: 2.

Kombinációk. Kéttagúak egész hatványai és a Pascal-féle háromszög. A gömbháromszög sinus és cosinus-tétele és alkalmazásuk. Összefoglalás.

Tanár: Széky István.

Filozófia. Heti órák száma: 2.

Lélektan. Logika. Olvasmány. Descartes. Értekezés a módszerről.

Tanár: Dienes Pál dr.

Magyar irásbeli dolgozatok tételei.

V. osztály.

1. Levél (a vakációról). 2. Leirás (a Népliget ősszel). 3. Egiptom kulturája. 4. Az olvasás. 5. Beszédforma (a hazaszeretet). 6. A rómaiak nagyságának okairól. 7. Természetrajzi tétel. 8. A jó diák.

VI. osztály.

1. A művészetek osztályozása (Levél formában). 2. Miként keletkezhettek a naiv époszok (Beszéd az ifjusághoz). 3. Miként képzelem el a népvándorlást? (iskolai) 4. Egy tetszés szerint választott regény ismertetése (Megbeszélt diszpozició szerint). 5. Három tetszés szerint választott lirai költemény hangulatának rajza. 6. A kőszén (iskolai). 7. Az összeütközés a drámában. 8. A bonyodalom a vígjátékokban (egy olvasott vagy látott vígjáték alapján).

VII. osztály.

1. *a)* Az aldunai kirándulás. *b)* A középkor életfelfogása legendáink alapján. 2. Mátyás és a renaissance. 3. Balassa Bálint költészetének ismertetése és jellemzése. 4. Három francia polgár itélete a forradalmi konvenció működéséről (Iskolai). 5. Pázmány

Péter *A fiaknak istenes neveléséről* szóló prédikációjának fejtegetése. 6. Tételek a Zrinyiász alapján. 7. Bessenyei György *Philosophus*-ának személyei. 8 Kölcsey Parainesise.

VIII. osztály.

1. Az Aurora Kör és hatása az irodalomra. 2. A magyar társadalom fejlődése a görög befolyás koráig. 3 Széchenyi hatása Vörösmartyra. 4. A történeti regény sajátságai Jósika, Kemény és Eötvös regényei alapján. 5. Petőfi elbeszélő költeményei. 6. Arany János és a magyar eposz. 7. Az energia megmaradása a természetben.

VI.

Könyvtáraink, szertáraink.

1. Tanári könyvtár.

Gyarapodás az 1912/13. tanévben: Scheitz: A minőségi chemiai analizis módszerei. — *Tesseidre:* Pastellmalerei. — *Bauer:* Lehrbuch der Buchbinderei. — *Erdmann*: Anorganische Chemie. — *Weinschenck:* Die gesteinbildenden Mineralien. — *Migula:* Bakterien. — *Hegi-Dunzünger*-Alpenflora. — *Giesenhagen:* Lehrbuch der Botanik. — *Francé:* Das Sinnesleben der Pflanzen. — *U. a.:* Das Liebesleben der Pflanzen. — *Boas:* Zoologie. — *Wossidlo:* Lehrbuch der Botanik. — *Lanteri:* Modelling. — *Fleischmann:* Lehrbuch der Zoologie. — *Ziegler:* Zoologisches Wörterbuch. — *Cockerell:* Bookbinding. — *Krümmel:* Az oceán. — *Ráth:* A Természettudományi Társulat könyvtárának katalógusa. — *Mátrai*: Látszattan. — *Herman:* A magyarok ősfoglalkozásának köréből. — *Entz:* Az állati szervezet legegyszerűbb alapvonalai. — *Rott:* A csoda és a természettudomány. — *Molnár:* Szőlőművelési káté. — *Preisz:* Bakteriologia. — *Jablonowsky:* A szőlő és betegségei. — *Sigmond:* Mezőgazdasági chemia. — A magyarországi szitakötőfélék természetrajza. — *Frick:* Physikalische Technik. — *Dittenberg;* Inscriptiones Graecae. — *Keller:* A tenger élete. — *Czapáry:* Virágtenyésztés. — *Fromentin:* A régi mesterek. — *Thiers:* Geschichte des Konsulats u. des Kaisertums. — *Hartwig*: Lehrbuch der Zoologie. — *Karsten:* Flora von Deutschland. — *Ferraris*: Wissenschaftliche Grundlagen der Elektrotechnik. — *Szilády:* Régi magyar költők tára. — *Calvers*: Käferbuch, 18—22. — *Grimsehl:* Lehrbuch der Physik. — *Nerust-Schönflies:* Einführung in die mathematische Betrachtung der Naturwissenschaften. — *Minkowski:* Geometrie. — *Luschir-Ebengreuth:* Handbuch der Münzkunde. — *Blümner:* Technologie u. Terminologie. — *Jankovics:* Az Alpesek. — *Bädeker:* Oberitalien. — *Oppel:* Wirtschaftsgeographie. — *Reinhardt:* Kulturgeschichte der Nutztiere. — *Penck:* Morphologie der Erdoberfläche. — *Reymond:* Das Weltall. — *U. a.:* Länder-u. Völkerkunde. — *Braun*: Der Erdball. — *Földtani Közlemények* 1891—1907. — *Dulácska*: Budapest és környéke. — *Sobányi*: A felsőmagyarországi folyók hydrographiája. — *Hahn*: Leitfaden für physikalische Schülerübungen. — *Doll—Nastle:* Lehrbuch der praktischen Geometrie. — *Grimsehl:* Didaktik u. Meth. der Physik. — *U. a:* Lehr-

buch der Physik. — *Simonkai:* Növényhatározó. *Lejtényi;* Rovargyűjtő. — *Rey:* Die Eier der Vögel. — *Lohrenz*: Nützliche und schädliche Insekten. — Jahrbuch der Turnkunst 1911 - 12. — *Cicero* művei. — *Caesar:* Bellum civile. — *Homeros:* Ilias, Odysseia, (Faesi). — *Horatius* művei (Vollmer). — Livius, Lucianus, Ovidius, Platon, Tacitus műveiből. — Római elegikusok. — *Vergilius* művei (Ladewig). — *Xenophon* munkái. — Cornelius *Nepos:* Vitae (Fleckeisen). — Sallustius. (Opitz). — *Zielinsky:* Cicero. — *Ovidius*: Fasti. — *Immisch:* Entwickelung des griechischen Epos. — Phaedri Fabulae (Siebelis). *Stemplinger:* Fortleben der horazischen Lyrik. — *Vanicek:* Griechisch-lateinisch Wörterbuch. — *Comparetti:* Vergil im Mittelalter. — *Tacitus:* Germania, Agricola, De oratoribus. — *Courer:* Kunst des Übersetzens. — *Georges:* Lateinisches Handwörterbuch. — *Imhof*: Portretköpfe. — Herodotos (Stein). — Die Kinderfehler I. II. III. IV. V. — Beiträge zur Kinderforschung. — *Braun*: A gyermek felszabaditása. — *Varga*: Házi nevelés. — *Ajándék*: Az iskolaorvosi intézmény. — Az iskolák értesítése. — A Muzeumok és Könyvtárak Tanácsának jelentése. — A madarak és fák napjáról szóló jelentések. — *Barabás*: Kazinczy és hatása. — *Baros*: Kazinczy és Radvánszky Teréz. — *Bodor*: Az ember tragédiája. — *Bagossy*: Parva syntaxis latina. — *Anday*: A római limes Németországban.

Folyóirataink: Budapesti Szemle. — Magyar Paedagogia. — Magyar Nyelvőr. — Etnographia. Egyetemes Phiolologiai Közlöny. — Mathematische Annalen. — Journal de Mathématiques. — Annalen der Physik. — Beiblätter zu den Ann. d. Physik. — Botanische Zeitung. — Uránia. — Hivatalos Közlöny. — Tornaügy. — Deutsche Turnzeitung. — Mathematikai és Physikai Lapok. — Irodalomtörténeti Közlemények. — A gyermek. — Zeitschrift für den phys. Unterricht. — *Petermann* - Mitteilungen. Ergänzungshefte. — Zeitschrift für experimentelle Paedagogik. — A paed. tanszermúzeum Értesítője. — Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny. — Huszadik Század. — Századok. — Történelmi Tár. — Történelmi Életrajzok. — Tört. Szemle. — Művészet. — Iparművészet. — Magyar Nyelv. Természettudományi Közlöny. Pótfüzetek. — Botanikai Közlemények. — Magyar Chemiai Folyóirat. — Állattani Közlemények. — Könyvkiadó Vállalat kiadványai. — Mathematikai és term. tud. Ért. — Nyelvtud. Közl. — Akadémiai Értesítő. — Akad. értekezések, nyelv- és széptudomány, tört.- és társadalomtudományok, a math.- és term. tud. köréből. — Die Kunst. — Historische Zeitschrift. — Revue de Synthèse Historique. — The Studio. — Földrajzi Közlemények. — Archeologiai Értesítő. — Athenaeum. — Neue Jahrbücher. — Naturwissenschaftliche Rundschau. — Physikalische Zeitschrift. — Berliner Philologische Wochenschrift — Zeitschrift für Botanik.

Idei gyarapodás: 211 kötet, 1322.49 K értékben.

Összes állomány: 4586 kötet, 19,762.53 K értékben.

Várdai Béla dr.
a tanári könyvtár őre.

2. Ifjúsági könyvtár.

Ez évi beszerzés:

Manzoni: Jegyesek 2 köt. Sienkiewicz: Quo vadis 2 köt. Elbeszélések 2 köt. Tarczay: Szt. Margit legendája. Német világ Budán. Dr. Solymossy: Uti rajzok. Kincs: Magyar ég alatt. Krudy: Ifjúság. Sziklay: Testvérek. Mikszáth: Magyarország lovagvárai. 3 köt. Mika: Tört. olvasó 6 köt. Gaal: Komédiás Palkó 3 köt. Vitézség és haza 3 köt. Becsület és Hűség 3 köt. Hunyadiak 3 köt. Ágyúdörgés között 3 köt. Siralmas Erdély 3. köt. Nehéz idők 3 köt. Nemzeti küzdelmek 3 köt. Németvilág Budán. Francia háború 3 köt. Ezeréves multunkból 3 köt. Mindent a hazáért 3 köt. Gauss: A búrok földjén 3 köt. Néger királyok kincse 3 köt. Gracza: Talpra magyar 3 köt. Györök: Lázadó hajósnép 3 köt. Lampérth: Nagydárdás 3 köt. Laurie: Diákélet Angolországban 3 köt. Mayréd: Tüzföld 3 köt. Skalpvadászok 2 köt. Transváli kivándorlók 3 köt. Ormándy: Mesék a virágokról 3 köt. Radó: Ungvári Miklós 3 köt. Tóth: Budapesti séták 3 köt. Twain: Koldus és Királyfi 3 köt. Tamás úrfi csinyei 3 köt. Rákosi: Hős fiúk 3 köt. Egy tutaj története 3 köt. Bécsi diákok 3 köt. May Károly: Sivatagon keresztül I-II. 3 példány. Kordillerákon 3 köt. Jakab: Két imposztor 3 köt. Milton: Elveszett paradicsom 3 köt. 5000 Exlibris szines nyomat. Shakespeare; Hamlet 3 köt. Romeo és Júlia 5 köt. Szentivánéji álom 5 köt. Julius Caesar 10 köt. Macbeth 5 köt. Cleopatra 5 köt. Kisfaludy: Csalódások 10 köt. Kérők 10 köt. Iréne 5 köt. Himfy szerelmei 10 köt. Czuczor: Botond 10 köt. Zlinszky: Szemelv. a nemz. lyra köréből 5 köt. Gregus: Arany balladái 5 köt. Br. Eötvös: Beszédei 3 köt. Madách: Ember trag. 10 köt. Beöthy: Magy. irod. kis tükre 5 köt. Csiky: A vasember 5 köt. Buborékok 5 köt. Vörösmarty: Csongor és Tünde 5 köt. Arany: Kisebb költeményei 10 köt. Toldi estéje 10 köt. Toldi szerelme 15 köt. Buda halála 10 köt. Nagyidai cigányok 10 köt. Toldi estéje 10 köt. Buda halála 10 köt. Toldi szerelme 5 köt. Kemény: Zord idők 10 köt. Rajongók 5 köt. Petőfi: Összes költeményei 20 köt. Széchenyi műveiből szemelv. 5 köt. Szemelv. a Hitelből 10 köt. Szigligeti: Fenn az ernyő 10 köt. Liliomfi 10 köt. Tóth: Falu rossza 5 köt. Szinnyei: A magyar nyelv 5 köt. Riedl: A magyar irod. főirányai 1 köt. Barta: Tinódi Sebestyén 10 köt. Gyergyai: Argirius 5 köt. Balassa B. élete és költészete 1 köt. Pázmány Kalauzának első és második könyve 5 köt. Válogatott egyházi beszédei 3 köt. Zrinyi: Szigeti veszedelem 10 köt. Gyöngyösi: Murányi Vénus 10 köt. Szemelvények a kurucvilág költészetéből 10 köt. Mikes: Válogatott törökorsz. levelei 15 köt. Bessenyei: A filosofus 5 köt. Gvadányi: Egy falusi nótárius 10 köt. Fazekas: Ludas Matyi 10 köt. Kármán: Fanny hagyományai 10 köt. Csokonai: Vál. költeményei 5 köt. Berzsenyi: Ódái 3 köt. Kölcsey: Vál. versei 5 köt. Katona: Bánk Bán 10 köt. Homeros Iliasa 3 köt. Radó: Zál és Rudábe 3 köt. Vikár: Kalevala 2 köt. Tassó: Megsz. Jeruzsálem 5 köt. Zrinyi: Szigeti veszed. 10 köt. Jókai: Dekameron

6 köt. Kárpáthy Zoltán 5 köt. Magyar nábob 5 köt. Uj földesúr 5 köt. Sárga rózsa 5 köt. Eötvös: Falu jegyzője 5 köt. Magyarország 1514-ben 5 köt. Karthausi 2 köt. Szemle a kurucv. költészetéből 5 köt. Mikszáth: Vál. elbeszélései 10 köt. Mikes: Válog. levelei 5 köt. Faludi: Nemes urfi. 2 köt. Church: Római élet Cicero korában 10 köt. Riedl: Arany János 2 köt. Szem. a Gesta Romanorum-ból 5 köt. Kazinczy: Pályám emlékezete 2 köt. Kacskovics: Plutarchos 5 köt. Salamon: Magyarország a török hódítás korában 3 köt. Az első Zrinyiek 3 köt. Magyar balladák 5 köt. Eötvös: Magyarország 1514-ben. Zsilinszky: Szem. a lyra köréből 5 köt. Arany: Toldi szerelme 5 köt. Vértesy D.: Antologia 1 köt. Összesen 624 köt. 1327·63 K értékben.

A teljes könyvtári állomány az év végén: 1129 mű, 2312 kötet 4957·12 K értékben.

Petényi István
az Ifjúsági könyvtár őre.

3. Földrajzi szertár.

Ez évi beszerzéseink: Appenini félsziget; Középeurópa vasúti térképe; Ausztria; 77 photokromikus kép; Nordenskiöld arcképe. Összesen 81 drb. 127·46 K értékben.

Uj leltározás szerint a tavalyi állomány 2839 drb. 7100.78 K értékben
idei szerzemény 81 „ 127.46 „ „
Összesen 2920 drb. 7238.24 K értékben.

Dr. Vargha György,
szertáros.

4. Történelem-filologiai szertár.

Ez évi beszerzésünk: Művészettörténeti képek 60 db. Lehman: Művelődéstört. képek, új sorozat 11 db. Lohmayer: Ókori sorozat 9 db. Diapozitivek 50 db., 1 történeti térkép a Miniszterium ajándéka.

1912—13. évi szaporulat . . 131 drb. 424 K értékben.
Összes állomány . . . . . 587 „ 2026 „ „

Dr. Görög Imre,
a szertár őre.

5. A természetrajzi és vegytani gyűjtemény.

Ez évi gyarapodás ajándék útján: 3 drb. kőzet (kővülettel) Markos Gy. VI. o. t. aj. — Jégmadár Suda L. III. B. o. t. aj. — Páva kakas (kitömve) Stern J. VIII. o. t. aj. — Mármarosi gyémánt krist. (2 drb.) Papp S. VI. o. t. aj. — Lepkegyűjtemény (4 doboz 220 drb.) Rados J. VIII. o. t. aj. — Ásvány és kőzet (4 drb.) Rózsa Tihamér IV. o. t. aj. — Ásvány

(3 drb.) Mayer M. VI. o. t. aj. — Kőzet, ásvány, kővület (12 drb.) Gaál dr. ajánd. A szives adakozók fogadják itt is köszönetünket.

Tavalyi állomány . . .	1864 drb.	10,721.74 K értékben.
Idei szerzemény . . .	30 „	185·— „ „
Összesen	1894 drb.	10,906.74 K értékben.

Gaál István dr.,
a szertár őre.

6. Természettani szertár.

Az 1912—13. tanévi beszerzés: csavarvágó, gázcsavarvágó, olló és prés, forrasztó készülékek, híres emberek arcképei (8 drb.), demonstrációs mérleg, súlysorozat, rugós erőmérő, tehetetlenségi készülék, Fessel gyroscopja, taramérleg, súlysorozat, Pronyfék, Nicholson sűrűségmérő, Fortin barometer, vizlégszivattyú, Rabe turbina, hangolható hangvilla, resonator sorozat, kronografikus hangvilla, camera lucida, összerakható nagyitó 3 lencsével, kettős prizma, Nörrenberg készülék, kettős pát, urán üveg, Calderoni-féle vetítőgép fénytani hozzávalókkal, kinematographfal (a V. K. Min. ajándéka), szinképelemző, zsebszpektroszkop, egyenesszinképelemző, távcső és nagyitó minták, rácsszinképelemző, turmalinfogó, hősugárzási Melloni felszerelés, hőlégmótor, súlydilatometer, Kolbe elektrometer, légkondenzátor, Gülcher oszlop, Hartmann és Braun univerzális galvanometer, akkumulátor két ötös telep, 5 drb. külön akkumulátor, Baryum platin ernyő, Lecher készülék, Marconi távíró, Peltier készülék, Cross-féle vakuum skála, koherer, Crookes és Röntgencsövek, Dela Rive készülék, compass napórával, radioaktiv anyagok, állvány két tekerccsel, telefon magyarázó készülék, szétszedhető tangens galvanometer, hődrótos ampermeter, Ruhstrat ellenállás, villamos óraminta, galvanoplasztikai készülék, villamoskocsi, zseb-voltmeter, forgótekercses galvanoszkop, Kohlrausch mérőhid.

A szertár állománya a mult tanév végén	353 drb.	13,354·30 K
A folyó tanévi beszerzés összege . . .	111 „	5,572·53 „
A szertár állománya ezen tanár végén	464 drb.	18,926 83 K.

Széky István,
a természettani szertár őre.

7. A rajzszertár gyarapodása.

Vétel útján: 4 drb régi porcellán edény, vörösréz gyertyatartó, vas párolókészülék, régi vas daráló, régi mozsár törővel, nagy olló, bütykös olló, timárszerszám, 2 drb vaskerék, láncos kis önkanna, lyuggató készülék, csavaros készülék vasból, tömörvas öreg vasaló, 3 drb nagyobb üvegedény, bádog ivókulacs, 2 öntött óngyertyatartó, nyeles rézszilke, füles sárgarézbögre, 2 drb kovácsolt szépmívű vaslemez gyertyatartó, régi rajzos réztál, réz hengeres daráló, 3 drb régi ajtóvasalás, díszes sárgaréz török lámpás, 2 drb rárakott díszű magyar korsó, nagy fakószinű kőedény, fa burgonya-

törő, 5 drb régi mázas cseréptányér, 1 drb régi mázas cserépkorsó, modern mázas cserépváza, 13 drb régi felvidéki himzés, 9 drb tengeri kagyló, csiga, 35 drb külföldi lepke, bogár, 29 drb hazai lepke, 8 drb lepke és profilja, 4 drb nagy bogár, külön-külön üvegdobozokban. Kitömött madarak: 1 drb pelyhes kacsa, 1 drb vadkacsa, 1 drb vándorsólyom, 1 drb leszálló galamb állványon, 1 drb siketfajd, 1 drb kakas, 1 drb ezüstsirály állványon, 1 drb halászka, 1 drb éjjeli gém, 1 drb szürke varju. Fáczántrophea. 1 drb hojsza, 1 drb lókoponya, 4 drb kitömött hal állványon (kecsege, ponty, süllő, csuka.) Kis famodellek: régi disznóól, rokka 1—1 drb. 1 drb játék repülőgép (monoplán, a Hornung fiúk készítménye). 20 drb művészettörténeti kép (reprodukciók.) 1 drb nagy rézmetszet (Szt. Pál, Piazzeta után Vinkler), 1 drb kis rézkarc. (Tájkép.) — 5 drb reprodukció. (Híres emberek.) 1 drb gipszszobor: Farkas: Instálom.

Ajándék útján: 1 drb óratartó üvegkúp, 1 drb faricskált fa masinatartó (Hornung fiuk aj.), 1 drb ugyanilyen ivókanál (Ötves V. o. t aj.), 2 drb erdélyi cserépedény (Rosenfeld V. o. t. aj.), 2 drb régi vasaló (Hazslinszky VI. o. t. aj.), 2 drb cserépedény, korsó és köcsög (Kreitl VII. o. t. aj), 5 drb jászberényi cserépedény (Molnár III. b) o. t. aj.), 1 drb sokpitykés cserépkorsó (Rosenzweig III. b), 1 drb tengeri kagyló (Hazslinszky V. o. t. aj.). Bögre (Quitt VIII. o. t.).

A két rajzszertár állománya a mult tanév végén 739 drb volt 3888·30 K értékben.

Szaporodás az 1912—13. tanév folyamán 208 drb 903·63 K. értékben.

A rajzszertár állománya a tanév végén 947 drb 4791·93 K. értékben.

8. Tornaszertár.

Uj beszerzés nem volt. A szertár állománya: 36 vásárolt, 12 drb. ajándékozott tárgy, értéke: 355·40 K.

9. Asztalos műhely.

Szereztünk 6 gyalupadot az összes hozzávaló asztalos szerszámmal, úgy hogy 8 tanuló naponta dolgozhatott. Összes felszerelésük 142 drb. 639·72 K értékben.

10. Diák asztal fölszerelés.

40 személyre szóló konyha és ebédlő felszerelés. Ebben főző edények, evőeszközök, tányérok, tálak, tálcák, asztalnemű. Összesen 688 drb. 1000 K értékben.

11. Orvosi fölszerelés.

A legszükségesebb műszerek, segítő eszközök, összesen 72 drb. 1439 értékben.

Az intézet fölszerelésének állománya.

Folyó sz.	A szertár neve	Darab szám	Érték K	Érték f
1	Butor fölszerelés	2093	108.327	29
2	Világító testek	218	14.797	40
3	Irodai és házi felszerelés	661	18.306	49
4	Tanári könyvtár	4586	19.762	53
5	Ifjusági könyvtár	2312	4.957	12
6	Földrajzi szertár	2920	7.238	24
7	Történelem-filologia	567	2.026	—
8	Természetrajz	1894	10.906	74
9	Természettani	464	18.926	83
10	Rajz szertár	974	4.791	93
11	Torna szertár	48	355	40
12	Asztalos műhely	142	639	72
13	Orvosi felszerelés	72	1.439	—
14	„Diák-asztal“ fölszerelése	688	1.000	—
15	Ének-zene szertár	244	857	34
	Összesen	17883	214.332	03

VII.

Rendkívüli tárgyak.

1. Francia nyelv.

Végzett tananyag: Berlitz „Premier livre“ az olvasó és gyakorlókönyvből az első rész egészen, a második rész olvasmányaiból az első hét. A haladókkal, állandó francia beszélgetés keretében, átvettük Berlitz „Deuxiéme livre“ első és második részének összes olvasmányait s ezenkívül a nevezetesebb ujkori francia íróktól is olvastunk szemelvényeket.

IV. b) osztály.

Deutsch Béla 1
Enten Ferenc 3
Kiss Ernő 3
Rácz Jenő 2

V. osztály.

Sebess Dénes 2
Szerbák István 2

VI. osztály.

Hegedűs Pál 1
Marenits Károly 2
Nagy Egon 3
Nászai Miklós 2

VII. osztály.

Bossányi László 2
Goldberger Béla 2
Nemes Károly 2

VIII. osztály.

Heller Márton 1
Rózsa Zoltán 1

Tanár: Dienes Pál dr.

2. Gyorsírás.

(Gabelsberger—Markovits rendszer.)

Kezdők csoportja. Heti óraszám: $1^1/_2$. Anyag: *Levelező írás.* A betűk begyakorlása az „e“ hangszóval. Tompaszög kikerülése. Torlódó „t“. Kis „t“. Hosszú mássalhangzók jelölése. Az „a, á“ hangzó. Hangrend. Az „o, ó“ hangzó. Az „ö, ő“ hangzó. Az „i“ hangzó. Az „u, ü“ hangzó. Magánhangzók önálló jelölése. Szójelek. Gyakorlatok.

Haladók csoportja. Heti óraszám: $1^1/_2$. Anyag: *Vitairás.* Szabad egyszerűsítések. Szabad rövidítések. Vegyes rövidítések. Szóösszehuzások. Gyakorlatok — A tanulók előmenetele a következő:

1. *Kezdők.*

III. a) osztály.

Gregusik Elek	2
Kubinyi László	3
Lehel Győző	1

III. b) osztály.

Haász Andor	3
Szlatinszky István	3
Verderber István	3

IV. a) osztály.

Ábrányi Ferenc	1
Gaál István	2
Babóczky Jenő	1
Polner Ödön	1

V. osztály.

Erős Gedeon	1
Bisitz László	2
Pozsgay Gyula	1
Hornung Andor	1
Salamonek Ferenc	1
Adolf Iván	2
Kaiser László	2

VI. osztály.

Bolgár Miklós	2
Marenits Károly	1
Moskovits Adolf	3

2. *Haladók.*

V. osztály.

Epstein Tibor	1
Deutsch Dániel	1
Furdek Mátyás	1
Háda Sándor	3
Magirius Gyula	1

VI. osztály.

Stadtmüller Gyula	2
Quitt Árpád	2

VII. osztály.

Förster Béla	3

VIII. osztály.

Quitt Alfréd	1

Tanár: Lehr Andor.

3. Művészeti rajz.

Heti 2 órában 2 csoportban tanították Baranski E. László és Cseley József tanárok.

Kezdők csoportja. Faleveleket, virágot, magyar népművészeti tárgyakat, — fából, vasból, rézből, cserépből való használati tárgyakat, lepkét, madarat rajzoltak és festettek. A szabadban (Népliget és környéke) egyszerűbb részleteket: pad, asztal, bódé, kertészholmi, kerekes kút stb. rajzoltak.

Haladók csoportja. Használati tárgyakat, csendéletcsoportokat, kitömött és gipsz-állatot, gipszfejet, élő embert és állatot vázoltak és festettek különböző technikával — továbbá kijelölt, majd szabadon választott tájrészletet a Népliget környékén.

I. a) osztály.

Balázs Károly 2
Balázs Zoltán 2
Bihary Imre 2
Czobor Antal 1
Eisler Endre 2
Gallé Béla 1
Geiger Kálmán 2
Hamza Pál 1
Haás Tibor 2
Herczeg Ákos 1
Horváth István 1
Kollár Kálmán 1
Munzáth Gusztáv 1
Polner János 2
Rácz János 2
Ringwald Sándor 2
Szemkő György 2
Szepessy Gyula 2
Szomjas István 2
Yull Géza 2

I. b) osztály.

Haasz Pál 2
Hisz Ferenc 1
Füredi István . , . . . 2
Kleinmann Ferenc . . . 2
Lámer László 2
Morvai József 2
Szűcs Ferenc 1
Váci János 3
Szávrász György 1

I. c) osztály.

Apáthy Elemér 2
Balikó Béla 2
Brausz Károly 1
Czakó Géza 2
Gróf István 2
Gremsperger Géza . . . 1
Haan Frigyes 2
Hegedűs Ferenc 1
Kaiser István 1
Mihálszky József 2
Preisinger Béla 1
Zsubory Géza 2

II. a) osztály.

Buchstabler Kornél . . . 2
Eördögh Géza 1
Kapy Jenő 1
Nagy Dezső 1
Rosenzweig Miklós . . . 2
Vajda László 2
Várady Zoltán 3
Vörösváry Ernő 1

II. b) osztály.

Balogh László 2
Béler Károly 1
Bolgár Géza 2
Kelemen Lajos 2
Monori István 2
Németh Gábor 2
Szojka László 2
Szőke Béla 1
Vigh István 2

III. a) osztály.

Nógrádi László 1
Altmann Gerzson 1
Béler Árpád 1
Bonis István 2
Hollós Lajos 2
Szepesy Dezső 2
Lehel Győző 1
Molnár Pál 1
Pollák János 1
Radics Károly 2
Reiner Márton 1

III. b) osztály.

Balázs László 2
Eördögh Gyula 1
Funk Imre 1
Haas Andor 1
Hikade Károly 2
Labay Károly 1
Madarász Ernő 2
Maszny Zoltán 1
Mátéffy Ödön 1
Molnár József 2
Szlatinszky István . . . 1
Verderber István 2

IV. a) osztály.

Füstér István 2
Menyhért Lajos 3
Polner Ödön 1
Rózsa Tihamér 1
Wiedemann Antal . . . 2
Zsembery Árpád 2

IV. b) osztály.

Rácz Jenő 2

V. osztály.

Adolf Iván 3
Bisitz László 2
Hornung Andor 1
Kaiser László 3
Traub Ödön 2
Halmos István 2
Kiss Gyula 2
Vályi Sándor 1

VI. osztály.

Bieber Károly 1
Hegedűs Pál 1
Miklósi Húgó 1
Nagy Egon 2
Nagy Géza 1
Neumayer József . . . 1
Simoncsics Alajos . . . 1
Stein Kamill 2
Szathmáry Sándor . . . 2
Török Sándor 1
Tyuskay Richard . . . 2
Wirker Ferenc 1

VII. osztály.

Kubik Márton 1
Ötves Gerő 1

VIII. osztály.

Balassa Pál 1
Mayer Miklós 1

4. Ének és zene.

a) *Ének* (r. kath. egyházi, — világi).

A róm. kath. tanulók egyházi énekkara ebben az évben következő énekeket tanulta be: 1. Most lett a kenyér. 2. Kegyességgel hívsz, ó Jézus. 3. Ur Jézus. 4. O mi Jesu vulnerate. 5. Te Deum laudamus. 5. Sacris solemnis. 7. Te vagy földi éltünk. 8. Keresztények sirjatok.

Tanította: Kimnach Ödön.

A világi énekkar a következő énekeket tanulta meg:

Hymnus. Schubert: A hársfa, A vadrózsa. Goll János: Torna induló. Marseilles. Nem hallottam soha ily bús harangszót. Csárdás kis kalapot veszek. Ima és dal a hazáért. Petőfi—Arany: Falu végén kurta kocsma. Köszöntő.

Az énekkar tagjai a következők voltak:

Sopran.

I. a) osztály.

Czobor Antal 1
Schönhoffer János . . . 1

I. b) osztály.

Varga József 1

I. c) osztály.

Bús Ferenc 1
Neisar Imre 1

II. a) osztály.

Huszár László 2
Mészáros Gábor 1
Schweier Gyula 1
Körmendy Ágoston . . . 1
Valek Gyula 2

II. b) osztály.

Béler Károly 1
Labay Lajos 1
Németh Lajos 1

III. a) osztály.

Koday István 1

III. b) osztály.

Eördögh Gyula 1
Förster Géza 1
Hauer Ernő 1
Körmendy József 1
Madarász Ernő 2
Maszny Zoltán 1
Szelekovszky Béla . . . 1
Szabó Károly 1

IV. a) osztály.

Terren Oszkár 1

Alt.

I. a) osztály.

Gallé Béla 1
Zauner Ferenc 1

I. b) osztály.

Sellei Marcell 2

II. a) osztály.

Révész Pál 1
Buchstabler Cornél . . . 1
Eördögh Géza 1
Tusch András 1
Mártonfi Zoltán 1
Szűcs József 1
Váradi Zoltán 3

III. a) osztály.

Béler Árpád 1
Baruch Simon 1
Badics Károly 1
Hirsch József 1
Pollák János 1
Hollós Lajos 1
Klaudy József 1

III. b) osztály.

Mátéffy Ödön 1

V. osztály.

Pozsgay Gyula 1

VII. osztály.

Boray Győző 1

Tenor.

IV. b) osztály.

Mayer Lajos 3

V. osztály.

Dörner György 1
Furdek Mátyás 1
Grimm József 1
Révész Sándor 1
Schimann Rezső 3

VI. osztály.

Marenits Károly 1
Wirker Ferenc 1
Nagy Géza 2
Stein Camill 1

VII. osztály.

Förster Béla 1
Szabó Sándor 1
Fülöp Sándor 1
Déri Lajos 3

VIII. osztály.

Fenichel Jenő 1

Bassus.

IV. osztály.

Pázmány Kálmán . . . 3

V. osztály.

Halmos Iván 3
Ábrahám Gergely 2
Hazslinsky István . . . 3
Mérey Béla 3

VI. osztály.

Szatur Károly 1
Neumayer József 1
Szirmay Lajos 3
Feiszt Rezső 1
Asboth Loránt 3
Pintér Sándor 1

VII. osztály.

Domokos Gyula 1
Déri Gyula 1
Budai Béla 1
Szira Zoltán 2
Klein Antal 1

VIII. osztály.

Brunecker Géza 1
Mayer Miklós 1
Heller Márton 1
Krepuska János 1
Szőke Leó 1
Rózsa Zoltán 1
Szikora Gábor 1

Tanította: Gerber Jenő.

b) *Zene.*

Zenetanitásunk két irányú. Egyéni tanítás heti 1—3 órában és zenekari tanítás heti 2 órában.

Az egyéni tanításban az idén is megtartottuk az *Orsz. m. kir. Zeneakadémia által előirt tantervet.*

Tananyag: *Kezdőknek:* Hohmann-Bloch hegedű iskola I. rész 1—140—180 gyakorlatig, Bloch (op. 54) ujjgyakorlatai a balkéz ujjainak erősítésére.

Haladóknak: Hohmann-Bloch hegedű iskola I. rész végig, II. rész az összes fekvésekkel. Bloch: Kettős fogások iskolája. Wohlfart: (op. 74) I., II. füzet. Kayser: (op. 36) I., II., III. füzet. Dout: (op. 38. b) Dout: Gradus ad Parnassum. Feigerl: 24 gyakorlata. Mazas: Etudes brillantes I., II. füzet. Kreuzer: 42 gyakorlata.

Zenét a következők tanultak:

I. a) osztály.

Ludvig Béla 2
Gallé Béla 1

I. b) osztály.

Füredi István 2
Szücs Ferenc 2
Wahl Ottó 2
Szavrasz György 2
Liptai Albert 1

I. c) osztály.

Loch János 1
Gróf István 1

II. a) osztály.

Zsunk Péter 2
Révész Pál 1
Fort Sándor 1
Szalay István 1

II. b) osztály.

Tóth Béla 1
Muraközy József 2
Németh Lajos 1
Előry István 2

III. a) osztály.

Hirsch József 1

III. b) osztály.

Vachó János 1
Klaffl Géza 1
Körmendy József 1
Mátéffy Ödön 1

IV. a) osztály.

Fischhof Imre 1
Füstér István 1

V. osztály.

Révész Sándor 1
Dörner György 1
Grimm József 1
Steuer Lajos 1

VI. osztály.

Marenits Károly 1
Nagy Géza 2
Szatur Károly 1
Wirker Ferenc 1

Ifjusági zenekar.

Az ifjusági zenekarnak 31 tagja volt. Az idén a zenekart két részre osztottuk: az u. n. „nagy zenekarra", melyben a fejlettebb muzsikusok játszottak *Rados Jenő* VIII. oszt. tanuló vezetése mellett és a „kis zenekarra", melyben a zenetanár felügyelete és vezetése mellett a kisebb és kezdő muzsikusok vettek részt s elég szép zenekari gyakorlatra tettek szert.

Zsembery Árpádot tartalék-nagybőgősnek képeztük, mélyhegedűre tavaly befogott két növendékünk, Fischof Imre IV. a) és Révész Sándor V. osztályos tanulók az idén már minden nehézség nélkül kezelték hangszereiket.

A zenekar közreműködött az intézet ünnepélyein s ünnepélyeink közönségének igen tetszettek zenekarunk kis és nagy katonái, kik mindig emberül megállották helyeiket.

Ki kell emelnünk a zenekar tagjaiból Rados Jenő VIII. osztályos és Wirker Ferenc VI. osztályos tanulókat, kik az idén is alaposan kivették részöket a közös munkából.

Átlagos heti 1—2 órán a következő darabokat tanultuk be: Kossuth induló, Batthyány induló. Mozart: Egy kis éjjeli zene, Allegro, Románcz. Romberg: Gyermek hangversenyének Allegrettoja. Beethoven: Egmont nyitánya.

A zenekar tagjai a következők voltak: *Violino I.* Adolf Iván, Donáth, Dörner, Fülöp, Heller, Hirsch, Körmendy, Marenits, Nemes, Rados Jenő, Rhédey, Schlesinger. *Violino II.* Bieber, a 2 Bittner-testvér, Fehér, Grimm, Szalay, Szatur, Mátéffy. *Mélyhegedű:* Mayer Miklós, Fischof Imre, Révész Sándor. *Kisbőgő:* Csizik Gyula, Bossányi, Rados Ottó. *Nagybőgő:* Szőke Leó, Wirker Ferenc, Zsembery Árpád. *Zongora:* Nagy Egon. *Harmonium:* Melléky Géza.

A zenekarban teljesen díjtalanul részesült minden tanuló oktatásban.

Tanította: Gerber Jenő.

VIII.

Tanulmányi kirándulások.

Az év elején megállapított tervezet szerint minden osztályt részesítettünk számos kisebb-nagyobb tanulmányi kirándulásban. Az osztály-kasszák módot adtak az egyes osztályoknak arra is, hogy saját erejükből támogassák a szegényebb tanulókat. Az V., VI. és VII. osztály 4—6 napos útra megy. Az V. az Al-Duna vidékét, a VI. a Tátra vidékét, a VII. Erdélyt nézi meg, mindenik osztályt a főnöke vezeti. Ezekről az útakról a jövő évi értesítőben számolunk be.

Az alsóbb osztályos tanulókat *Gaál István dr.* és *Vargha György dr.* szaktanárok igen sürün vitték földrajzi és természetrajzi ismereteiket gyarapító egész-, illetve félnapos kirándulásra. Az osztályfők is gondoskodtak arról, hogy két-három kirándulást szervezzenek s egész napon át együtt legyenek tanítványaikkal.

Gaál István dr: és *Vargha György dr.* tanártársaimnak megköszönöm ez évben kifejtett buzgóságokat s kérem őket, hogy ezt a fontos ügyet a jövő évben is hasonló lelkesedéssel karolják fel. *Széky István* kartársam is kétnapos kirándulásra vitte a IV. b). oszt. tanulóit a Mátrába.

A mult évben rendezett nagyobb tanulmányi kirándulások rendezőinek: *Petényi István, Lehr Andor* és *Nógrádi László dr.* tanártársaimnak szintén nagy köszönettel adózom fáradságukért és lelkiismeretes buzgóságukért.

A mult évben tett nagyobb kirándulások rövid beszámolója itt következik.

V. osztály.

Június 17.-én tizenhatan a keleti pályaudvarról elindultunk, hogy a „Magyar Tengert", a szépségéről hires Balatont, meglássuk. Néhány szülő kijött a pályaudvarra, hogy gyermekét ezer áldással eressze útra. A robogó vonat ablakaiból néztük egy ideig a lassan

el-eltünő Budapestet, mely egészen eltünt szemeink elől, mikor a dunántúli dombos vidékre értünk. Adonypusztaszabolcson szálltunk ki először, hogy az egy óra mulva Balatonalmádira menő vonatra szálljunk. Ezt az időt, mivel itt is, mint Budapesten, még esett, a váróteremben töltöttük sokféle időtöltéssel. Rajzolóink a váróteremben levő parasztokat rajzolták, akik pedig fényképezőgépet hoztak magukkal, felvételeket eszközöltek. Az éhesek — már pedig a kiránduló diák mindig éhes — előszedték tarisznyáikat és falatoztak. Végre megjött a várva várt vonat, mely bennünket tovább vitt a Balaton felé. Mindnyájan az ablakok mellett, szorongó szivvel lestük a pillanatot, mikor fog már szemeink elé kerülni utazásunk célja, a Balaton.

Az eddig szitáló eső lassanként elállt és a nap sugarai kezdtek előtörni a felhők közül. Egyszerre mindnyájunk szájából előtört a csodálkozást és örömet eláruló hang: „a Balaton, a Balaton!“ És kibontakozott teljes szépségében a Balaton! Másodszor Balatonalmádin szálltunk ki. Gyönyörű szép vidék, köröskörül szőlőhegyek, ahonnan remek kilátás nyílik a Balatonra is, a környékre is. Rajzolóink itt is szép rajzokat készítettek. Almádiról Füredre értünk, ahol pompás vacsora és jó lakás várt reánk. Vacsora után kimentünk sétálni és a fiuk levelezőlapokat vettek, hogy szüleiknek és barátaiknak irjanak. Reggel korán keltünk, hogy meglássuk a napfölkeltét a Balatonon. Reggeli után motorcsónakon Tihanyba rándultunk át. Itt megnéztük a régi apátságot, kipróbáltuk a visszhangot, de az már nem a régi. A sziklabontás megrontotta. Fényképészeink szorgalmasan működtek. Füredről Badacsony felé robogtunk, ahova délben érkeztünk meg. Ebéd után felmentünk a Badacsonynak szőlővel borított hegyére, ahol Kisfaludy Sándor emléktáblával jelzett présházát megnéztük és a páratlan szépségű környék képében gyönyörködtünk. Este, vacsora után a hullámzó Balaton partján sétáltunk. Harmadnap reggel Keszthelyre utaztunk Nevezetességeit megnéztük, a város igen kedves fekvésű. Kirándultunk a nem messze levő Hévizre, hol a meleg tavakban megfürödtünk. Este ismét Keszthelyen voltunk. A pompás parkban sétáltunk és labdáztunk. Kevés városnak van ilyen hatalmas, százados fákkal díszlő parkja, mint Keszthelynek. Itt megemlítem, hogy egész utunk alatt a legpompásabban voltunk ellátva az állomáshoz vezető utca elején levő szállóban. Mindnyájan megköszöntük a szives vendéglősnek reményeinket messze felülmuló, páratlan ellátásunkat.

Negyedik nap korán reggel folytattuk útunkat Boglárra, B.

Szentgyörgyön átszálltunk és megreggeliztünk, innen pedig Siófokra mentünk, ahol a nap folyamán kétszer is megfürödtünk. Délután 5 óra tájban tapasztalatokban gazdagon a fővárosba menő vonatra szálltunk. Közben érintettük a Velencei tavat, Székesfehérvárt és 11 óra után berobogtunk a D. V. budai pályaudvarába. Vajha ezidei kirándulásunkon is hasonló jó idő kedvezne nekünk.

VI. osztály.

A VI. osztály tanulói Lehr Andor és Vinkler József tanárok vezetésével június 22.-én reggel indultak útnak és június 26.-án érkeztek vissza Budapestre. A kirándulás részletes programmja, amelynek minden pontját megtartották, ez volt: I. Pozsony megtekintése, különös tekintettel műemlékeire. Kirándulás a ligetbe. II. Út a Vág völgyén át. Trencsénteplic-fürdő. A hőforrásoknak és a fürdő berendezéseinek megtekintése. Kirándulás. III. Zsolna. Posztógyár. Budetin vára. Kirándulás Rajec-fürdőre. IV. Selmecbánya. A város történeti nevezetességei. A bányászati és erdészeti főiskola gyüjteményeinek megtekintése. Séta a füvészkertben. V. Turista-út Selmecbányáról Vihnyére. — A kirándulást semmiféle zavaró mozzanat nem rontotta meg. Sikerében nagy része van annak a valóban lekötelező előzékenységnek, amellyel növendékeinket mindenütt fogadták és kalauzolták. E helyen is igaz köszönetet mondunk Zsolna város tanácsának és Trencsénteplic-fürdő igazgatóságának; Hebelt Sándor és Mildner Gyula főreáliskolai tanár uraknak, akik páratlan szivességgel fáradoztak, hogy kirándulásunk minél emlékezetesebb és gyümölcsözőbb legyen.

VII. osztály.

A VII. oszt. növendékei Nógrádi László dr. vezetése alatt az Al-Duna vidékére mentek. Baziásig vonaton, innen pedig hajón folytatták az utat Orsováig. Közben egy kis kellemetlenség is volt, mert a délvidéken pusztító árviz miatt átszállással bonyolította le a vasút a forgalmat. Orsován a korona kápolnát s a kies Ada-Kaleh szigetet tekintették meg. Az első nap ezen változatos és fárasztó programmja után másnap kocsikon kirándultak Herkules-fürdőre s ez egész napot e csodaszép helyen töltötték. A természet szépségei felejthetetlen benymásokkal gazdagították ifjaink lelkét. Harmadnap a marosújvári sóbányák megtekintésére utaztak. Az utat az árviz miatt kénytelenek voltak Aradnál kerülve tenni, igy a programmba fel nem vett Aradot is alkalmuk volt megnézni. A szép Maros

völgyén át este érkezek Marosújvárra, gyönyörű és szomorú látvány volt a víz alatt álló Marosvölgy! Negyednap megnézték a marosújvári hires sóbányákat. Innen Kolozsvárra utaztak s délután a hires város fontosabb nevezetességeit tekintették meg. Ötödik, illetve hatodik nap reggel értek haza. Az út rendkivül változatos és rendkivül tanulságos, kedvesen szórakoztató is volt. Történelmi emlékek, természeti szépségek vonultak el az ifjak szeme előtt; volt fáradság, de volt pihenés is. Semmi zavaró körülmény vagy baj nem volt.

Félnapos tanulmányi kirándulások.

I. osztály.

Földrajzi kirándulás a Gellérthegyre, Remetehegyre és Ó-Budára. A Néprajzi Múzeum megtekintése. *Növénygyüjtő kirándulások* kora tavasszal s később ismételten a kispesti Határerdőbe. Epreskertbe, Lágymányosra, Gellérthegyre. (Erdő, mocsár, rét flórája.) Az állatkert megtekintése.

II. osztály.

Földrajzi kirándulások: Várpalota—Mátyástemplom; Istenhegy—Zugliget; Jánoshegy—Szép Ilona. *Tavalyi bogár- és növénygyüjtő kirándulások:* Kispest (Határerdő), Epreskert, Hüvösvölgy. Az állatkert és mezőgazdasági múzeum megtekintése.

III. osztály.

Földrajzi kirándulás: Máriamakk – Farkasvölgy.

IV. osztály.

Tavaszi növénygyüjtő kirándulások: Budafok, Hármas Határhegy – Hüvösvölgy, Kispesti határerdő, Sashegy, — úgy beosztva, hogy egyrészt a növényzetnek a tavasz folyamán történő általános fejlődési képét, másrészt az egyes növényföldrajzi területeket (erdő, mező, hegy-, mocsár, homok) is láthassák a tanulók. Az óbudai dohánygyár megtekintése.

V. osztály.

Tavaszi rovargyüjtő és megfigyelő kirándulások: Kispest környéke, Kis-Svábhegy, Szt-Lőrinc. *Méhészeti kirándulás* Kispestre. A Nemzeti Múzeum s az állatkert, az 1912/13.-i téli tárlat megtekintése.

VI. osztály.

Földtani és vegytani tanulmányi kirándulások: Üledékes képződmények tanulmányozása Rákoshegyen s egy kőbányai folyamatban levő artézi kútfúrásban. Rétegsor a tetényi platón. Kövületgyüjtés. *Földtan-vegytani kirándulás* a budai keserűvíz-forrásokhoz. A Hungária kénsavgyár. Flóra gyertyagyár. Polgári sörfőző sörgyára, a Nemzeti Múzeum ásványtára s a Földtani Intézet, valamint az 1912/13.-i téli tárlat megtekintése.

VII. és VIII. osztály.

Megtekintették az 1912/13.-i téli tárlatot és műtörténeti sétákon Budapest nevezetesebb, művészi épületeit.

A VIII. osztály a Ganz-féle Elektromossági gyárat tekintette meg egy délelőttön.

IX.

A „Széchenyi-Kör“ ez évi működése.

Körünk ez évben is a rendes körülmények között alakult meg. Tagjai közé belépett a négy felsőbb osztálynak csaknem minden tanulója (97 rendes, 60 pártoló tag), akik azután tanáraik támogatásával kivették részüket a közös munkából. Körünk a régi nyomokon haladt, változatos munkát igyekezett végezni. Arra törekedtünk, hogy necsak egyesek, hanem lehetőleg sok tag szerepeljen, hogy minél többet igyekezzenek önmunkássággal művelni magukat.

Körünk az idén okt. 6.-án, nov. 19.-én és márc. 15.-én tartott ünnepélyes gyüléseket. Rendezett azonkivül egy hangversenyt is, amellyel kapcsolatban megkisérlettük a budapesti tanulóifjuság összébhozatalát. Meghivtuk ugyanis a helybeli önképzőkörök főbb tisztviselőit és ezután kölcsönösen látogattuk egymás gyűléseit. Örvendünk, hogy ez irányban megtettük a lépéseket s még jobban azon, hogy ez sikerrel járt. Úgy gondoljuk, hogy a tanulóifjuság között ezzel a kollégiális érzés kapcsait szilárdítottuk. Mi is szivesen láttuk vendégül más intézetek ifjait gyűléseinken s minket is szivesen láttak.

Körünk választmányának tagjai voltak Boros Gyula VIII. oszt. tan. ifj. elnökkel élükön a nyolcadik osztályból: Kéler György főtitkár, Budinszky László főjegyző, Rédey László pénztáros, Szász György főkönyvtáros; Zech Alfonz irodalmi, Rados Jenő művészeti, Krepuska János kézügyességi, Tomann Ferenc term.-tudományi, Cakl Jenő torna-turisztikai és Quitt Alfréd gyorsirászati szaktitkárok, továbbá Lipcsey Á., Melléky K., Schlésinger B. és Vályi L. választmányi tagok. Ezeket szükség esetén helyettesitették a hetedik osztályos tagok közül: Budai Béla, Lipschitz Ernő, Balassa Ferenc, Scheiner Herman, Rados Ottó, Nemes Károly, Ötves Gerő, Horacsek Lajos, Ringvald Jenő, Déry Gyula, Donáth Jenő, Förster Béla és Schuller Jenő.

A választmányi és az ünnepélyes gyűléseken kivül tizenkét rendes gyűlést tartottunk. Köszönetet mondunk az Országos Magyar Szövetségnek, amiért húsz korona jutalomdíjat volt szives rendelkezésünkre bocsátani a „Mi az igaz hazafiuság?“ című tétel legjobb kidolgozójának. Ez utóbbi jutalomdíjat Schützenberger Lajos VIII. oszt. tanuló nyerte el, akit a körben kifejtett szorgalmas munkásságáért külön is megdicsérünk. Megdicsérjük továbbá a Rados-testvéreket a zene terén kifejtett munkásságukért. Általában zenéhez értő növendékeink derekasan kivették részüket az önk. kör munkájából. A kör többi jutalomdíjait Budinszky László, Kéler György, Rados Jenő és Schützenberger Lajos kapták.

A kör munkássága a következőkben összegezhető: előadtak 24 szavalatot, 11 szabadelőadást, 6 énekszámot, 14 zeneszámot; beérkezett 8 novella, 32 költemény, 18 értekezés és 21 művészeti, illetve kézügyességi tárgy. Az énekszámokkal Fenichel Jenő VIII. o. tan. gyönyörködtette társait.

A kör vagyona folyóiratai 60 K értékben s 157 K készpénz.

Nógrádi László dr.
vezető tanár.

X.

Természettudományi gyakorlatok.

1. Természetrajzi gyakorlatok.

Miként a mult tanévben, a jelenben is a IV., V. és VI. oszt. tanulói közül azok, akik a természetrajz vagy egyes ágai iránt különösebb érdeklődést tanusítottak (osztályonként átlag 16-an), heti 2—2 órában növény-, állat-, illetve vegytani gyakorlatokon vettek részt. A tanulók fölszerelését s a gyakorlatok általános menetét illetőleg a múlt évitől nem volt eltérés. A részleteket illetőleg azonban ez évben inkább arra törekedtünk, hogy a gyakorlatok tárgyát és kivitelét illetőleg szorosabban a tantervhez, illetve a tanulók értelmi fejlettségéhez alkalmazzuk, másrészt pedig lehetőleg érvényesülni engedtük a fiuk egyéni hajlandóságait.

a) *Növénytani gyakorlatok.*

Ősszel virító növényeken az egyes szervek részletesebb tanulmányozása. — A nagyitókról. Praeparatum készítés és állandósítás. A szövettan alaposabb tanulmányozása (puha és kemény fák felismerése stb.). Tavasszal biológiai és fiziológiai kisérletek, megfigyelések (2—2 tanuló különböző célból cserépbe ültetett növényeit figyelte meg). Növényhatározás.

b) *Állattani gyakorlatok.*

Különbség a növényi és állati szövetek mikrotechnikájában. A mikrotom. — Immersio. — Kész praeparatumok részletes tanulmányozása. — A vivisectio példája. (A vérkeringés és reflex bemutatása). — A fejlődés, az alkalmazkodás, élősködés stb. főbb példáinak és bizonyitékainak részletesebb megbeszélése. — Rovargyűjtés, praeparálás és meghatározás.

c) *Ásvány-vegytani gyakorlatok.*

A tanórában bemutatott kisérletek megismétlése egy-egy tanuló által. Az ügyesebbek újabb kisérletekkel is megpróbálkoztak.

Amint az alapfogalmakkal fokozatosan már annyira megismerkedtek, ásványhatározást végeztek (boraxgyöngy, forrasztócső, reagens). Üvegtechnikai munkálatok. — A szpektroszkop.

*

Itt említjük meg, hogy miután a Népliget közelsége igen jó alkalmat nyújt, néhány VI. és V. o. tanuló segítségével megalapoztuk az ifjusági madárvédelmet is. Az intézet asztalosműhelyében készült madáretetőkben fiaink áldozatkészségéből terített asztal várta a hasznos éneklőket, tavasszal pedig a Magyar Ornithológiai Központtól küldött 12 drb. mesterséges fészekodút helyeztünk ki s tartottunk állandó megfigyelés alatt.

Gaál István dr.
vezető-tanár.

2. Természettani gyakorlatok.

A fizikai gyakorlatokat a VIII. osztályban Széky István, a VII. osztályban Dienes Pál dr. és Simon László tanárok vezették. Törekvésünk volt, hogy a gyakorlatokon felváltva lehetőleg minden tanuló részt vegyen és az egyszerűbb mérések végzése és a nyert adatokból a keresett mennyiség kiszámítása által ismereteik erősödjenek s a magyarázat, szemlélet és olvasás útján történő tanulás, a valósággal való közvetlen érintkezés útján élénk és gyakorlatias legyen.

A gyakorlatokon a tanulók általában részt is vettek néhánynak kivételével, akik nagyon távol laktak, vagy pedig másnemű külön tanulmányaik (p. zene) miatt akadályozva voltak.

A gyakorlatok párhuzamosan követték a tananyagban történő előhaladást s a VIII. osztálybeliek két csapatban hetenként váltakoztak, mig a VII. osztályosok két külön csapatban külön vezetés alatt végezték a méréseket.

Az egy-egy alkalommal jelenlevő tanulók egy része végezte a tanár vezetése alatt a fizikai gyakorlatot; másrésze pedig Tormássy Károly intézeti gépész által a műhelyi munkákba (fa- és fémesztergálás, kovács munka, forrasztás) nyert bevezetést.

A tanév vége felé a VIII. osztály tanulói tiszta estéken a csillagos ég főbb jelenségei és fő pontjai és vonalai tekintetében is részesültek szemléltető magyarázatban.

Széky István.

XI.

Asztalos műhelymunka.

Ebben az évben nyitottuk meg az asztalos műhelyt, melynek berendezésére a VKM. 1000 K-t utalványozott. A művezetést *Benkő Imre* derék iskolaszolgánkra bizta az intézet igazgatója, aki képzett hangszer-asztalos s erre a nehéz feladatra minden tekintetben alkalmas. Október 15.-én indult meg 38 tanulóval a műhelymunka s nehány hét mulva már 50-re szaporodott fel azoknak a tanulóknak a száma, akik hétről-hétre 2—2 órán át kedvvel dolgoztak.

A tanítás tisztán gyakorlati volt. Naponta 8—9 tanulónak jutott hely, vagyis egy-egy gyalupad. Azt dolgozták, amire kedvük volt s kinek mire rátermettsége, fizikai ereje megfelelő volt. Nehány I—II. osztályos tanulót nem számítva, a III—VII. osztály tanulói közül kéreződtek be a műhelybe. Főleg a IV. b), V., VI., VII. osztályuak voltak szorgalmas asztalos-növendékek. A művezető ügyesen, nagy hozzáértéssel és szeretettel foglalkozott kis asztalos-növendékeivel. Nem tömeg, hanem egyéni, praktikus tanítás folyt a műhelyben. Az eredményről hadd szóljanak az alábbi tények:

a) *Intézetünk számára készített tárgyak:*

Asztalos műhely felszereléséhez: szerszámtartók, köszörűvályuk, deszkatartó állványok, szerszámtartó polcok.

Bútorfélék: képkeretek, virágtartó fali polcok és háromszögletű virágasztalok, díszteremben a pódium megnagyobbítása, zsámoly, térképtartó és bútorjavítások.

Háztartási eszközök: kétágú 14 fokos létra és hótoló lapátok.

Anyag értéke: 204 K 40 f.

Munka értéke: 597 K 40 f.

b) *A tanulók maguk vagy szüleik számára készítettek:*

Bútorfélék: könyvállványok és polcok, szobortartó állványok, képkeretek, virágasztalok, varró-asztal, tábori ágy, székek és különféle zsámolyok.

Dísztárgyak: különféle dobozok, virágot vagy szobrot tartó fali polcok, zongora alakra készített ékszer-doboz.

Konyha-eszközök: húsvágó deszkák, vizes padok, szemetes ládák, mosogató asztalkák, tojástartók, gyúródeszkák, galuska szaggató deszkák, tésztát heverő és ruhát forgató kanalak.

Háztartási eszközök: vasalódeszkák lábakkal, függönyszárító, kerti pad és heverő szék, lábtisztító rácsok, virágkarók és létrák.

Játéktárgyak: baba-ágyak, asztalkák, húsvágó deszkák potyoló kalapácsokkal, játék-szinház, játék-szoba és névjegytartók.

Különféle tárgyak: különféle madáretetők, ugró-mércék, kalicka, kutyaházak, karácsonyfa-talp, mintázó asztal, festő állványok stb.

A fenti munkákhoz elhasználtunk 308 K 24 f. ára különféle anyagot.

Az elkészített munka értéke. 853 K 90 f.

*

Igen kedves látvány volt, midőn karácsony előtt a fiúk testvéreiknek és édes anyjuknak ajándéktárgyakat készítettek buzgóan és igazi örömmel.

Legderekasabb munkások a következők voltak: *Csikor* Miklós, *Déri* Gyula, *Domokos* Gyula, *Lengyel* József, *Hadnagy* József, *Ravasz* Gábor, *Schuller* Jenő VII. o.; *Nászai* Miklós VI., *Hornung* Andor V., *Meier* Vilmos, *Nagy* Dénes, *Szabó* Lajos, *Menyhárt* Lajos IV. o. tanulók.

Az asztalos műhelyben következők tanultak és dolgoztak ez iskolaév folyamán:

I. a)

Polner János
Yull Géza

I. c)

Kaiser István
Rhédey István

II. b)

Markos Sándor

III. a)

Lehel Győző
Vogel Dénes

III. b)

Ebel Géza
Erős István
Lengyel Gyula

IV. a)

Drégely László
Juhász László
Menyhárt Lajos
Nászai Károly
Polner Ödön
Rombauer Roderik
Wiedemann Antal

IV. b)

Benke Béla
Enten Ferenc
Hrenkó Ferenc
Mayer Lajos
Meier Vilmos
Nagy Dénes
Pázmány Kálmán
Szabó Lajos
Szabolcsik János

V.

Ábrahám Gergely
Adolf Iván

Balassa György
Bisitz László
Hornung Andor
Kaiser László
Lowack Henrik
Ritter József
Sebess Dénes
Szerbák István

VI.

Benke Ferenc
Hodula Istvan
Kiss Lajos
Lengyel József
Mayer Mihály
Markos György
Nászai Miklós
Pap Sándor
Simoncsics Alajos

VII.

Csikor Miklós
Déri Gyula
Domokos Gyula
Hadnagy József
Ravasz Gábor
Schuller Jenő

Az intézet számára készített asztalosmunkák legszorgalmasabb munkásait a tanártestület elismerése jeléül a családi ebéd asztalánál szíves szeretettel vendégül látta április egyik vasárnapján.

A jövő évre munkaprogrammba asztalokat, lócákat, képkereteket s a könyvkötő műhely asztalos-munka berendezését vettük fel. Egyáltalában célunk az, hogy intézetünk egynémely újabb szükségletét házilag fedezzük. Az idén megkezdettük az asztalos munkával, a beüvegezéssel s jövő esztendőben folytatjuk a könyvek bekötésével, díszesebb keretezésekkel. Hadd járuljanak hozzá ifjaink iskolánk belső berendezésének csinosításához. Fűzze őket minél több életrevaló, hasznos és izlést eláruló emlék ehhez az iskolához.

XII.

A tanulók segélyezése.

A Segítő-Egyesület.

Gonddal és szeretettel ápolt egyesületünk ebben az évben is jelentékenyen gyarapodott anyagi erőben. A tanártestület, mint legnagyobb alapító ebben az évben is lerótta tartozását. A *Pesti Hazai Takarékpénztár-Egyesület* évi 200 kor. adományát szavazta meg egyesületünknek, melyet nagy köszönettel nyugtázunk ez alkalommal is; nem mulasztjuk külön köszönő-levelet intézni a humánus pénzintézet igazgatóságához. Az ifjúság által rendezett hangverseny ebben az évben anyagi sikerével messze mögötte maradt a tavalyi eredménynek. Ámde így is jelentékeny összeg: 250 korona volt a tiszta jövedelem, melyet részint a zeneszertár tovább fejlesztésére, részint a Diák-asztal javára fordítottunk, s 25 koronát a Tanári Özvegyek és Árvák Országos Segítő-Egyesületének juttattunk belőle. A hangverseny-jegyeknek a megváltásánál a következők fizettek felül: *Balogh Jenő* igazságügyminiszter 20 K. — *Kopp Alajos* dr. főreálisk. igazgató 10 K. — Strausz Ferenc 10 K. — Herczeg Ernő dr. 3.50 K. — Hegedüs Pál alezredes 5 K. — Pál Mózes r. k. hittanár 5 K. — Ravasz Árpád a ref. főgimnázium igazgatója 3 K. — Markos György MÁV. felügyelő 5 K. — Rédey Aladár 5 K. — Nagy Géza 2 K. — N. N. 3.50 K. — Mier Mihály 1 K. — Özv. Geittner Józsefné 5 K. — Puskovszky Zelma 5 K. — Lanpel-Wodianer cég 5 K. — Calderoni cég 5 K. — Nőképző-intézet 5 K. — Bihary Imréné 2 K. — Fleischer N. 3 K. — Huszár Miklós 3 K. — Braun István 0.50. — X. Y. 0.10 K. — Valter Károly 2 K. — Összesen: 108.60 K.

Hálás szívvel emlékezünk meg egyik tanítványunk édes anyjáról, *Vancsikné Ginzery Anna* úrhölgyről, aki magán zeneiskolájának növendékeivel vizsgálati hangversenyt rendezett Segítő-Egyesületünk javára és a jövedelmet 83.58 K. nekünk juttatta. *Gerber Jenő*, intézetünk buzgó zene- és ének-oktatója havi 10 koronával gyarapította egyesületünk bevételeit, s ezt a támogatást meleg hangu. levélben ajánlotta fel, mint intézetünk iránt érzett hálája bizonyitékát, az intézet igazgatójának. Leghathatósabb támogatóink a szülők voltak, akik gyűjtő-íveinket, mint az évi adó jegyzékét szívesen fogadták, s kis méheink: a tanulók hűségesen beszolgáltatták a pénztárosnak. Igy vált lehetővé ebben az évben is, hogy szegénysorsú, igyekvő tanítványaink közül igen sokan kaphattak ingyen iskolakönyvet, rajzszereket, tandíjsegélyt, s néhányan

a *Diák-asztal* vendégei is lehettek. Örömmel jegyezzük fel, hogy néhány osztályban a tanulók külön gyűjtés útján támogatták társaikat, fedezték az érdemes szegény társaknak kirándulási költségeit, sőt a tandíj megfizetésében is támogatták.

Egyesületünk ez évi bevételeiről és kiadásairól a pénztáros számadása valamint a gyűjtések és adományok kimutatása itt következik:

A) *Bevétel:*

	Korona
Képes levelezőlapok eladásából — — — — —	46.—
V. Ginzery Anna úrnő adománya — — — —	83.58
A Pesti Hazai Első Takarékpénztár adománya	200.—
A tanulók gyűjtése*) — — — — — — — —	1020.40
Egyéb adományok**) — — — — — — — —	103.42
A tanári testület alapító tagságának ez évi részlete — — — — — — — — — —	47.—
Vásárolt koronajáradékok névértéke — — — —	1000.—
Kamatjövedelem — — — — — — — — —	—.99
Koronajáradék-szelvények beváltása — — — —	464.—
Összesen:	2965.39

B) *Kiadás:*

Nyomtatványokért — — — — — — — —	124.80
A Segítő-egyesületi kölcsönkönyvtár évi beszerzése	341.17
Tanulók ruhasegélye — — — — — — — —	342.—
Tanulók tandíjsegélye — — — — — — — —	99.—
Rajzszerek — — — — — — — — — — —	138.92
Egyéb segélyezés — — — — — — — — — —	65.—
Hazai Tak. számlaköltség — — — — — — —	5.44
Vásárolt koronajáradék vételára — — — — —	858.59
Kezelési költség — — — — — — — — —	2.86
Összesen:	1977.78

Zárszámadás: Bevétel 2965.39
Kiadás 1977.78
987.61
Mult évi maradvány ... 7564.52
Jelenlegi vagyon ... ... 8552.13, közelebbről:
8300.— K 4%-os kor.-jár.
219.33 „ folyószámlán (Hazai Takarékp.)
32.80 „ készpénz
8552.13 K.

Budapest, 1913. jun. 4.

Dr. Kallós Ede,
pénztáros.

A bevételi és kiadási tételeket pontról-pontra átvizsgáltuk s azokat helyesnek és rendben levőknek találtuk.

Budapest, 1913. jun. 9.

Dr. Vargha György,
Boltizsár József,
számvizsgálók.

*) **A tanulók gyűjtése:**

I. a) osztály: Aibeck 3.20, Morvai 5.60, Czobor 11.90, Saranyik 2.40, Balázs K. 1.—, Szomjas 1.20, Kubik 3.—, Ellbogen 2.—, Angelusz 3.—, Engel 3.40, Polner 1.60, Haász 2.70, Ács 1.50, Geiger 4.30, Bagossy 2.35, Wollek 1.24, Eisler 1.06, Bihary 7.10, Munzáth 2.90, Funk 1.52, Székely 2.—, Ludvig 2.50, Temesváry 4.60, Steinfeld 1.—, Szemkő 4.—, Hamza 3.40, Yull 2.20, Fibinger 1.20, Barton 3.70, Szepessy 6.68, Herczeg 12.—, Gallé 2.—, Fleischer 2.60, Zauner 1.20, Ringwald 1.82 K. *Összesen: 113.67 K.*

I. b) osztály: Goldberger —.42. Sellei 6.52, Engel —.20, Veisz E. —.40, Liptai —.60, Helischauer 3.40, Petry 3.—, Moskovics —.40, Koczóh 4.80, Szaurász 2.—, Szöllössy 3.—, Weisz S. 2.—, Füredi 1.10, Spirkó 3.30, Singer 3.06, Váczi 8.—, Szabó 2.—, Győző 1.10, Kordos 5.04, Morvay 1.68, Hisz —.74, Deutsch —.64, Huszár 8.20, Varga 9.20, Szklenyári 1.10, Kleinmann 2.72, Schloss 3, Sebők 1.34. *Összesen: 78.96 K.*

I. c) osztály: Gróf 4.—, Andor 4.—, Gerstenbrein 1.10, Czakó 3.40, Ráduly—.80, Tarjányi 7.90, Stallmach 1.74, Thuránszky 1.20, Sztaroveczky 8.20, Siska 2.36, Kovács 2.80, Peiszer 2.—, Mihálszky 1.60, Gremsperger 1.—, Hegedüs 5.20, Bánóczy 2.24, Philipp 2.—, Haan 1.36, Szöllössy 2.74, Názer 4.50, Neisár 7.—. *Összesen 78.96 K.*

II. a) osztály: Marton 5.70, Vörösváry 1.—, Rosenzweig 1.60, Rákos —.20, Folkmer 11.30, Zoltán —.36, Matyó —.40, Schubert 4.—, Cziger —.80, Szüsz 7.04, Sziklaváry 7.50, Buchstabler 3.96, Mártonfy 2.—, Neszt —.40, Huszár —.10, Tusch 3.06, Reiner 14.—. *Összesen: 63.42 K.*

II. b) osztály: Lindenfeld 4.57, Barabás 5.—, Born 6.—, Haász 2.40, Kalapos 1.—, Tiszay 1.—, Molnár 6.90, Béler 3.—, Neuhauser 3.60, Kelemen 2.—, Némethy 1.40, Szász 10.—, Bolgár 4.20, Eöry 1.—, Márkus 2.30, Deutsch 1.80, Mikula 4.10, Antal —.30, Zelinka 2.20, Kronowetter 24.—, Kriváchy 5.10, Balogh 2.80, Bárdos 5.—, Rudi 6.60, Fejér 2.54, Nagy 3.20, Hikádé 1.20, Tóth B. 40.—, Monory 7.—, Roth —.40, Trombitás 1.—, Muraközy 1.—, Szojka —.80, Borbély 2.60, Kiss 2.70, Müller 2.—, Weisz 1.50, Szőke 1.50. *Összesen 173.25 K.*

III. a) osztály: Altmann 1.60, Balogh 1.40, Baruch 1.20, Bittner J. 1.70, Bittner K. 1.70, Bónis 9.—, Fest 2.—, Gregusik 1.50, Hajnós 10.—, Hirsch 27.—, Hollós 1.60, Klaudy 6.50, Kiss 8.50, Krepuska 1.—, Kubinyi —.70, Lehel 4.—, Nógrádi 2.20, Pollák 3.44, Radics 3.10, Reiner 5.—, Reiter 2.—, Szakáll 4.60, Szepessy 2.80, Tomory 4.—, Vogel 3.40. *Összesen: 109.94 K.*

III. b) osztály: Balázs 2.40, Bernolák 5.50, Ebel —.70, Funk 3.20, Hikádé 1.—, Korbuly 4.—, Mai 1.— Maszny 5.40, Micsinay 5.30, Szalay F. 2.—, Szalay J. 1.—, Szinner 1.—, Tamás —.90, Thuránszky —.70, Tiszay 1.70, Wachsberger 7.—, Mátéffy 1.—. *Összesen: 43.80. K.*

IV. a) osztály: Adler 4.—, Bratecz 2.—, Debreceny 6.52, Drégely 2.80, Fischhof 3.20, Fraunholz 1.60, Füstér 1.—, Heiszig 4.38, Kubányi 3.80, Kaulich —.40, Meister 5.—, Kiss 2.—, Majer 4.—, Nászay 1.—, Rombauer 1.72, Ritter 1.—, Wiedemann 3.90, Solymossy 5.—, Schwarz 2.50, Szalay —.70, Terren 2.10. *Összesen: 58.62 K.*

IV. b) osztály: Benke 1.—, Steinhaus 3.20, Molnár 1.—, Denke 2.60, Bogár —.60, Enten 2.30, Goldmann —.30, Pázmány —.50, Szkotniczky 1.—, Wirth —.30 Zoltán —.44, Hrenkó 2.20, Biró 2.30. *Összesen: 15.74 K.*

V. osztály: Ebel 1.—, Pozsgay 45.—, Bárdy 1.20, Kracsun 3.—, Traub 2.—, Adolf 5.—, Dörner 4.—, Berts —.40, Bisitz 5.—, Ötves 5.20, Peiszer 3.—, Leitner —.18, Kiss 8.50, Erős 3.10, Deutsch 13.20, Hazslinszky 1.—, Billa 1.—, Magirius 4.—, Schimann 3.60, Steuer 6.20, Epstein 12.80, Mérey 6.—, Rosenfeld 9.—, Szerbák 5.—, Furdek 1.10. *Összesen: 145.48.*

VI. osztály: Marenics 4.30, Buziássy 1.20, Moskovics —.30, Stadtmüller —.30, Zala —.50, Hegedüs 7.—, Techlár 4.40, Molnár —.60, Nagy G. 4.—, Quitt 8.—, Kávássy 1.—, Pap —.30, Miklósy 3.14, Bolgár —.20, Mátéfi —.20, Melczer 1.— Herczog —.24, Praeger 3.40. *Összesen: 40.08 K.*

VII. osztály: Kreitl 3.20, Déri 2.—, Farkas 1.—, Nemes 1.—, Domokos 2.— Brayer 3.—, Rados 1.—, Jób 1.—, Lengyel 4.—, Heindl —.40, Szira —.50, Simonyi —.50, Donáth 2.—, Ravasz 1.—, Freibauer —.20. *Összesen: 22.80 K.*

VIII. osztály: Kéler 6.—, Zech 5.—, Dörner 1.—, Huszár 1.—, Schlesinger 5.—, Lipcsey 2.—, Szász 3.—, Finda 2.—, Folkmer 1.—, Brunecker 5.—, Takács 2.—, Schützenberger 4.—, Balassa 36.50, Braun 10.—, Vályi 2.—, Kirchner 2.—. *Összesen 87.50 K.*

) **Egyéb adományok:

Lindenfeld Dezső 3.30, Kronberger Ede 22.—, Görög Imre 20.—, Mikes Ferenc 4.—, Funk József 10.—, Szabó Gábor 4.10, névtelen adakozók 40.02 K.

*

Tandíjmentesség jótéteményében az I. félévben: 182, a II. félévben 183 tanuló részesült. Az elengedett összeg: 12534 K.

Alapítványok. Jutalmazások.

1. A *Csütörtöki Társaság* „Lung György-féle jutalomdíj alapítvány" ez évi kamataiból 42—42 kor. *Kreitl Géza* VII. és *Rózsa Zoltán* VIII. o. tanulók kaptak.

2. A *Kósa*-féle „Lacika emléke" című alapítvány kamatját, 20 K-t a tanártestület *Wirker Ferenc* VI. oszt. tanulónak ítélte oda, mint a zenében kiválónak, aki a zene- és énektanításban segítségére volt a zenetanárnak.

3. *Jermendy Géza* meghalt kis tanulónk megtakarított pénzecskéjét 17 K. az édes anyja jutalomdíjként leendő kiosztás céljából rendelkezésünkre bocsájtotta. Ezt az összeget a tanártestület *Solymossy László* IV. a) o. tanulónak adta.

4. *Jutalomkönyvek a Fekésházy-alapból.* A VKM. által küldött könyvjutalmakból következő tanulók kaptak egy-egy művet a magyar nyelvben tett kiváló előmenetelükért: *Rados Jenő, Boros Gyula* VIII. o. — *Budai Béla, Leipsitz Ernő* VII. o. — *Marenits Károly, Neumayer József* VI. o. — *Furdek Mátyás* V. o. — *Timár Gyula* IV. b) — és *Korbuly Emil* III. b) o. tanulók.

Ösztöndíjas növendékeink:

Sorszám	N é v	Osztály	Az ösztöndíj neve	Összeg	
				K	f
1	Antal Miklós	II. b)	Pindelmajer Teréz alap	168	09
2	Kiss Károly	III. a)	Kiss-Jankovics	180	—
3	Lehel Győző	„	Győri árva-alap	200	—
4	Adolf Iván	V.	Párvy Iván	300	—
5	Kiss Gyula	„	Kiss-Jankovics	180	—
6	Techlár Tibor	VI.	Jövedéki birság alap	300	—
7	Domokos Gyula	VII.	„	300	—
8	Kubik Márton	„	„	800	—
			Összesen ...	1928	09

XIII.

Az intézetért és társaikért dolgozó tanulók.

Mult évben nyitottuk meg ezt a rovatot s annak a reménynünknek adtunk kifejezést, hogy évről-évre szaporodni fog az olyan tanulóknak a száma, akik a közért fáradoznak. Szociális nevelésünk sarkalatos tétele ez, melyet nemcsak hirdetni, hanem meg is valósítani: kedves kötelességünk.

Első hely illeti meg *Rados Jenő* VIII. o. tanulót, aki ebben az évben végezte nálunk nyolc évi tanulmányát állandó buzgósággal, részt vett mint jeles közreműködő zenekarunkban mint ifjúsági karmester a hangversenyen, mint regens chori a kápolnában. Vigye el intézetünkből azt a szép emléket, amely a hasznos embert a társadalomban értékessé és becsültté teszi. Legyen példája nemesen buzdító az ő társaira.

Boros Gyula VIII. o. tanuló, a *Diák-asztal* ifjúsági előljárója szintén megbizható munkatársunk volt. Kötelességét híven és pontosan teljesitette. A *Diákasztal* szűkebb családjában szelid és türelmes egyéniségével jótékonyan hatott társaira. Vele együtt kivették a kötelességszabta munkából részüket: *Tomán Ferenc* VIII., *Kreitl Géza* VII., *Furdek Mátyás, Schalamonek Ferenc* V. o. tanulók.

Hasznos diákjaink voltak az egyes osztályok pénztárosai, akik napról-napra összegyűjtötték a takarékfilléreket az osztály-perselybe s időről-időre elvitték a takarékpénztárba, hogy az évvégi kirándulásokra együtt legyen a megtakarított összeg. A VIII. osztályban *Radnai Rezső*, a VII. osztályban *Budai Béla*, az V. osztályban *Magiriusz Gyula*.

Az osztálytanács tagjai közül buzgóságukkal kiváltak:

A tanulmányi munkában résztvettek: A VIII. osztály *fizikai gyakorlatainál*, mint demonstrátorok *Tomann* Ferenc és *Krepuska* János. A VII. o. fizikai gyakorlatainál: *Budai* Béla.

A VI. o. *természetrajzi laboratoriumában* buzgólkodtak s a vezető tanárnak segitségére voltak: *Markos* György, *Kávássy* József, *Pap* Sándor.

A rajztanárnak az intézet folyosói és a tantermek diszítésében munkatársai voltak: *Hornung* Andor, *Hazslinszky* István V., *Markos* György, *Nászai* Miklós és *Török* Sándor VI., *Draskovich* Aurél VII. o. tanulók.

Az asztalos műhelyben az intézetnek buzgón dolgoztak: *Csikor* Miklós, *Déri* Gyula, *Domokos* Gyula, *Hadnagy* József, *Ravasz* Gábor, *Schuller* Jenő VII. o., *Hornung* Andor V. o., *Meier* Vilmos, *Nagy* Dénes, *Menyhárt* Lajos, *Szabó* Lajos IV. o. anulók.

A zene- és énekoktatásban hasznos volt *Wirker* Ferenc VI. oszt. tanuló.

Az ifjúsági könyvtárban tették magukat a rendezésben és könyvkiosztásban hasznossá: *Cseley* László és *Buziássy* Károly VI. o. tanulók.

Általában megnyugvással és örömmel állapíthatjuk meg, hogy minden osztályban voltak olyan tanítványaink, akik szívesen és készséggel állottak az iskola rendjének, tisztaságának önként való jóakaratból szolgálatára.

Meg vagyunk győződve arról, hogy elismerő szavunk termékeny talajba húlló mag lesz a jövőre nézve is. A szülők pedig, akik gyermekeiknek nevét ebben a rovatban olvassák, vegyék avval az érzéssel tudomásul megelégedésünket, hogy ennél szebb jutalmat mi nem ismerünk, dicséretet sem.

XIV.

Az iskolaorvos jelentése.

A gimnázium, ahol a tanítás az elmult évben is folyt, 2 emeletes díszes épület, ékessége a „Tisztviselő telepnek"; építésének módja és belső berendezése következtében a hygiéne következményeinek is megfelel.

A Hungária-úton a Népligettel szemben áll, ahonnét üde, friss és pormentes levegő áramlik az iskola felé. A telek nagysága 2100 négyszögöl, 4 utca határolja. Talaja egészséges, száraz. Az épület maga mintegy 1000 négyszögöl területet foglal el. — Homlokzata a Hungária-körút mentén délkeletre tekint. Az utca vonalától pár méter széles előkert választja el.

Földszintje a talaj nivójától mintegy másfél méter magasságban van, ahova a főbejárótól széles lépcsőzet vezet fel. Az épületnek az udvar felől is van még 4 bejárata. Az iskola főlépcsője 2 méter, a melléklépcsők másfél méter szélesek. — A lépcsőfokok alacsonyak, kényelmesek, nem fárasztók. A folyosók 3.50 méter szélesek, zártak, fűthetők; a ruhaszekrények itt vannak elhelyezve.

A tantermek tágasak, világosak. A falak simák, világosra festettek. Az ajtók kifelé nyilnak, világosszürke szinüek. A tantermek ablakai nagyok, a Népligetre nyilnak délkeleti irányban. A rajzterem ablakai északkeletre néznek. Padlózata vízáthatlan rétegből (dolomént) készült. A helyiségek fűtése és szellőztetése középponti módszerrel történik (légfűtés, alacsony nyomású gőzfűtés). Az iskolapadok eléggé megfelelők.

Mosdóasztalok a mellékhelyiségekben vannak elhelyezve. A souterrainben iskolafürdő is van berendezve vetkőző fülkékkel és záporozó készülékekkel.

Az épületben levő lakások az iskolától szigoruan elkülönitettek.

Az épület és a berendezések hygiénikus volta s az iskolában az egészségügyi szabályok szigorú betartása folytán sikerült elérnünk, hogy megbetegedések a tanulók között aránylag csak kis számban fordultak elő.

Sulyt helyeztem arra is, hogy a tanulók látszólag csekély panaszaikkal is hozzám forduljanak, tanácsomat kikérjék, hogy ily módon a nagyobb, súlyosabb természetű megbetegedéseknek elejét venni lehető legyen.

A tanulók között trachomásat 1-et, egyéb szemhurutot is csak néhányat találtam. A rövid-látók elhelyezéséről kellő gondoskodás történt. Fertőző betegség négy esetben fordult elő. Betegségből származó halálozás az elmult évben egy volt. Az iskolában súlyosabb sérülés, komolyabb természetű rosszullét nem fordult elő.

Helyesléssel kell kiemelnem az intézet igazgatójának azt az üdvös intézkedését, hogy az elmult tanévben is az őszi, tavaszi s főleg a nyári hónapokban az egyes osztályok tanáraikkal a Népligetet csaknem minden nap fölkeresték s így a kert-iskola eszméjét mintegy megvalósították.

Tornázás alól javaslatomra 21 tanulót mentett föl a kir. főigazgató; szívbaj, sérv, izületi gyulladás volt a fölmentés oka.

E helyütt föl kell említenem még azt a sajnálatos állapotot, hogy az iskola tornatermének fölépítése még mindig késik s így a tanulók a testedzésnek ettől a mulhatlanul szükséges eszközétől immár két év óta meg vannak fosztva.

Az elmondottak alapján kijelenthetem, hogy a tanulók egészségi állapota a lefolyt tanévben jó volt.

Dr. Halka Lajos,
iskolaorvos.

XV.

Az 1912—13. évben használt tankönyvek jegyzéke.

I. OSZTÁLY.

Esztergomi katekizmus.
Hamar, Az isteni kijelentés az Ó- és Ujszövetségben.
Bereczky, Ó-szövetségi élet- és jellemképek.
Majba, Luther Márton kis kátéja.
Löw L., Bibliai történet és *Szóferman R.,* Héber gyakorló.
Székely-Fodor, Liber Sexti.
Gaal M., Magyar nyelvtan, I.
Gaal M., Magyar olvasókönyv, I.
Lasz S., Földrajz, I. rész, 2. kiadás.
Fodor-Wagner, Rajzoló planimetria, 8. kiadás.
Suták J., Számtan 4. kiadás.
Szterényi H., Természetrajz, I. rész, 2. kiadás.
Kogutowitz M., Földrajzi atlasz, I. rész, 3. kiadás.

II. OSZTÁLY.

Pokorny, Ó-szövetségi bibliai történetek.
Hamar, Az isteni kijelentés az Ó- és Ujszövetségben.
Bereczky, Ó-szövetségi élet- és jellemképek.
Majba. Luther Márton kis kátéja.
Löw L., Bibliai történet és *Szóferman R.,* Héber gyakorló.
Székely-Fodor, Liber Sexti.
Gaal M., Magyar nyelvtan, II. rész.
Gaal M., Magyar olvasókönyv, II. rész.
Lasz S., Földrajz, II. rész, I. kiadás.
Suták J., Számtan, 4. kiadás.
Fodor-Wagner, Rajzoló geomatria, II. rész, 2. kiadás.
Szterényi, Természetrajz, II. rész 2. kiadás.
Kogutowitz M., Földrajzi atlasz, II. rész.

III. OSZTÁLY.

Pokorny, Uj-szövetségi bibliai történetek.
Szőts, Ker. erkölcstan.

Bereczky, A ker. egyház rövid története.
Goldberger-Büchler, A zsidók története és héber gyakorló, mint az I. osztályban.
Gaal M., Rendszeres magyar nyelvtan.
Gaal M., Magyar olvasókönyv, II. rész.
Székely-Fodor, Liber Sexti, II—III.
Heinrich-Bleyer, Német olvasókönyv, 3. kiadás.
Gaal-Szende, Magyarország története 1526-ig.
Lasz S., Földrajz, III. rész.
Suták, Számtan, 4. kiadás.
Fodor-Wagner, Rajzoló geometria, III—IV. oszt. számára, 2. kiad.
Kogutowitz M., Földrajzi atlasz, III. rész.

IV. OSZTÁLY.

Pokorny, Kath. szertartástan, 8. kiadás.
Szőts, Ker. erkölcstan.
Bereczky, A ker. egyház rövid története.
Büchler S., A zsidók története, II. rész.
Arany János, Toldi. Lehr A. magyarázataival, 11. kiadás.
Négyesy L., Stilisztika, 5. kiadás.
Csengeri, Latin mondattan, 2. kiadás.
Csengeri, Curtius Rufus.
Csengeri, Szemelvények Ovidusból, 3. kiadás.
Grecs-Schnabl, Német nyelvtan, 3. kiadás.
Heinrich-Bleyer, Német olvasókönyv, II. rész, 4. kiadás.
Gaal-Szende, Magyarország története, II.
Szterényi H., Növénytan, gimn. számára, 5. kiadás.
Wagner, Algebra, 9. kiadás.
Fodor-Wagner, Rajzoló geometria, III—IV. oszt. számára, 2. kiad.

V. OSZTÁLY.

Uhlyarik, Kath. hittan.
Báthory, A ker. egyház története.
Pálfy-Bereczky, A ker. anyaszentegyház története.
Neumann E., Bibl. olvasmányok, III. rész.
Négyesy László, Retorika.
Csengery J., Szemelvények Ovidusból.
Zsámboky Gy., Cicero De imperio Gn. Pompei.
Kapossy L., Pro Archia poeta.
Maywald, Görög nyelvtan.
Maywald, Görög olvasó és gyakorlókönyv.
Toncs G., Szemelvények a magyar epikusokból.
Geréb, Herodotosból (szemelvények).
Csengeri, Ilias.
Gyomlay, Odysseia.
Heinrich, Német olvasókönyv.

Mika Sándor, Világtörténet, I.
Wagner, Algebra.
Ábel K., Mértan.
Szterényi H., Állattan.

VI. OSZTÁLY.

Demény D., Erkölcstan, 3. kiadás.
Báthory, A ker. egyház története.
Pálfy-Bereczky, A ker. anyaszentegyház története.
Csukási-Schön, A zsidók története.
Négyesy L., Poétika, 2. kiadás.
Kalmár E., Livius, 4. kiadás. (J. i. 48.)
Cserép J., Vergilius, 3. kiadás. (J. i. 57.)
Maywald J., Görög nyelvtan.
Maywald J., Görög olvasó és gyakorló könyv.
Badics F., Irodalmi olvasmányok, II., 4. kiadás.
Csiky G., Szofoklesz Antigonéja, 3. kiadás.
Csiky G., Euripidesz Ifigenia Auliszban.
Heinrich G., Német olvasókönyv, II., 11. kiadás.
Mika Sándor, Világtörténet, II.
Szterényi H., Ásványtan-chémia, 5 .kiadás.
Wagner A., Algebra, 9. kiadás.
Ábel K., Mértan, I., 6. kiadás.
Lutter M., Ötjegyű logaritehmus tábla, 14. kiadás.

VII. OSZTÁLY.

Auberman M., Egyháztörténelem.
Szőts, Ker. hit- és erkölcstan.
Zsilinszky-Bereczky, Keresztény hit- és erkölcstan.
A szentirás héber és magyar nyelven.
Szántó-Gaal, Magyar irodalomtörténet és Irodalomtörténeti olvasókönyv, 5. kiadás.
Cserép-Vergilius, Aenis, (J. i. 57.) 3. kiadás.
Bartal-Sallustius, De Bello Jugurthino.
Szőke-Láng, Cicero, De Signis (Verres elleni b.)
Csengeri Homeros, Odysseia, 4. kiadás.
Vietorisz-Herodotos, Szemelvények, (J. i. 88.)
Schuszter A., Német irodalomtörténeti tankönyv, I. rész.
Heinrich G., Minna von Barnhelm (J. i. 32.), 3. kiadás.
Szilasi-Thukydides, Szemelvények (Görög-pótló), 2. kiadás.
Badics, Irod. olvasó könyv, III. r., 4. kiadás.
Dr. Földi József, Demosthenes válogatott beszédei.
Varga Ottó, Világtörténet, III. r., (Ujkor), 3. kiadás.
Wagner, Algebra, 9. kiadás.
Ábel, Geomatria, II., 5. kiadás.
Szijártó, Kisérleti fizika, I.

VIII. OSZTÁLY.

Dr. Auberman Miklós, Kath. hittan.
Farkas József, Prot. egyháztörténet.
Zsilinszky-Bereczky, Ker. hit- és erkölcstan.
Dr. Krausz Sámuel, Rendszeres zsidó hit- és erkölcstan.
Ábel Geomatria, II. r., 5. kiadás.
Andor, Magyarország oknyomozó történelme.
Csengeri, Homeros Ilias, 4. kiadás.
Gaal-Szántó, Magyar irod. tört. és olv., 5. kiadás.
Dr. Kornis, Lélektan.
Platon és Aristoteles szerk. Alexander, 5. kiadás.
Schmidt, Tacitus-Annales, 2. kiadás.
Schuszter, Képek a német irodalomból.
Dr. Simon, Szemelvények Platonból, 2. kiadás.
Szijártó, Fizika, II. rész.
Wagner, Algebra, 9. kiadás.
Wirth, Horatius, 2. kiadás.
Zsámboki, A görög művészet kiváló alkotásai, 2. kiadás.

Segédkönyvek:

Kogutowitz Manó, Történelmi atlasz.
Burián János, Latin-magyar szótár.
Burián János, Magyar-latin szótár.
Kelemen Béla, Német-magyar szótár.
Kelemen Béla, Magyar-német szótár.
Wagner-Horváth, Római régiségek, 7. kiadás.
Wagner-Horváth, Görög régiségek, 2. kiadás.

XVI.

Érdemsorozat.

A számok magyarázata.

Tanulmányi előmenetel.	*Erkölcsi magaviselet.*
1 = jeles;	1 = jó;
2 = jó;	2 = szabályszerű;
3 = elégséges;	3 = kevésbé szabályszerű;
4 = elégtelen.	4 = rossz.

A szépírásnál és testgyakorlásnál fm = felmentve.

I. A. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: *Kallós Ede dr.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Term.-rajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Ács Tivadar	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1
	Aibeck Alajos	1	2	2	2	1	3	2	2	2	1
	Angelusz Béla	2	3	2	3	2	3	3	3	3	2
	Bagossy Géza	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2
5	Balázs Károly	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1
	Balázs Zoltán	2	2	2	2	2	2	3	2	2	1
	Barton Béla	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2
	Bekő Zoltán	1	2	3	2	2	2	2	2	3	1
	Bihary Imre	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
14	Csizy László	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1
	Czobor Antal	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1
	Czövek András	1	2	2	2	2	2	1	2	3	1
	Eisler Endre	2	2	1	3	2	3	3	3	2	2
	Ellbogen Lajos	1	3	3	3	2	3	3	2	2	1
15	Engel Árpád	2	2	1	3	3	3	3	2	3	1
	Fibinger Engelbert	2	3	4	4	3	3	4	2	2	2
	Fleischer Tibor	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2
	Funk Sándor	2	2	3	3	2	2	2	3	2	2
	Gallé Béla	1	2	1	2	3	1	2	2	1	1
20	Geiger Kálmán	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1
	Haász Tibor	2	3	2	3	3	3	2	3	3	1
	Hamza Pál	1	2	3	2	2	2	2	2	3	1
	Herczeg Ákos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Horváth István	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
25	Kelemen Gábor	1	1	2	1	1	2	2	2	1	1
	Kollár Kálmán	1	2	3	2	2	2	1	1	2	1
	Kubik József	1	3	3	3	2	3	3	2	3	1
	Ludwig Béla	2	3	3	3	2	4	3	3	2	1
	Mártonfi Sándor	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1
30	Morvai Béla		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Munzáth Gábor	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
	Polner János	1	2	2	2	1	2	3	3	1	1
	Rácz János	3	2	2	3	3	2	3	2	3	1
	Ringwald Sándor	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2
35	Saranyik Géza	1	2	1	1	2	2	1	2	2	1
	Schönhofer János	2	3	3	3	2	2	1	2	2	1
	Sonnenschein Géza	2	2	2	3	3	3	3	2	3	1
	Steinfeld Zoltán	2	3	4	3	3	3	3	2	3	1
	Szemkő György	1	2	2	1	1	2	2	2	2	1
40	Szepessy Gyula	2	2	3	2	2	2	3	2	2	1
	Székely Tibor	1	3	4	3	2	3	3	3	2	2
	Szomjas István	1	3	2	3	2	3	2	3	2	1
	Temesváry Béla	2	3	4	4	3	4	3	3	2	1
	Wollek Zoltán	1	3	3	2	2	2	2	2	2	1
45	Yull Géza	2	3	3	2	3	3	2	2	2	1
	Zagróczky Sándor	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1
	Zauner Ferenc	1	3	3	3	2	2	2	2	1	1
	Zauner István	1	4	4	4	3	3	2	2	2	1
	Magántanuló:										
	Sulyok Mihály										

I. B. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Kovalik Antal.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Term.-rajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Bányai László		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Darvas Jenő	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Deutsch László	1	1	1	1	1	2	3	3	2	1
	Engel Imre	3	3	4	4	2	4	4	3	3	2
5	Erhardt János	2	3	3	3	3	3	2	2	1	1
	Frisch Márton		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Füredi István	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Goldberger Alfréd	2	3	4	3	3	3	3	3	3	2
	Győző Gyula ism.	3	3	4	3	2	3	2	3	2	2
10	Halbich Miklós	1	2	2	3	1	2	1	2	2	1
	Haraszti Károly	1	1	2	1	1	2	2	3	2	1
	Haasz Pál ism.	2	3	2	3	3	3	2	2	3	1
	Helfer Ferenc	3	3	3	3	3	4	4	2	3	2
	Helischauer Andor	3	3	3	3	3	3	3	2	3	1
15	Henter Guidó	2	3	3	3	3	3	3	2	3	1
	Hisz Ferenc	2	3	3	3	2	3	1	1	2	1
	Huszár István ism.	3	2	3	2	3	3	3	3	1	1
	Kalas István	2	2	3	3	2	3	2	3	3	1
	Kirsch Béla	1	1	1	2	1	2	2	3	3	1
20	Kleinmann Ferenc	2	3	3	3	2	3	3	2	3	1
	Koczóh László	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Kordos Gusztav	3	3	3	3	3	4	3	3	3	1
	Kovács Alajos	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2
	Lamer László ism.	3	3	3	3	2	4	3	3	3	1
25	Liptai Albert	1	2	2	2	1	2	1	2	1	1
	Lőrinszky Gyula	1	2	3	2	2	2	1	2	2	1
	Micsinai László	2	2	3	2	3	2	2	1	2	1
	Morvay József	2	4	4	4	3	4	3	2	3	2
	Moskovics Dezső	1	3	3	3	3	2	3	3	3	1
30	Nagy István	1	2	3	2	1	1	2	1	2	1
	Eördögh Károly	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Petry Béla	2	2	3	3	2	3	2	3	2	2
	Pratscher Vilmos	2	3	3	3	3	3	3	1	3	1
	Rózsa Aladár	2	3	3	2	2	2	1	3	2	2
35	Sebők Pál		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Sellei Kamilló Marcel	1	3	3	2	3	3	3	3	fm	2
	Singer László	2	1	1	1	2	1	1	2	2	1
	Spirkó Milán	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1
	Schlosz Zoltán ism.	2	2	4	3	2	3	3	2	3	1
40	Szabó Gábor ism.	1	3	3	3	2	3	2	2	2	1
	Száwrász György	2	3	3	3	2	3	4	3	3	2
	Szepesy István	1	2	2	3	2	2	2	3	2	1
	Szklenyáry József	2	4	4	4	3	4	4	3	fm.	2
	Szőllősy László	1	2	3	3	2	3	1	2	2	1
45	Szücs Ferenc	2	3	3	2	2	3	2	2	2	1
	Vargha József	1	2	3	2	3	3	3	1	3	1
	Váczi János ism.	2	2	2	2	3	3	3	2	3	1
	Wahl Ottó	2	3	3	3	2	3	3	2	3	1
	Weisz Elemér	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
50	sWeiz Sándor	3	3	4	4	3	4	4	3	3	2

I. C. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Babits Mihály.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Term.-rajz	Mennyiségtan	Rajzoló méttan	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Andor Viktor	1	4	4	3	3	4	4	3	3	2
	Apáthy Elemér	1	1	1	3	2	2	2	2	2	1
	Bajcsi Jenő	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
	Badovecz Raymund	1	3	3	3	3	3	3	2	3	1
5	Bajtay József	1	1	1	3	3	3	3	1	3	1
	Balikó Béla ism.	1	2	2	2	3	3	3	1	3	2
	Bánóczy Ádám ism.	2	3	3	3	3	3	3	2	3	1
	Brausz Károly	2	4	4	3	4	4	4	3	3	2
	Busch Ferenc	1	3	3	3	3	3	4	2	3	1
10	Czakó Géza	1	1	1	3	2	2	2	2	1	1
	Daniel Lajos		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Déry József	1	1	1	2	3	3	3	2	2	1
	Eberhardt Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Fekete István	1	1	1	3	1	2	2	2	2	1
15	Fogel Andor		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Gerstenbrein Pál	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1
	Gremsperger Géza	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Gróf István	2	3	4	4	4	4	4	2	3	2
	Gyapay Miklós		k	i	m	a	r	a	d	t	
20	Hegedüs Ferenc	1	1	1	1	2	3	2	1	1	1
	Haan Frigyes	1	4	4	3	3	4	4	3	3	2
	Kaiser István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	Klaudy István		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Kovács József	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1
25	Küchler Ferenc	1	2	2	3	2	3	3	3	3	2
	Loch János	1	4	4	3	4	4	4	3	3	1
	Lowack Pál	2	2	2	3	2	3	3	1	3	1
	Mihálszky József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nagy Zoltán	1	1	1	3	3	3	2	3	2	1
30	Názer Rezső	2	2	1	3	3	3	3	3	3	1
	Neisár Imre ism.	2	4	4	4	4	4	4	3	3	2
	Peiszer Sándor	1	1	1	3	2	3	3	2	2	1
	Philipp Gyula	1	1	1	2	2	3	3	2	2	1
	Preiszinger Béla	1	2	2	2	3	3	3	2	2	2
35	Radványi Béla	2	4	3	3	3	3	4	2	3	2
	Ráduly Tibor	1	1	2	3	3	3	3	3	2	2
	Rhédey István	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2
	Siska István	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1
	Somogyi Lajos	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1
40	Somogyi Zoltán	1	1	2	3	3	3	3	3	2	2
	Sőtér Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	Stalmach György	2	3	3	3	3	3	3	2	3	1
	Szabó János	1	2	1	2	1	3	3	2	2	1
	Szőllősy Ferenc	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
45	Sztaroveczky Márton	1	1	1	2	1	3	3	3	2	2
	Tarjányi József		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Thuránszky István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	Zsubory Géza	1	1	1	3	3	3	3	2	2	2

II. A. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Böhm János.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Term.-rajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Benczédi Dániel	1	3	3	3	2	3	3	3	3	1
	Bikfalvi Sándor	1	1	1	3	2	3	3	3	2	1
	Buchstabler Kornél	1	3	4	3	3	3	3	2	2	1
	Czigler Antal	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1
5	Csopják Kornél	1	3	3	3	2	2	2	2	2	1
	Csulik Antal	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
	Eördögh Géza	2	3	3	3	3	3	3	2	3	1
	Faskó János		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Fekete Győző	1	3	3	3	2	3	3	3	3	1
10	Fodor Ferenc	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2
	Folkmer Géza	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Fort Sándor	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Gombás Sándor	1	2	2	1	1	2	3	3	fm	1
	Halasi Péla	4	4	3	4	3	3	4	4	3	2
15	Havas Tibor	2	3	3	2	3	3	3	3	2	1
	Holdházy János	2	4	4	4	3	4	3	3	1	1
	Huszár László	2	4	3	3	3	4	3	3	2	2
	Kádár István	2	2	2	1	1	2	1	3	2	1
	Kapy Jenő	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2
20	Körmendy Ágoston	1	3	3	2	3	3	3	1	3	1
	Kuthy Elemér	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1
	Ländler Imre	2	2	2	2	3	2	3	2	3	1
	Mayer Gyula		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Máté Balázs	2	3	2	3	1	3	3	3	2	1
25	Marton László	2	2	2	1	2	3	2	3	2	1
	Mártonfi Zoltán	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1
	Matyó Ferenc ism.	2	3	3	3	2	3	3	4	3	1
	Mészáros Gábor	1	2	2	3	1	1	2	2	1	1
	Nagy Dezső	2	3	3	3	2	3	2	3	2	1
30	Nanássy László	1	2	1	1	2	2	1	2	2	1
	Neszt Vince ism.	1	3	4	3	1	3	3	3	3	2
	Ottenreiter Emil	1	2	3	3	2	3	3	3	3	1
	Péter József	1	3	3	2	1	2	2	3	2	1
	Rákos László	2	3	3	3	2	3	2	2	3	1
35	Reiner Dezső	1	2	2	3	2	3	3	2	3	1
	Révész Pál	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1
	Rozenzweig Miklós	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Schneider Béla	1	2	2	2	2	2	3	2	1	1
	Schubert László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
40	Stark István	1	3	3	2	3	3	2	2	3	2
	Stössel Géza	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Svajer Gyula	1	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Szalay István	1	2	3	2	2	2	3	2	3	1
	Sziklavári Béla	2	3	3	3	3	3	3	2	2	1
45	Szőllőssy Gyula	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1
	Szüsz József	3	3	3	4	4	3	3	4	3	2
	Tusch András	1	3	3	2	2	3	3	3	3	2
	Vajda László	3	3	4	3	2	3	3	3	3	1
	Várady Zoltán	1	3	3	2	3	3	3	3	fm	1
50	Valek László	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2
	Vázsonyi Béla	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Voigt Pál ism.	1	3	3	2	2	3	3	3	3	1
	Vörösváry Ernő	1	2	2	1	2	3	2	2	1	1
	Zoltán Pál	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2
55	Zsunk Péter	1	3	3	3	3	3	3	4	3	2

II. B. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Hlavathy Imre.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Term.-rajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Antal Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Balogh László	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Balog Károly	1	3	3	2	2	3	2	1	3	1
	Barabás Zoltán	1	2	1	1	1	1	2	1	2	1
5	Bárdos Kálmán	2	3	4	3	3	4	3	3	3	1
	Béler Károly	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Bolgár Géza	1	2	1	2	1	2	2	1	2	1
	Borbély Dezső	1	3	3	3	3	2	3	3	3	1
	Borbély Károly	1	3	4	3	3	4	3	3	3	1
10	Born József	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1
	Deutsch Vilmos	2	2	3	3	3	2	4	3	3	1
	Előry József		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Fehér Miklós	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1
	Haas Ernő	3	3	3	3	3	3	4	3	3	1
15	Háber László	2	3	3	3	2	3	3	3	fm	1
	Hikáde Ferenc	2	2	3	3	2	3	3	3	2	1
	Hottovi József	2	4	4	3	2	4	4	4	3	1
	Kaán Géza	1	3	3	3	2	3	4	3	3	1
	Kalapos Imre	3	2	3	3	2	4	4	2	1	2
20	Kállay Andor	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Kelemen Lajos	1	3	2	2	1	3	3	2	2	1
	Kis József	2	2	1	1	2	1	2	2	2	1
	Kriváchy Ernő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Kronowetter József	1	3	4	3	2	4	3	2	2	1
25	Labay Lajos	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1
	Lindenfeld Dezső	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1
	Markos Sándor	2	3	3	3	1	2	3	2	2	1
	Mihalszky Károly	1	2	1	2	2	1	1	1	1	1
	Mikula Antal	2	3	2	3	3	2	2	1	2	1
30	Molnár Géza	3	2	3	3	2	2	3	2	2	1
	Monori István	1	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Muraközy József	1	2	2	2	1	3	2	2	1	1
	Müller Árpád	3	3	3	3	1	2	3	4	3	1
	Nagy Tibor	2	2	2	2	1	3	2	3	3	1
35	Neuhauser Béla	1	3	2	3	1	2	2	2	3	1
	Németh Lajos	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1
	Némethy Gábor	1	2	1	2	1	1	2	1	2	1
	Pauncz Miklós	3	3	3	3	2	3	3	3	3	1
	Pál János	1	3	3	3	3	3	3	3	fm.	1
40	Róth László	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Rudi Ferenc	1	2	2	3	2	3	3	1	2	2
	Sere Lajos	1	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Staudt Ernő	1	3	3	3	2	3	2	1	2	1
	Szabó Károly	2	2	2	3	2	2	3	2	2	1
45	Szász Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Szojka László	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Szőke Béla	1	3	3	1	1	3	2	2	3	1
	Tiszay Béla	1	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Tóth Béla	1	2	2	3	2	2	2	2	2	1

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Term.-rajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Szépírás	Testgyakorlás	Magaviselet
Tóth János	1	2	2	1	1	3	2	2	2	1
Thuránszky Miklós	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
Trombitás Imre	1	3	4	3	2	4	4	4	2	1
Weisz Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
55 Vigh István	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
Zelinka Alajos	2	3	4	3	3	4	3	3	2	1
Magántanulók:										
Ébel Miksa										
Kun Endre										
Könyves Tóth Kálmán										

III. A. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Cseley József.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Altmann Gerzson	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Balogh László	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Baruch Simon	2	2	1	2	2	2	2	3	3	1
	Basch Andor	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
5	Bándy József	1	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Béler Árpád	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Billek Rezső	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
	Bittner József	1	3	3	3	2	3	3	3	2	2
	Bittner Károly	1	3	3	3	2	3	3	3	2	1
10	Bónis István	1	3	3	2	3	3	2	2	1	1
	Czövek István	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1
	Farkas János	1	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Fest Lajos	1	2	3	3	2	3	3	3	3	1
	Földvári György	1	3	3	4	3	3	4	3	2	1
15	Gregusich Elek	1	3	3	2	3	3	2	3	2	1
	Hajnós István	1	2	2	3	2	3	2	2	2	1
	Hajnós László	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1
	Hirsch József	2	2	2	3	2	3	2	3	2	1
	Hollós Lajos	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
20	Jámbor Sándor	1	2	2	2	2	3	3	3	2	1
	Jedlicska Gusztáv	1	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Kiss Károly	1	1	1	2	2	3	2	2	2	1
	Klaudy József	1	2	2	2	2	2	2	3	3	1
	Koday István	1	3	3	3	2	3	3	3	2	1
25	Krepuska Lajos	2	2	2	3	2	3	2	2	2	1
	Kubinyi László	1	1	2	3	1	3	3	3	3	2
	Lehel Győző	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Molnár Pál	1	2	2	3	2	2	2	1	1	1
	Nógrádi László	1	1	1	2	2	2	1	1	2	1
30	Pollák János	1	2	2	2	2	3	2	2	2	1
	Radics Károly	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Reiner Márton	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1
	Reiter Ferenc	1	3	3	3	2	3	3	3	2	2
	Spitzer Dezső	3	2	2	3	2	3	3	3	2	1
35	Szakál Zoltán	1	2	3	3	2	3	3	3	3	1
	Szepessy Dezső	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1
	Szokody László	2	2	2	3	2	2	3	3	1	1
	Szücs József	1	2	3	3	2	2	2	2	2	1
	Tomory Dezső	1	1	2	1	2	3	2	3	1	1
40	Tormássy István	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Vogel Dénes	1	2	3	2	3	3	3	3	2	1
	Vogel István	1	2	3	2	3	3	3	3	2	1

III. B. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Fodor Árpád.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Balázs László	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1
	Bernolák Máté	2	3	3	3	2	2	3	3	3	1
	Breitner Miklós	2	2	2	1	2	2	1	1	1	1
	Buzáth Béla	1	3	3	3	3	3	3	3	2	1
5	Eördögh Gyula	1	2	2	1	2	2	3	2	2	1
	Erhardt Jenő	1	2	3	2	2	2	1	1	2	1
	Erős István	1	1	2	1	1	2	2	2	2	1
	Ébel Géza	3	3	4	2	2	4	3	4	3	1
	Förster Géza	1	3	3	2	2	2	3	2	2	1
10	Funk Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Goldmann Árpád	2	3	3	3	3	4	3	3	3	1
	Gottesmann Ármin	1	3	2	1	3	3	2	3	2	2
	Haas Andor	2	3	3	2	3	3	3	2	3	2
	Hauer Ernő	1	2	2	2	2	3	3	2	2	1
15	Hikáde Károly	2	2	2	3	3	3	3	3	2	2
	Klaffl Géza	1	2	2	3	2	2	2	2	1	1
	Korányi Jenő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Korbuly Emil	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Kósa József ism.	2	2	2	1	2	1	3	2	2	1
20	Körmendy József	1	1	2	2	2	2	1	1	2	1
	Kulich János	1	2	3	2	2	2	2	2	2	1
	Kun Károly	1	2	2	1	2	1	2	2	2	1
	Labay Károly	1	2	3	3	2	2	3	2	2	-
	Lengyel Gyula	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2
25	Madarász Ernő	2	3	3	3	3	2	3	2	3	2
	Mai Béla	2	3	3	2	3	4	3	4	3	1
	Maszny Zoltán	2	2	3	2	3	3	3	2	3	1
	Mátéffy Ödön	1	2	3	2	3	3	3	2	2	1
	Melkuhn István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3é	Micsinay Aladár	2	2	3	2	3	3	3	2	2	1
	Molnár József	1	3	3	3	3	3	3	2	3	1
	Rainer Gábor	2	2	3	2	3	3	1	3	2	1
	Schönhofer Károly	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Schwacho Gyula		k	i	m	a	r	a	d	t	
35	Suda László	2	3	3	3	3	3	3	2	3	2
	Szabó Károly	2	2	3	3	3	3	3	2	1	1
	Szalai Ferenc	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1
	Szalay István ism.	2	2	3	3	3	3	3	2	1	2
	Szelekovszky Béla	1	3	3	2	3	3	3	2	2	2
40	Szinner József		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Szlatinszky István	1	3	3	2	2	2	3	1	3	1
	Tamás Kálmán ism.	1	2	2	3	3	1	3	2	1	1
	Thuránszky László	2	3	4	3	3	3	3	3	3	2
	Tiszay Andor	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2
45	Uhr Győző	3	3	3	3	3	2	3	3	3	1
	Vacho János	1	2	3	3	3	2	3	1	2	1
	Vargha Károly	1	2	2	3	2	2	2	1	2	1
	Verderber István	2	3	3	3	3	3	3	2	3	1
	Wachsberger Ödön	2	3	3	1	2	2	3	3	2	1
	Magántanuló:										
	Stefanovits Miklós										

IV. A. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Boltizsár József.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Term.-rajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Ábrányi Ferenc	1	2	3	3	3	2	2	3	fm	1
	Ádler Gyula	1	3	3	2	3	3	3	3	3	1
	Babóczky Jenő	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1
	Béky Zoltán	1	3	3	4	3	4	4	4	2	2
5	Bratetz Ferenc	1	3	2	2	2	3	3	3	2	1
	Breit Vince	1	2	3	2	3	3	2	3	1	1
	Debreczeny Géza	1	3	3	3	3	4	3	3	fm	1
	Drégely László	1	2	3	3	3	3	3	3	fm	1
	Farkas Endre	1	2	3	3	2	3	3	2	2	1
10	Fischhof Imre	1	2	3	3	3	3	2	3	2	1
	Fraunholcz János	1	3	3	2	3	4	3	3	3	2
	Füstér István	1	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Gaál István	2	2	2	3	2	3	3	3	2	1
	Gáspár Géza	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1
15	Haslinger Sándor		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Heissig Sándor	1	2	3	3	3	3	3	3	3	1
	Juhász László	1	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Kaulich László	1	1	2	3	2	2	2	1	1	1
	Kiss Béla	2	3	3	3	3	3	3	4	2	1
20	Kubányi Béla	1	2	3	2	3	2	3	3	1	1
	Kun László	1	2	3	3	3	3	3	3	2	1
	Majer Lajos	1	3	3	3	2	2	3	3	2	1
	Meiszter Imre	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Menyhárt Lajos	1	4	4	4	4	3	4	3	2	2
25	Nászai Károly	1	2	3	2	2	2	2	2	2	1
	Pálfy György	1	1	3	2	1	3	3	3	2	1
	Polner Ödön	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1
	Ritter Ferenc	1	2	2	3	2	2	2	2	3	1
	Rombauer Roderik	1	3	3	2	3	3	3	3	3	2
30	Rózsa Tihamér	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Singer Miklós	2	2	3	2	2	3	3	2	2	1
	Solymossy László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Schärfl Sándor	1	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Schwarcz Imre	1	2	1	1	1	3	1	1	2	1
35	Szalay László	1	3	2	2	2	3	3	3	2	1
	Szórády Gyula	1	2	3	3	3	3	3	3	2	1
	Terren Oszkár	1	3	3	3	3	3	3	2	3	1
	Weckinger Ferenc	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2
	Wiedemann Antal	2	3	3	3	4	4	3	3	1	1
40	Zsembery Árpád	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1

IV. B. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Széky István.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Term.-rajz	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Benke Béla ism.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Bernolák János	1	3	3	3	2	3	2	3	3	1
	Biró Béla	1	3	3	3	2	3	2	3	2	1
	Bogár Károly	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
5	Csipak József	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Czotter Zsigmond	1	2	2	1	2	2	1	2	2	2
	Denke Sándor	1	2	2	2	3	3	2	3	2	1
	Deutsch Béla	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1
	Enten Ferenc	2	4	3	2	3	3	3	3	2	2
10	Galambos Béla		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Goldmann Géza	2	2	2	2	3	3	2	3	3	1
	Haber Ernő	1	2	2	2	2	3	3	3	2	1
	Hajdú Béla	1	1	2	2	2	2	2	3	2	1
	Hrabál Béla ism.	1	3	3	3	3	2	3	2	2	1
15	Hrenkó Ferenc	1	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Kiss Ernő	1	1	2	1	1	2	1	2	2	1
	Klein Márton	2	2	2	3	2	3	3	2	1	2
	Kosotán Béla	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1
	Mayer Lajos	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
20	Meier Vilmos	1	4	4	3	4	3	3	3	2	2
	Molnár Imre	2	3	3	3	3	2	3	3	3	1
	Nagy Dénes	1	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Nedeczky László	2	2	2	3	3	3	3	3	2	1
	Ottenreiter Béla	1	2	2	2	2	2	1	1	2	1
25	Pázmány Kálmán	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Pongrácz Béla	2	3	3	3	4	3	3	4	3	2
	Rácz Jenő	2	2	2	2	2	3	3	3	fm.	1
	Révész Antal	2	3	2	3	3	3	2	3	2	1
	Stallmach Alajos	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
30	Steinhausz Ernő	2	2	3	2	3	3	2	3	3	1
	Szabó Lajos	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Szabolcsik János ism.	2	3	3	2	3	3	2	2	2	2
	Szkotniczky Pál	1	2	2	2	2	3	3	3	2	1
	Szuchanek József	2	4	4	3	4	4	3	3	2	1
35	Timár Gyula	1	1	1	1	1	1	1	1	fm.	1
	Várhidi Sándor		k	i	m	a	r	a	d	t	
	Wimmi Aladár	2	4	4	3	3	3	4	4	3	1
	Wirth Andor	1	2	2	1	2	2	1	1	2	1
	Zoltán László	2	1	2	1	1	2	1	1	1	2
	Magántanuló:										
	Benkő Jenő	v i	z s	g á	l a	t l	a n		m a	r a	d t

V. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Vinkler József.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Gör.-pótló		Német nyelv	Történelem	Term.-rajz	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Magaviselet
						Irodalom	Rajz						
	Adolf Iván	1	2	2	—	1	3	1	1	2	2	2	2
	Ábrahám Gergely	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3	2
	Balassa György	1	1	2	2	—	—	1	2	1	2	2	1
	Balogh Sándor	1	3	3	—	3	2	3	3	2	3	2	2
5	Bándy György	1	3	4	3	—	—	3	3	3	4	2	1
	Bergmann Simon				m	e	g	h	a	lt			
	Berts János	2	3	3	—	2	3	3	3	3	3	3	1
	Billa Gyula	1	2	2	—	1	2	3	1	2	2	2	1
	Bisitz László	1	3	3	—	2	2	2	2	2	3	1	1
10	Bodnár Győző	1	3	2	—	2	3	2	2	2	3	2	1
	Borhy Károly	1	1	2	—	1	1	2	2	3	2	2	1
	Craciun Virgil	2	2	3	—	1	1	2	3	2	3	2	1
	Dékán István	2	4	4	3	—	—	3	3	3	4	3	1
	Deutsch Dániel	1	1	1	1	—	—	2	2	2	1	2	1
15	Dörner György	1	1	2	1	—	—	2	1	2	2	1	1
	Dreyschok Elemér	2	4	4	—	4	3	3	3	4	4	3	1
	Ebel Ottó	1	1	2	1	—	—	1	1	2	3	2	1
	Epstein Tibor	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	2	1
	Erős Gedeon	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1
20	Fatér Lajos	1	2	2	2	—	—	2	2	3	3	2	1
	Furdek Mátyás	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1
	Gönczi István	1	2	2	—	1	3	3	2	3	3	2	1
	Grimm József	1	2	2	2	—	—	2	3	3	3	2	1
	Háda Sándor	3	3	3	3	—	—	3	2	2	3	3	1
25	Halmos István	1	4	4	—	3	2	3	3	3	4	—	1
	Hazslinszky István	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1
	Hornung Andor	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1
	Kaiser László	2	3	3	—	3	2	3	3	3	3	2	1
	Kiss Gyula			v	i	zs	g	á	la	tl	a	n	
30	Leitner Aurél	1	1	1	—	1	1	1	2	3	2	2	1
	Lowak Henrik	1	3	2	—	3	2	3	3	3	3	3	1
	Magirius Gyula	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	2	1
	Mérey Béla	2	3	3	—	2	3	3	3	3	3	3	1
	Ötves Gyula	1	3	3	—	2	1	3	3	3	3	3	1
35	Peiszer Gyula	1	2	2	—	2	2	3	2	2	2	1	1
	Pironcsák János	1	2	2	2	—	—	2	3	3	3	2	1
	Potoczky Károly	1	2	2	3	—	—	3	2	3	3	2	1
	Pozsgay Gyula	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	1	1
	Révész Sándor	1	3	3	2	—	—	3	3	4	3	2	1
40	Ritter József	1	3	3	—	3	1	3	3	3	3	3	1
	Rosenfeld Sándor	1	3	4	—	3	2	2	3	4	4	3	1
	Sághy Tibor	1	3	3	—	3	2	2	2	2	3	3	1
	Schalamonek Henrik	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	1	1
	Schimann Rezső	1	3	3	—	3	2	2	3	3	3	1	2
45	Schwarcz Gyula	1	1	2	—	1	1	2	2	2	2	2	1
	Sebess Dénes	2	2	2	2	—	—	2	2	2	2	2	1
	Speciár Gyula	1	2	3	—	1	2	2	2	2	2	1	1
	Steuer Alajos	1	2	2	1	—	—	2	1	3	2	2	1
	Szerbák István	1	1	2	—	1	1	1	1	2	2	1	1
50	Traub Ödön	1	3	3	—	2	3	2	2	3	3	3	1
	Vályi Sándor	1	1	2	—	1	2	2	2	2	2	2	1
	Weisz Imre	1	2	3	—	1	3	3	2	3	2	2	1
	Magántanuló:												
	Putkovszky Zelma												

Osztályfő: *Petényi István.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Gör.-pótló: Irodalom	Gör.-pótló: Rajz	Német nyelv	Történelem	Term.-rajz	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Magaviselet
	Angyal Ferenc	2	2	2	—	3	1	2	3	3	3	3	2
	Asbóth Lóránt	1	3	3	—	3	2	2	3	3	4	1	1
	Benke Ferenc	1	3	3	3	—	—	3	3	3	3	3	1
	Bieber Károly	1	2	2	—	3	1	2	2	2	3	2	2
5	Bolgár Miklos	2	2	2	—	3	3	2	2	3	3	3	2
	Brayer Gyula	1	2	2	—	2	2	2	2	2	2	fm	1
	Buziássy Károly	1	2	1	2	—	—	2	3	3	3	2	1
	Cseley László	1	2	2	1	—	—	2	2	2	3	2	1
	Feiszt Rezső	1	2	2	2	—	—	2	2	1	2	1	1
10	Hászmann Kornél	1	2	2	—	2	2	2	2	3	3	2	1
	Hegedüs Pál	1	1	1	—	1	1	1	2	3	3	1	2
	Herczog Miksa	1	2	1	—	2	2	1	1	2	3	2	1
	Hodula István	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	2	1
	Kávássy József	1	2	2	—	3	3	1	2	1	3	2	1
15	Kirchner Lajos	1	3	2	2	—	—	1	3	4	3	3	2
	Kiss Lajos	3	3	3	—	3	2	3	3	4	3	2	1
	Konkolyi Lajos	1	2	2	—	2	2	2	3	2	2	1	1
	Kovács Sándor	2	3	2	3	—	—	2	2	3	3	2	1
	Kőrösmezei Miklós	1	3	3	—	3	3	3	3	3	3	1	2
20	Marenits Károly	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1
	Markos György	2	1	2	—	1	1	1	2	2	3	1	1
	Máléfi Béla	1	2	2	1	—	—	2	2	2	3	2	1
	Mayer Mihály	2	2	3	2	—	—	2	2	2	3	fm	1
	Melczer Jenő	1	2	2	—	3	2	2	2	2	2	2	1
25	Miklósi Hugó	2	2	2	3	—		2	1	3	3	2	1
	Molnár László	1	3	3	—	3	2	3	3	3	3	3	1
	Moskovics Adolf	1	2	1	2	—	—	1	2	3	2	3	1
	Nagy Egon	2	3	2	—	2	2	2	2	3	3	2	1
	Nagy Géza	2	3	3	—	3	1	3	3	4	4	3	2
30	Nászai Miklós	1	1	1	—	1	1	1	2	2	1	3	1
	Neumayer József	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1
	Pákay László	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	1
	Pap Sándor	1	3	3	—	3	2	3	3	1	4	2	1
	Pintér Sándor	1	2	2	—	3	2	2	2	2	3	1	1
35	Quitt Árpád	1	2	1	—	1	2	1	2	3	2	1	1
	Schärfl Géza	2	3	4	—	3	3	4	4	4	4	2	2
	Simoncsics Alajos	1	2	2	2	—	—	1	2	2	1	2	1
	Somogyi Emil	1	2	3	—	3	2	3	3	3	3	2	1
	Stadtmüller Gyula	1	1	3	—	2	2	2	1	3	3	2	1
40	Stein Kamill	3	3	2	—	3	2	2	2	3	3	2	1
	Szabó László	1	2	2	—	3	2	2	1	3	3	2	1
	Szathmary Sándor	1	2	1	—	2	1	2	2	2	2	2	1
	Szatur Károly	1	2	2	—	2	1	2	2	3	1	2	1
	Szirmai Emil	3	3	3	3	—	—	3	4	4	3	2	1
45	Szirmai Lajos	3	3	3	3	—	—	2	3	4	4	2	1
	Takács József	2	3	3	—	3	3	3	3	4	3	fm	1
	Techlár Tibor	1	3	3	—	3	2	2	3	3	3	fm	1
	Török Sándor	1	3	3	—	3	1	2	3	4	4	3	1
	Tyuskai Richárd	1	3	3	—	2	3	2	3	3	3	2	1
50	Voigt Ede	1	3	2	—	1	2	2	1	3	3	fm	1
	Wirker Ferenc	1	3	2	2	—	—	2	2	3	3	1	1
	Zala Tivadar	1	3	3	—	1	1	3	2	2	3	2	1
	Magántanulók:												
	Gaal Miklós ism.		vi	zs	gá	la	tl	an		ma	ra	dt	
	Kapu Sándor												
	Leipnik Paula												
	Putkovszky Zelma												

VII. OSZTÁLY.

Osztályfő : *Lehr Andor.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Gör.-pótló Irodalom	Gör.-pótló Rajz	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Egészségtan	Magaviselet
	Balassa Ferenc	1	2	3	1	—	—	1	2	2	2	2	1	1
	Bónis Samu	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	3	2
	Boray Győző	1	3	3	—	2	3	2	2	2	3	2	2	1
	Bossányi László	1	3	3	—	2	3	2	3	3	3	2	2	2
5	Brayer József	1	3	3	—	3	2	3	3	3	3	3	3	1
	Breit Zoltán	1	1	1	—	1	1	2	1	2	2	1	1	1
	Budai Béla	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1
	Csikor Miklós	1	2	3	—	1	1	3	2	2	2	2	1	1
	Csizik Gyula			k	i	m	a	r	a	d	t			
10	Déri Gyula	1	2	3	—	1	2	2	3	1	1	2	1	1
	Déri Lajos	1	3	3	—	2	2	1	2	3	2	2	2	1
	Domokos Gyula	1	2	3	—	1	2	2	2	3	3	3	1	1
	Donáth Jenő	2	2	3	—	3	1	3	3	3	3	fm	—	1
	Draskovich Aurél	1	3	3	—	1	1	2	2	2	2	1	1	1
15	Farkas Ede	1	3	2	1	—	—	2	2	2	2	1	2	1
	Förster Béla	1	2	2	2	—	—	2	2	2	2	2	1	1
	Freibauer Ödön	2	3	3	—	2	2	3	2	3	2	2	2	1
	Fülöp Sándor	1	3	3	—	3	1	3	3	3	3	1	2	1
	Goldberger Béla	2	3	3	—	2	1	3	3	2	2	2	2	2
20	Gyurkovich Béla	1	3	3	—	2	1	3	3	2	2	1	2	1
	Hadnagy József	2	3	3	—	3	2	3	2	3	3	2	2	1
	Heindl Imre	2	3	3	—	3	2	3	4	3	2	3	3	2
	Horacsek Lajos	1	3	3	—	3	3	3	3	4	4	1	2	2
	Hornung János	1	3	3	—	2	2	3	3	2	2	2	1	1
25	Jób Jenő	2	2	2	—	1	3	1	1	2	3	3	1	1
	Kalapos Zoltán	3	3	3	—	2	2	3	3	3	3	2	2	1
	Klein Antal	1	2	3	—	1	3	3	2	3	3	2	2	1
	Kreitl Géza	1	3	3	—	2	3	1	2	2	2	2	1	1
	Kubik Márton	1	3	3	—	3	1	3	3	2	2	3	2	1
30	Lengyel József	1	2	2	2	—	—	3	2	3	3	3	2	1
	Lipsitz Ernő	1	2	1	1	—	—	2	1	1	1	1	2	1
	Lissauer József	1	3	3	2	—	—	2	2	3	3	2	2	1
	Lustig Andor	2	2	3	—	3	3	1	3	2	2	3	1	1
	Molnár Sándor	1	2	2	—	1	2	1	2	2	2	2	2	1
35	Nemes Károly	1	3	3	2	—	—	2	2	1	1	1	1	1
	Ötves Gerő	1	2	3	—	2	1	3	2	2	2	2	2	1
	Perlaki András	1	3	3	1	—	—	2	2	2	2	2	2	1
	Rados Ottó	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1
	Ravasz Gábor	1	3	3	—	3	2	3	4	3	3	2	3	1
40	Ringwald Jenő	1	1	1	—	1	2	1	2	2	1	2	1	1
	Sachs Árpád	1	2	1	2	—	—	1	1	1	1	3	2	1
	Scheiner Herman	2	1	2	4	—	—	1	2	3	3	1	3	2
	Schuller Jenő	1	1	1	—	1	2	1	2	1	1	1	1	1
	Simonyi Ferenc	2	3	3	—	3	1	3	3	3	3	3	2	2
45	Strausz Ferenc	2	3	3	—	3	2	3	3	3	3	1	3	1
	Szabó Sándor	1	3	3	2	—	—	3	3	3	3	2	2	1
	Szalay Béla	2	3	3		3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Szira Zoltán	1	2	3	—	2	1	3	3	3	3	2	1	1
	Turczer Géza	1	3	3	—	1	1	3	2	2	2	1	1	1
50	Valter Zoltán	1	3	3	—	3	1	3	3	3	3	3	2	2
	Vancsik Bertalan ism.	1	3	3	3	—	—	3	3	3	3	3	2	2
	Weisz Rezső	1	3	3	—	2	2	2	2	2	3	1	3	1
	Magántanulók :													
	Pornemissza Boldizsár													
	Csányi Ferenc													
	Győry János													
	Huszár Miklós													

VIII. OSZTÁLY.

Osztályfő: *Nógrádi László dr.*

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Gör.-pótló: Irodalom	Gör.-pótló: Rajz	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Bölcsészet	Francia nyelv	Gyorsírás	Testgyakorlás	Magaviselet
	Balassa Pál	1	1	2	—	1	1	1	2	2	2	2	—	—	2	1
	Biró Károly	1	3	3	—	1	3	1	3	2	2	2	—	—	2	1
	Boros Gyula	1	1	1	—	1	2	1	1	1	1	1	—	—	1	1
	Braun István	1	2	2	—	1	fm	1	2	1	2	1	—	—	fm	1
5	Brunecker Géza	1	3	3	—	1	3	3	3	3	3	2	—	—	2	1
	Budinszky László	1	1	2	—	2	3	2	2	2	2	2	—	—	1	1
	Cakl Jenő	1	1	2	2	—	—	2	2	2	2	2	—	—	1	1
	Dörner Lajos	1	3	3	2	—	—	1	2	2	2	2	—	—	2	1
	Fakla István	1	3	3	3	—	—	3	3	2	3	3	—	—	2	1
10	Fenichel Jenő	1	2	1	2	—	—	1	2	2	1	1	—	—	1	1
	Feuer Árpád	1	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3	—	—	2	1
	Finda Béla	1	2	2	—	3	2	3	3	3	3	3	—	—	2	1
	Folkmer Frigyes	1	2	3	2	—	—	2	2	1	2	2	—	—	2	1
	Fränkel Jenő	1	3	3	—	3	fm	3	3	3	2	3	—	—	2	1
15	Gönczi Pál	1	3	3	—	2	3	2	3	3	2	2	—	—	2	1
	Heller Márton	1	3	3	—	2	3	2	2	2	2	2	1	—	2	1
	Hrabál Elemér	1	3	4	—	3	2	2	3	3	3	3	—	—	2	1
	Kéler György	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	—	—	2	1
	Kirchner László	1	3	3	3	—	—	2	3	2	2	2	—	—	2	1
20	Krepuska János	1	2	3	—	2	1	2	2	2	2	2	—	—	1	1
	Lipcsey Ájám	1	1	2	—	2	1	1	1	3	3	2	—	—	3	1
	Lucz Gyula	1	3	3	—	2	1	2	3	2	2	2	—	—	2	1
	Mayer Miklós	1	3	3	—	3	1	2	3	3	3	3	—	—	2	1
	Melléky Kornél	1	2	2	—	1	1	1	2	1	1	1	—	—	1	1
25	Neszt Ferenc	1	3	3	—	2	2	3	3	2	2	2	—	—	fm	1
	Neszt Géza	1	3	3	—	2	2	3	3	2	2	2	—	—	1	1
	Német Sándor	1	3	3	—	2	3	3	3	3	3	2	—	—	2	1
	Pethes Béla	1	3	3	—	2	3	2	3	3	3	3	—	—	2	1
	Quitt Alfréd	1	2	2	—	1	2	1	2	2	2	2	—	1	1	1
30	Radnai Rezső	1	2	2	—	2	1	2	3	3	3	2	—	—	1	1
	Rados Jenő	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
	Rédey László	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	—	2	1
	Rózsa Zoltán	1	3	3	—	2	3	3	2	2	2	2	—	—	2	1
	Schlesinger Béla	1	1	1	—	1	1	1	2	2	2	1	—	—	2	1
35	Schützenberger Lajos	1	1	1	1	—	—	1	2	2	2	1	—	—	2	1
	Spellenberg Sándor	1	2	2	—	1	1	3	2	2	2	2	—	—	2	1
	Szász György	1	1	2	—	1	1	2	2	2	2	2	—	—	2	1
	Szikora Gábor	1	3	3	3	—	—	2	3	3	3	2	—	—	1	1
	Szőke Leó	1	3	3	—	2	2	1	2	2	2	2	—	—	1	1
40	Takács Imre	1	2	2	3	—	—	2	3	3	3	2	—	—	2	1
	Toman Ferenc	1	2	2	—	2	2	2	2	2	2	2	—	—	1	1
	Vályi Lajos	1	2	2	2	—	—	1	2	2	2	1	—	—	2	1
	Zech Alfonz br.	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	—	—	1	1
	Magántanulók:															
	Abosi Gyula															
	Bornemissza Boldizsár															
	Kosotán József															
	Messinger Margit															
	Walter Katalin															

XVII.

Érettségi vizsgálat.

A VIII. osztálynak volt 43 nyilvános, 5 magántanulója. Ezek közül a június 2—8. napjaiban megtartott vizsgálatokon a VIII. osztályt sikerrel végezte: 42 nyilvános és 2 magántanuló; az érettségi vizsgálat ismétlésére jelentkezett 1 tanuló; eszerint összesen 45 tanuló indult neki az érettségi vizsgálatnak.

A kir. főigazgatóság május 19., 20., 21. napjaira tűzte ki az írásbeli vizsgálatot.

A kir. főigazgató által kijelölt tételek a következők voltak:

1. *A magyar nyelvből:* A nagy magyar irók közül melyik volt reám a legnagyobb hatással?

Kidolgozták 45-en. Eredmény: *jeles:* 12, *jó:* 15, *elégséges:* 18.

2. *A latin nyelvből:* Vergilius Aeneis I. 81—105. sorig.

Kidolgozták 45-en. Eredmény: *jeles:* 19, *jó:* 9, *elégséges:* 17.

3. *A mathematikából:* 1. Magyarország járadékadóssága 1909-ben: 1.155,838.374 K aranyjáradék és 2.624,200.500 K koronajáradék volt. Ezt együttvéve hány év alatt lehetne letörleszteni, ha a 4%-os kamaton kívül $^1/_2$%-ot törlesztésre fizetne az állam az első évben, s tovább ugyanakkora évi részletet fordítana az adósságokra? Mennyi adósság maradna még harminc év mulva? — 2. Mekkora a távolság Sanfrancisco és Sanghai közt, ha $1^0 = 111{\cdot}111$ km. és Sanfrancisco helye: $\lambda_1 = -122^0\,25'$, $\varphi_1 = 37^0\,47'$ Sanghai helye; $\lambda_2 = 121^0\,29'$, $\varphi_2 = 31^0\,14'$.

Kidolgozták 45-en. Eredmény: *jeles:* 11, *jó:* 19, *elégséges:* 11, *elégtelen:* 4.

A szóbeli vizsgálatot *Cherven Flóris dr.* udv. tan., ny. kir. főigazgató elnöklete mellett június 2—7. napjain tartottuk meg. Elnökünk az írásbeli vizsgálat alatt is meglátogatta a második napon dolgozó fiainkat s nyájas, jóakaró szóval fordult egyikhez-másikhoz. Egyúttal meggyőződött arról is, hogy kellő ellenőrzés mellett folyik az írásbeli vizsgálat.

Szóbeli érettségi vizsgálatra bocsátotta a bizottság mind a 45 tanulót.

Ezek közül:

Jelesen érettek:

Boros Gyula
Kéler György
Rédey László
Rados Jenő
Zech Alfonz br.

Jól érettek:

Balassa Pál
Braun István
Budinszky László
Cakl Jenő
Dörner Lajos
Fenichel Jenő
Folkmer Frigyes
Krepuska János
Melléky Kornél
Messinger Margit
Quitt Alfréd
Rózsa Zoltán
Schlesinger Béla
Schützenberger Lajos
Spellenberg Sándor
Szász György
Tomann Ferenc
Vályi Lajos

Érettek:

Biró Károly
Brunecker Géza
Fakla István
Feuer Árpád
Fränkel Jenő
Finda Béla
Gönczi Pál
Heller Márton
Kirchner László
Lipcsey Ádám
Lucz Gyula
Mayer Miklós
Neszt Ferenc
Neszt Géza
Németh Sándor
Pethes Béla
Radnai Rezső
Szikora Gábor
Szőke Leó
Takács Imre
Walter Katalin

1 tanulót a szeptemberi javító vizsgálatra utasított a bizottság.

Az érettnek nyilvánított ifjak pályaválasztása:

Tanári	Jogi	Orvosi	Mérnöki	Katonai	Gazdasági	Művészeti	Diplomáciai	Ipari	Kereskedelmi	Tisztviselői
3	12	8	9	1	1	2	1	2	3	2

XVIII.

Statisztikai kimutatások.

1. A tanulók (nyilvános és magántanulók) száma osztályonkint.

	I. A.	I. B.	I. C.	II. A.	II. B.	III. A.	III. B.	IV. A.	IV. B.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
Felvétetett az egész év folyamán ...	49	50	48	55	58	42	50	40	40	53	56	56	48	645
Vizsgálatot tett... ...	48	47	43	53	57	42	48	39	37	51	55	55	48	623

2. A tanulók életkora a tanév végén.

Osztály	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Több	Összesen
	életévét betöltötte												
I. A.	17	23	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	48
I. B.	16	22	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	47
I. C.	21	19	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43
II. A.	—	19	30	3	1	—	—	—	—	—	—	—	53
II. B.	—	20	27	8	2	—	—	—	—	—	—	—	57
III. A.	—	—	8	22	10	2	—	—	—	—	—	—	42
III. B.	—	—	17	19	11	1	—	—	—	—	—	—	48
IV. A.	—	—	—	1	23	13	2	—	—	—	—	—	39
IV. B.	—	—	—	7	14	9	7	—	—	—	—	—	37
V.	—	—	—	—	21	26	3	1	—	—	—	—	51
VI.	—	—	—	—	—	2	30	16	2	3	—	2	55
VII.	—	—	—	—	—	—	19	19	11	4	1	1	55
VIII.	—	—	—	—	—	—	—	15	23	9	2	—	45

3. A tanulók illetősége.

Osztály	Helybeli	Megyebeli	Más megyebeli	Fiumei és kerületebeli	Horvát- és Szlavonországi	Más állambeli				Összesen
						Ausztriai	Boszniai	Romániai	Brazília	
I. A.	28	10	10	—	—	—	—	—	—	48
I. B.	23	23	1	—	—	—	—	—	—	47
I. C.	17	24	2	—	—	—	—	—	—	43
II. A.	24	25	4	—	—	—	—	—	—	53
II. B.	31	24	1	—	—	1	—	—	—	57
III. A.	28	5	8	—	—	1	—	—	—	42
III. B.	22	11	14	—	—	—	—	1	—	48
IV. A.	19	9	10	—	—	—	—	—	1	39
IV. B.	22	7	8	—	—	—	—	—	—	37
V.	35	15	1	—	—	—	—	—	—	51
VI.	33	4	15	—	1	2	—	—	—	55
VII.	48	4	3	—	—	—	—	—	—	55
VIII.	38	4	6	—	—	—	—	—	—	44

4. A szülők polgári állása és lakása.

Osztály	Őstermelő			Iparos			Kereskedő és vállalkozó			Tisztviselő		Katona	Más értelmiségi (orvos, ügyvéd, lelkész, tanár, tanítómérnök, író, művész stb.)	Személyes szolgálatból élő (munkás, szolga, napszámos stb.)	Magánzó (nyugdijas vagy tőkéjének jövedelméből élő stb.)	Összesen
	önálló			önálló			önálló									
	nagybirtokos és bérlő	kisbirtokos és bérlő	alkalmazott	nagyiparos	kisiparos	alkalmazott	nagykereskedő	kiskereskedő	alkalmazott	Köztisztviselő (állami, hatósági)	Magán- és társulati					
I. A.	—	—	1	—	1	12	3	1	—	10	5	2	9	3	1	48
I. B.	—	—	—	—	4	—	3	11	4	7	5	1	4	8	—	47
I. C.	—	3	—	—	5	3	—	—	—	13	6	3	3	3	4	43
II. A.	—	2	—	1	2	6	1	7	4	13	2	—	8	1	6	53
II. B.	—	—	—	—	8	4	2	6	1	14	4	4	4	6	4	57
III. A.	—	—	—	1	1	1	—	3	2	10	5	—	4	9	6	42
III. B.	—	—	—	2	1	—	4	1	—	11	6	1	14	6	2	48
IV. A.	—	—	—	1	1	10	2	2	—	7	5	2	3	5	1	39
IV. B.	—	—	2	—	7	9	—	3	1	7	1	3	2	—	2	37
V.	—	1	—	1	3	4	1	3	—	24	6	1	4	—	3	51
VI.	1	3	—	—	3	4	2	4	1	11	4	3	10	1	9	56
VII.	1	2	—	2	7	—	—	2	—	13	6	2	7	1	12	55
VIII.	—	—	—	—	5	2	—	5	4	10	—	2	17	—	3	48

5. A tanulók vallása, anyanyelve és nyelvismerete.

Osztály	Vallás									Anyanyelv							Nyelvismeret	
	r. kath.	g. kath.	g. kel.	ág. h. ev.	ref.	unitárius	izraelita	baptista	összesen	magyar	német	román	lengyel	szerb vagy horvát	tót	összesen	csak magyarul tud	hányan tudnak magyarul
I. A.	21	—	—	5	8	—	14	—	48	48	—	—	—	—	—	48	36	48
I. B.	14	—	1	10	5	—	17	—	47	43	1	—	—	1	2	47	27	47
I. C.	43	—	—	—	—	—	—	—	43	43	—	—	—	—	—	43	34	43
II. A.	27	1	—	4	5	1	14	1	53	51	—	—	—	—	2	53	39	53
II. B.	31	3	—	2	9	—	12	—	57	56	1	—	—	—	—	57	56	57
III. A.	24	—	—	6	6	—	6	—	42	40	1	—	—	—	1	42	34	42
III. B.	27	—	—	7	1	—	13	—	48	47	—	1	—	—	—	48	35	48
IV. A.	21	1	—	9	4	—	7	—	39	39	—	—	—	—	—	39	29	39
IV. B.	23	—	—	1	3	—	10	—	37	37	—	—	—	—	—	37	34	37
V.	30	—	1	5	4	—	11	—	51	51	—	—	—	—	—	51	34	51
VI.	32	2	—	3	7	—	12	—	56	56	—	—	—	—	—	56	50	56
VII.	32	1	—	1	5	1	15	—	55	55	—	—	—	—	—	55	32	55
VIII.	26	—	—	10	3	—	9	—	48	48	—	—	—	—	—	48	39	48

6. A tanulók előmenetele a rendes tantárgyakban.

	I. A.	I. B.	I. C.	II. A.	II. B.	III. A.	III. B.	IV. A.	IV. B.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
Jeles előmenetelű ...	3	1	8	4	4	4	4	1	2	9	5	2	5	52
Jó „ ...	22	10	9	11	15	11	13	6	7	15	13	9	16	157
Elégséges „ ...	18	25	18	31	27	26	27	26	23	21	27	39	23	331
Egy tantárgyból elégtelen eredménnyel	2	6	1	3	5	—	2	3	1	1	5	4	3	36
Két tantárgyból elégtelen eredménnyel	—	1	1	2	4	1	1	1	1	1	4	1	1	19
Több tantárgyból elégtelen eredménnyel	3	4	6	2	2	—	1	2	3	4	1	—	—	28

7. A tanulók fegyelmi állapota.

	I. A.	I. B.	I. C.	II. A.	II. B.	III. A.	III. B.	IV. A.	IV. B.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
Jó	38	33	25	41	52	37	10	34	27	46	44	41	43	471
Szabályszerű	9	14	18	12	2	5	37	5	10	4	8	10	—	134
Kevésbbé szabályszerű	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Igazgatói megrovásban részesült... ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kizáratott	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

8. A tanulók egészségi állapota.

Betegség	I. A.	I. B.	I. C.	II. A.	II. B.	III. A.	III. B.	IV. A.	IV. B.	V	VI.	VII.	VIII.	Összesen
Nem járványos	5	130	73	41	195	126	127	114	82	170	126	185	150	1524
a) könnyű	3	123	69	36	191	123	126	114	81	169	120	181	150	1486
b) súlyos	2	7	4	5	4	3	1	—	1	1	6	4	—	38
Járványos	—	—	—	1	4	1	—	—	1	—	3	—	—	10
Meghalt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1

9. A tanulók mulasztása.

A mulasztott tanitási órák közül	I. A.	I. B.	I. C.	II. A.	II. B.	III. A.	III. B.	IV. A.	IV. B.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen hány óra	Hány tanuló nem mulasztott	Hány tanuló mulasztott igazolatlanul
Igazoltatott	1289	1185	848	1841	2057	1036	1279	1142	990	1493	2519	2855	1630	20064	105	2
Nem igazoltatott	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—

10. Rendkivüli tárgyakat tanultak.

Hányan tanultak eredménnyel az év végéig	I. A.	I. B.	I. C.	II. A.	II. B.	III. A.	III. B.	IV. A.	IV. B.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
éneket	4	4	4	12	3	9	12	9	—	11	6	—	8	82
szabadkézi rajzot	20	8	11	8	9	10	13	5	—	10	11	—	5	110
gyorsírást	—	—	—	—	—	3	3	4	—	12	5	1	1	29
franciát	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	4	—	1	10
zenét	2	5	2	6	4	5	4	2	—	4	5	—	—	40

XIX.

Tudnivalók a jövő 1913/14-diki iskolai évre.

Beírás.

Az intézet tanulóit a bizonyítvány kiosztásának a napján, június hó 29-dikén s folytatólag szeptember 1—3. napjain írjuk be. Az I. osztályba július hó 1-én 8—12-ig írjuk be azokat a tanulókat, akiknek szülei a Tisztviselőtelepen, a VIII. és IX. kerület külső részeiben, Kispesten és Szentlőrinczen laknak. Az I. osztályba beíratkozni akaró tanulókkal vagy az apa, vagy az anya jőjjön el. A beíráshoz szükséges okmányok a következők: 1. bizonyítvány az elemi 4 osztályáról, 2. anyakönyvi kivonat beírási célra, 3. himlőoltási bizonyítvány.

Az I. osztályú tanulóknak folytatólagos beírása szeptember hónap 1—3. napjain lesz. A beírás díja **18 kor.**, ez alól felmenteni senkit sem lehet. Más intézetben bukott tanulót ismétlőnek a mi intézetünkbe nem veszünk fel.

Javító vizsgálatok.

Azok a tanulók, akik egy rendes tárgyból kaptak *elégtelen* osztályzatot, *javító vizsgálatra* jelentkezhetnek, s díjtalanul tehetik le a vizsgálatot: ha ez sikerül, szeptember első napjaiban íratkoznak be.

Azok a tanulók, *akik két rendes tárgyból kaptak elégtelen osztályzatot, 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványban kérik a tankerületi kir. főigazgatóságtól az engedélyt arra, hogy javító vizsgálatot tehessenek. Ezt a folyamodványt* **július 3-dikáig** *az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. A javító vizsgálatokat augusztus hó 31-dikén, délelőtt 8—12-ig tartjuk meg.*

Felvételi vizsgálat.

Az olyan tanulók, akik a polgári- vagy reáliskolából a gimnáziumba óhajtanak átlépni, kötelesek azokból a tantárgyakból, melyeket nem tanultak, felvételi vizsgálatot tenni. Ennek a felvételi vizsgálatnak a díja **20 kor.** *A felvételi vizsgálatok is augusztus hónap 31-dikén d. e. lesznek.*

Tandíj.

A tandíj egész évre 72 korona, mely összeget négy részletben is lehet fizetni, még pedig az I. részletet október 15-ig, a II. részletet december 1-ig, a III. részletet március 1-ig, a IV. részletet május 1-ig. *Figyelmeztetjük a szülőket, hogy a határidőket pontosan tartsák meg, mert a Rendtartás értelmében a határidőn túl a tandíjjal hátralékos tanulók az intézetből kilépettnek tekintendők.* A tandíj fizetése alól azokat a szegénysorsú tanulókat, akik viseletükkel és jó tanulásukkal reá szolgáltak, a tanártestület ajánlatára bizonyos százalék arányában az igazgató felmenti. A tandíjmentességért való folyamodványok bélyegmentesek, benyújtásuknak határideje szeptember 15-dike. Az első osztály tanulói, minthogy tehetségükről és magukviseletéről a tanártestület nem győződhetett meg, az I-ső félévben tandíjmentességre nem számíthatnak.

A görög nyelv tanulása.

Az V. osztályban veszi kezdetét a görög nyelv tanítása. Ám de azok a tanulók, akiknek az idegen, s főleg a klasszikus nyelvek iránt fogékonyságuk nincs, választhatják a görög nyelv helyett a görögpótló irodalmi olvasmányokat és a szabadkézi rajzot. — A tanulóknak mindjárt a beíratkozásnál nyilatkozniok kell, még pedig a szülőkkel való megbeszélés után, hogy a görög nyelvet választják-e, vagy a pótló irodalmi olvasmányokat és rajzot.

Tájékoztatásul értesítjük úgy a szülőket, mint a tanulókat, hogy azoknak a tanulóknak, akik papi pályára lépnek, a görög nyelvből utólag vizsgálatot kell tenniök, míg a többi életpályákra nézve közönbös: vajjon görög nyelvet tanult-e, vagy irodalmi olvasmányokkal pótolta. Legyen a valóban korai választásnál a tanulónak nyelv-tehetsége és tanulási készsége az irányadó, annál is inkább, mert bármelyiket választja, egyforma komolysággal kell tanulnia.

A görög nyelvet választók, valamint a görögpótlóra beíratkozott tanulók év közben is átléphetnek egyik iránytól a másikhoz, de a már elvégzett anyagból szóbeli vizsgálatot kell tenniök.

TARTALOM-JEGYZÉK.

Oldal

I. A mi hajlékunk (képekkel). Irta: Baranski E. László ... 3
II. Az év története ... 37
III. A tanártestület ... 50
IV. A tanárok irodalmi és társadalmi működése ... 54
V. A végzett tananyag ... 57
VI. Könyvtáraink és szertáraink ... 77
VII. Rendkivüli tárgyak ... 84
VIII. Tanulmányi kirándulások ... 91
IX. Széchenyi-Kör ... 96
X. Természettudományi gyakorlatok ... 98
XI. Asztalos műhelymunka ... 100
XII. A tanulók segélyezése. Diák-asztal — Családi-ebéd ... 103
XIII. Az intézetért és társaikért dolgozó tanulók ... 108
XIV. Az iskolaorvos jelentése ... 111
XV. Az 1912/13. évben használt tankönyvek jegyzéke ... 112
XVI. Érdemsorozat ... 117
XVII. Érettségi vizsgálat ... 132
XVIII. Statisztikai kimutatások ... 134
XIX. Tudnivalók a jövő 1913/4. iskolai évre ... 139